

JUDr. Ivetta Macejková, PhD.
predsedníčka Ústavného súdu
Slovenskej republiky

OCHRANA ÚSTAVNOSTI A ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2016

**Prehľad rozhodovacej a ďalšej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky
za rok 2016**

Košice máj 2017

Obsah

PREDSLOV.....	5
VŠEOBECNÁ ČASŤ.....	7
1. Rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky	7
1.1 Vybavovanie podaní v roku 2016	9
2. Štatistický prehľad rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky v roku 2016.....	11
2.1 Konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky	12
2.2 Konanie o sťažnostiach fyzických osôb právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky	12
2.3 Konanie o výklad Ústavy Slovenskej republiky alebo ústavných zákonov podľa čl. 128 Ústavy Slovenskej republiky	25
2.4 Konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.....	25
2.5 Konanie o obnove konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa čl. 133 Ústavy Slovenskej republiky	25
2.6 Konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z.	26
2.7 Konanie o zjednocovaní právnych názorov podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov	26
2.8 Procesné rozhodnutia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky	26
OSOBITNÁ ČASŤ	27
1. Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky za rok 2016	27
1.1 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky	27
1.2 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky.....	40
1.3 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o obnove konania podľa čl. 133 Ústavy Slovenskej republiky.....	77
1.4 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z.	81
1.5 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o zjednocovaní právnych názorov podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.. ..	89
PROJEKT.....	90
1. Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb v kauzálnnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátu	90
1.1 REŠERŠ A	91
1.2 EXTRÉMNE A OPAKOVANÉ PRIEŤAHY	92
1.3 REŠERŠ B	105

ČINNOSŤ KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY	108
1. Organizačná štruktúra Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky	108
1.1 Činnosť odboru súdnych poradcov a súdnej agendy a analytického oddelenia	110
1.2 Činnosť odboru vonkajších vzťahov a protokolu	113
1.3 Činnosť odboru tlačového a informačného	121
2. Projekty Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky financované z prostriedkov EÚ	123
2.1 Projekt „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“	123
2.2 Projekt „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“	126
3. Knižnica Ústavného súdu Slovenskej republiky	127

PREDSLOV

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) plní od svojho vzniku v roku 1993 úlohu exkluzívneho nositeľa ochrany ústavnosti v Slovenskej republike tak, ako to je zakotvené v Ústave Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“). Má špecifické, výnimočné a nezastupiteľné postavenie pri ochrane základných práv a slobôd každého človeka, každého občana demokratického právneho štátu a pri svojom rozhodovaní uplatňuje európske štandardy ochrany základných práv a slobôd, pričom sa opiera o judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Efektívne fungovanie ústavného súdu ako ochrancu ústavnosti sa odráža v jeho rozhodovacej činnosti. Jasné, zreteľné a transparentné informovanie verejnosti o rozhodnutiach ústavného súdu formou nálezov a uznesení je jeho hlavným cieľom a poslaním.

Rozhodovacia a ďalšia činnosť ústavného súdu sa monitoruje už od roku 2009 a od roku 2010 sa prezentuje verejnosti vrátane médií prostredníctvom publikácie **„Ochrana ústavnosti a Ústavy Slovenskej republiky v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky“** (ďalej aj „Ochrana ústavnosti a Ústavy Slovenskej republiky“). Text publikácie za rok 2016 tvoria štyri na seba nadväzujúce časti – všeobecná časť, osobitná časť, projekt a časť o činnosti Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Kancelária“).

1. Všeobecná časť obsahuje štatistický prehľad a stručné zhodnotenie celej rozhodovacej činnosti ústavného súdu v danom roku.

Rozhodovacia činnosť ústavného súdu bola aj v roku 2016 výrazne ovplyvnená situáciou spôsobenou nevymenovaním sudcov ústavného súdu prezidentom Slovenskej republiky, ktorá na ústavnom súde trvá od 4. júla 2014 až dosiaľ, napriek dvom rozhodnutiam Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. III. ÚS 571/2014 a PL. ÚS 45/2015) a **plénum ústavného súdu pracovalo v neúplnom zložení aj v roku 2016**. V dôsledku toho ústavný súd zaznamenal:

- zvyšovanie počtu nevybavených podaní,
- predlžovanie priemernej dĺžky konania pred ústavným súdom,
- zvyšovanie počtu návrhov zamietnutých plénom ústavného súdu z procesných dôvodov.

2. Osobitnú časť textu tvoria vybrané rozhodnutia ústavného súdu v konaniach podľa jednotlivých právomocí v zmysle ústavy a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

Ide o:

- rozhodnutia v konaniach o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy,
- rozhodnutia v konaniach o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy,
- rozhodnutia v konaniach o obnove konania podľa čl. 133 ústavy,
- rozhodnutia v konaniach o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov,
- rozhodnutia v konaniach o zjednotení právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde.

3. Dôležitou súčasťou publikácie je aj vyhodnotenie projektu predsedníčky ústavného súdu „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky“.

V rámci tohto projektu sa od roku 2009 systematicky sleduje **výkon nálezov ústavného súdu:**

- **vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov** podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej aj „listina“) a **na prejednanie záležitosti v primeranej lehote** podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) – Rešerš A;
- **vo vzťahu k porušeniu práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu** podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva **na spravodlivé súdne konanie** podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva **na spravodlivý proces** podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej aj „charta“) – Rešerš B.

4. Samostatná časť publikácie s názvom „Činnosť Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“ obsahuje informácie o organizačnej štruktúre Kancelárie, o činnosti jej jednotlivých odborov, o projektoch Kancelárie a o knižnici ústavného súdu.

„Ochrana ústavnosti a Ústavy Slovenskej republiky“ je publikáciou reprezentatívneho charakteru a komplexným dokumentom, ktorý čitateľom ponúka systematicky spracovaný prehľad štatistických údajov o rozhodovacej činnosti ústavného súdu a zároveň reálny pohľad na špecifiká ústavného súdu a jeho Kancelárie. **Je dôkazom o napĺňaní poslania a úloh ústavného súdu, ktoré mu vyplývajú priamo z ústavy a zákona o ústavnom súde, ako aj o kvalite rozhodovacej činnosti ústavného súdu prostredníctvom zosumarizovaných výsledkov.**

Predkladaná publikácia je tiež vyjadrením vďaky sudcom ústavného súdu za ich odbornosť a profesionalitu v rozhodovacej činnosti a tiež vyjadrením vďaky všetkým zamestnancom Kancelárie za ich úsilie pri plnení pracovných povinností a vytváraní vhodných podmienok pre rozhodovaciu činnosť sudcov ústavného súdu.

JUDr. Ivetta Macejková, PhD.
predsedníčka Ústavného súdu
Slovenskej republiky

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. ROZHODOVACIA ČINNOSŤ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ústavný súd Slovenskej republiky má nezastupiteľné miesto v právnom poriadku pri ochrane základných práv a slobôd. Je orgánom, ktorý určuje obsah vysoko abstraktných ústavných princípov, pričom práve ústavné princípy, ktoré ústavný súd vykladá, majú často univerzálny význam a zasahujú do všetkých sfér právneho poriadku. Snahou ústavného súdu v rámci rozhodovacej činnosti, ktorá je jeho kľúčovou činnosťou, je uplatňovať európske štandardy ochrany základných práv a slobôd a princípy práva nielen ako interpretačných pravidiel, ale aj ako samostatných prameňov práva.

Rozhodovacia činnosť ústavného súdu bola v roku 2016 ovplyvnená vysokým počtom doručených podaní – 15 218 (návrhov a sťažností) a neúplným zložením pléna ústavného súdu. Vzhľadom na situáciu spôsobenú nevyminením sudcov ústavného súdu prezidentom Slovenskej republiky, ktorá na ústavnom súde trvá od 4. júla 2014 až dosiaľ, napriek dvom rozhodnutiam Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. III. ÚS 571/2014 a sp. zn. PL. ÚS 45/2015). V súčasnosti tvorí plénum ústavného súdu namiesto 13 sudcov aktuálne 10 sudcov. Dôsledkom tejto situácie je:

1. zvyšovanie počtu nevybavených podaní:

stav k 31. 12. 2013	–	nevybavených	9 661 podaní,
stav k 31. 12. 2014	–	nevybavených	11 703 podaní,
stav k 31. 12. 2015	–	nevybavených	11 334 podaní,
stav k 31. 12. 2016	–	nevybavených	10 513 podaní;

2. predlžovanie priemernej dĺžky konania pred ústavným súdom:

rok 2011	–	2,86 mesiaca,
rok 2012	–	3,43 mesiaca,
rok 2013	–	6,23 mesiaca,
rok 2014	–	8,15 mesiaca,
rok 2015	–	9,02 mesiaca,
rok 2016	–	11,87 mesiaca;

3. zvyšovanie počtu návrhov zamietnutých plénom ústavného súdu z procesných dôvodov v konaniach, na rozhodovanie ktorých je príslušné plénum ústavného súdu bez toho, aby sa o nich meritórne rozhodlo, pretože sa pre meritórne rozhodnutie nedosiahla ústavou požadovaná nadpolovičná väčšina. Podľa čl. 131, ods. 1 druhej a tretej vety Ústavy Slovenskej republiky „*plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne. Ak sa ústavný súd vo veci podľa čl. 129a neuznesie nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov, konanie sa zastaví*“. **Od 4. júla 2014 do 31. decembra 2016 bolo na základe už uvedeného plénom ústavného súdu zamietnutých 10 návrhov.**

Napriek uvedeným skutočnostiam bola dynamika práce jednotlivých sudcov stabilne vysoká a vybavovanie jednotlivých podaní plynulé.

V roku 2016 ústavný súd vybavil spolu 18 261 podaní, pričom jeden sudca rozhodol v priemere 1 826 podaní.

Zloženie senátov do 29. februára 2016

I. senát Marianna Mochnáčová
 Peter Brňák
 Milan Ľalík

II. senát Ľudmila Gajdošíková
 Sergej Kohut
 Lajos Mészáros
 Ladislav Orosz

III. senát Rudolf Tkáčik
 Jana Baricová
 Ľubomír Dobrík
 Ivetta Macejková

Predsedníčkou I. senátu bola sudkyňa Marianna Mochnáčová.

Predsedníčkou II. senátu bola sudkyňa Ľudmila Gajdošíková alebo predsedom bol sudca Sergej Kohut v závislosti od zloženia senátu určeného v čl. II bode 4 rozvrhu práce.

Predsedom III. senátu bol sudca Rudolf Tkáčik.

Zloženie senátov od 1. marca 2016

I. senát Milan Ľalík
 Peter Brňák
 Marianna Mochnáčová

II. senát Lajos Mészáros
 Ľudmila Gajdošíková
 Ladislav Orosz

III. senát Jana Baricová
 Sergej Kohut
 Rudolf Tkáčik
 Ivetta Macejková

Predsedom I. senátu bol sudca Milan Ľalík.

Predsedom II. senátu bol sudca Lajos Mészáros.

Predsedníčkou III. senátu bola sudkyňa Jana Baricová.

1.1 Vybavovanie podaní v roku 2016

Ústavnému súdu bolo od 1. januára 2016 do 31. decembra 2016 doručených **15 218** podaní. Potvrdzuje sa tým v posledných rokoch relatívne ustálený trend veľmi vysokého počtu podaní doručovaných ústavnému súdu. Pre porovnanie uvádzame prehľad údajov z predchádzajúcich rokov.

Ústavnému súdu bolo:

v roku 2011 doručených 4 277 podaní,

v roku 2012 doručených 16 326 podaní,

v roku 2013 doručených 23 915 podaní,

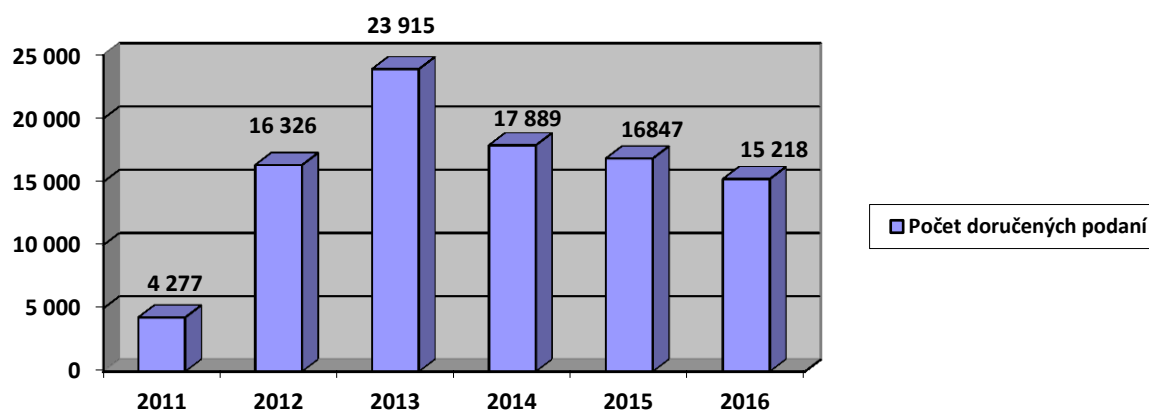
v roku 2014 doručených 17 889 podaní,

v roku 2015 doručených 16 847 podaní,

v roku 2016 doručených 15 218 podaní.

Graf č. 1

Počet doručených podaní ústavnému súdu (roky 2011 – 2016)

Napriek vysokému počtu doručených podaní sa ústavnému súdu darilo zachovať vysokú dynamiku a plynulosť rozhodovacej činnosti.

Ústavný súd v roku 2016 vybavil¹ **18 261** podaní, z toho

- **15 718** podaní bolo vybavených
 - odložením** (§ 23a zákona o ústavnom súde) alebo
 - spojením** [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] s iným podaním,
- **2 543** podaní bolo vybavených rozhodnutím (nálezom alebo uznesením).
 - **14** rozhodnutí pléna ústavného súdu a
 - **2 529** rozhodnutí senátov ústavného súdu, z toho:
 - 739 rozhodnutí (nálezov a uznesení) - I. senát
 - 942 rozhodnutí (nálezov a uznesení) - II. senát
 - 846 rozhodnutí (nálezov a uznesení) - III. senát
 - 2 rozhodnutia (nálezov a uznesení) - IV. senát

Na každého sudcu ústavného súdu pripadlo v priemere cca **1 826** rozhodnutých podaní (návrhov a sťažností).

Priemerná dĺžka konania pred ústavným súdom bola **11,87** mesiacov.

1.1.1 Počet nevybavených podaní doručených Ústavnému súdu Slovenskej republiky v rokoch 2013 – 2016

Napriek neúplnému zloženiu pléna ústavného súdu, ktoré od 29. februára 2016 pracovalo v zložení 10, nie 13 sudcov, plénum a jednotlivé senáty z predchádzajúcich rokov skorigovali stav nevybavených podaní k 31. decembru 2016. Zostatok je nasledovný:

Tabuľka č. 1

Prehľad nevybavených najstarších podaní k 31. 12. 2016 (roky 2013-2016)

rok	nevybavené podania príslušné na rozhodnutie plénu	nevybavené podania príslušné na rozhodnutie senátu	nevybavené podania celkom
2013	1	-	1
2014	3	8	11
2015	8	559	567
2016	17	9 917	9 934
Spolu	29	10 484	10 513

¹ Pojem vybavil zahŕňa prípady, v ktorých ústavný súd o podaní rozhodol nálezom alebo uznesením, ako aj prípady, v ktorých ústavný súd vybavil podanie odložením podľa § 23a zákona o ústavnom súde.

2. ŠTATISTICKÝ PREHĽAD ROZHODOVACEJ ČINNOSTI ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2016

Tabuľka č. 2

Počet podaní doručených ústavnému súdu v roku 2016 podľa typu právomoci²

	Typ právomoci	Doručené podania ³
A.	konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy	22
B.	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy	15 155
C.	konanie o výklad ústavy alebo ústavných zákonov podľa čl. 128 ústavy	1
D.	konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy	1
E.	konanie o obnove konania pred ústavným súdom podľa čl. 133 ústavy	0
F.	konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	11
G.	zjednocovanie právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde	2
H.	procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom	26
	Spolu	15 218

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 3

Počet podaní vybavených ústavným súdom v roku 2016 podľa typu právomoci

	Typ právomoci	Vybavené veci ⁴
A.	konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy	14
B.	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy	18 202
C.	konanie o výklad ústavy alebo ústavných zákonov podľa čl. 128 ústavy	1
D.	konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy	0
E.	konanie o obnove konania pred ústavným súdom podľa čl. 133 ústavy	4
F.	konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	11
G.	zjednocovanie právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde	2
H.	procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom	27
	Spolu	18 261

Zdroj: vlastný

² Tabuľky 2 a 3 uvádzajú len tie typy právomoci (zodpovedajúce jednotlivým právomociam ústavného súdu), ktorých sa týkali podania doručené ústavnému súdu v roku 2016 (tabuľka č. 2) alebo podania, o ktorých ústavný súd disponuje celkovo 18 právomocami, ktoré vyplývajú z ustanovení prvého oddielu siedmej hlavy ústavy, ako aj z ustanovení ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. (ďalej aj „ústavný zákon“).

³ Počet podaní doručených ústavnému súdu

⁴ Počet podaní vybavených ústavným súdom

2.1 Konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	22
Vybavené veci	14
➤ čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy	13
• nález	5
• zamietnuté	1
• zastavené	3
• odmietnuté	2
• spojené	1
• odložené podľa § 23a zákona o ústavnom súde	1
➤ čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy	1
• nález	1

2.2 Konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	15 155
Vybavené veci	18 202

Sťažnosti namietajúce porušenie práv podľa:

➤ čl. 48 ods. 2 ústavy⁵, čl. 38 ods. 2 listiny⁶, čl. 6 ods. 1 dohovoru⁷, čl. 47 ods. 2 charty⁸	628
➤ čl. 46 ods. 1 ústavy⁹, čl. 36 ods. 1 listiny¹⁰, čl. 6 ods. 1 dohovoru¹¹, čl. 47 ods. 2 charty¹² alebo ďalších článkov ústavy a dohovoru, prípadne ďalších medzinárodných zmlúv	17 574

⁵ čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov)

⁶ čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov)

⁷ čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote)

⁸ čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote)

⁹ čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu)

¹⁰ čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu)

¹¹ čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (právo na spravodlivé súdne konanie)

¹² čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (právo na spravodlivý proces)

2.2.1 Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru	628
• nález – právo porušené bolo	263
• nález – právo porušené nebolo	10
• zastavené	6
• odmietnuté	310
• odložené podľa § 23a zákona o ústavnom súde ¹³	39

Tabuľka č. 4

Nálezy ústavného súdu vyslovujúce porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru

odporca	rozhodnuté nálezom v r. 2016
Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava II	1
Špecializovaný trestný súd	2
Najvyšší súd Slovenskej republiky	1
Krajský súd v Bratislave	11
Krajský súd v Košiciach	3
Krajský súd v Žiline	1
Krajský súd v Trnave	1
Okresný súd Bratislava I	24
Okresný súd Bratislava II	9
Okresný súd Bratislava III	10
Okresný súd Bratislava IV	3
Okresný súd Bratislava V	5
Okresný súd Bardejov	1
Okresný súd Čadca	10
Okresný súd Dunajská Streda	3
Okresný súd Galanta	1
Okresný súd Kežmarok	1
Okresný súd Košice I	33
Okresný súd Košice II	12
Okresný súd Košice-okolie	15
Okresný súd Komárno	5
Okresný súd Levice	3
Okresný súd Liptovský Mikuláš	1
Okresný súd Malacky	3
Okresný súd Martin	2
Okresný súd Michalovce	2
Okresný súd Námestovo	9
Okresný súd Nové mesto nad Váhom	2
Okresný súd Nové Zámky	2
Okresný súd Nitra	2
Okresný súd Pezinok	12

¹³ Podľa § 23a zákona o ústavnom súde ak sudca z obsahu podania zistí, že nejde o návrh na začatie konania, podanie odloží.

Okresný súd Piešťany	16
Okresný súd Poprad	1
Okresný súd Prešov	7
Okresný súd Revúca	1
Okresný súd Rimavská Sobota	1
Okresný súd Rožňava	3
Okresný súd Senica	1
Okresný súd Skalica	2
Okresný súd Svidník	2
Okresný súd Trebišov	1
Okresný súd Trnava	5
Okresný súd Trenčín	5
Okresný súd Veľký Krtíš	1
Okresný súd Vranov nad Topľou	2
Okresný súd Zvolen	1
Okresný súd Žilina	24
Spolu	263

Zdroj: vlastný

Ústavný súd v roku 2016 vydal najviac nálezov vyslovujúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru na týchto všeobecných súdoch:

Okresný súd Košice I	33 nálezov,
Okresný súd Bratislava I	24 nálezov,
Okresný súd Žilina	24 nálezov,
Okresný súd Piešťany	16 nálezov,
Okresný súd Košice - okolie	15 nálezov.

Porovnanie relevantných údajov za posledných päť rokov.

Ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru:

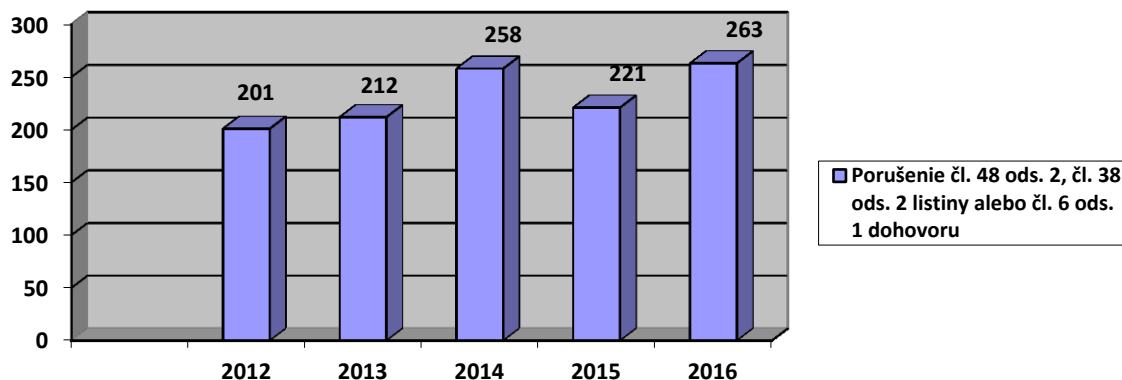
- **v roku 2012** – v **201** nálezoch,
- **v roku 2013** – v **212** nálezoch,
- **v roku 2014** – v **258** nálezoch,
- **v roku 2015** – v **221** nálezoch,
- **v roku 2016** – v **263** nálezoch.

Z uvedeného počtu **263 nálezov** v roku 2016, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa porušenie označených práv týkalo:

- **188** občianskoprávných vecí,
- **19** obchodnoprávných vecí,
- **11** trestných vecí,
- **18** konaní o výkon rozhodnutia a exekúcie,
- **20** rodinných vecí,
- **4** dedičských vecí,
- **1** konania správneho súdnictva,
- **1** konania o konkurze a reštrukturalizácii,
- **1** konania o úschovách.

Graf č. 2

Prehľad počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2012 – 2016)

Zdroj: vlastný

Extrémne prieťahy¹⁴

Z uvedeného počtu **263 nálezov** v roku 2016, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru, v **29 nálezoch** konštatoval extrémne prieťahy.

Tabuľka č. 5

Prehľad nálezov za rok 2016, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu ku konaniam s extrémnymi prieťahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi /dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava III	6 C 299/98	II. ÚS 511/2015	Mgr. Fekete	1998/ 18 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	7 Nc 154/88	III. ÚS 564/2015	JUDr. Hadrbulcová	1988/ 28 rokov
3.	Okresný súd Bratislava I	11 C 42/96	I. ÚS 582/2015	JUDr. Bizoňová	1996/ 20 rokov
4.	Okresný súd Bratislava II	13 C 200/98	II. ÚS 876/2014	JUDr. Staněk	1998/ 18 rokov
5.	Okresný súd Bratislava III	V-2-7 C 186/96	I. ÚS 115/2016	JUDr. Lamprechtová	1996/ 20 rokov
6.	Okresný súd Dunajská Streda	5 C 171/96	I. ÚS 492/2015	JUDr. Csémyová	1996/ 20 rokov
7.	Okresný súd Dunajská streda	9 C 171/96	II. ÚS 704/2015	JUDr. Vörösová	1996/ 20 rokov
8.	Okresný súd Galanta	11 Cb 47/00	II. ÚS 500/2015	JUDr. Jakubovič	2000/ 16 rokov
9.	Okresný súd Košice-okolie	11 C 514/99	II. ÚS 767/2015	JUDr. Mlejová	1999/ 17 rokov
10.	Okresný súd Košice II	19 C 155/06 (19 C 389/96)	I. ÚS 27/2016	JUDr. Burkušová	1996/ 20 rokov
11.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	I. ÚS 577/2015	JUDr. Mičková	1997/ 19 rokov
12.	Okresný súd Liptovský Mikuláš	13 C 146/97	II. ÚS 503/2016	JUDr. Micháliková	1997/ 19 rokov
13.	Okresný súd Revúca	6 Er 453/08 (Er 173/99)	II. ÚS 300/2015	JUDr. Kvetková	1999/ 17 rokov
14.	Okresný súd Svidník	6 C 261/99	I. ÚS 36/2016	JUDr. Tvrdíková	1999/ 17 rokov
15.	Okresný súd Svidník	5 C 602/00	III. ÚS 70/2016	JUDr. Tvrdíková	2000/ 16 rokov
16.	Okresný súd Trnava	17 C 2/00	III. ÚS 282/2016	Mgr. Mizerová	2000/ 16 rokov
17.	Okresný súd Trnava	14 C 119/00	II. ÚS 496/2016	JUDr. Kordošová	2000/ 16 rokov
18.	Okresný súd Vranov nad Topľou	10 C 221/00	III. ÚS 335/2016	JUDr. Šviderská	2000/ 16 rokov
19.	Okresný súd Čadca	8 C 917/98	II. ÚS 612/2015	JUDr. Krištáková	1998/ 18 rokov
20.	Okresný súd Žilina	14 C 244/00	II. ÚS 567/2015	JUDr. Kozáček	2000/ 16 rokov

¹⁴ Extrémne prieťahy sú prieťahy v konaniach pred všeobecnými súdmi alebo pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré sa začali do roku 2000 (vrátane).

21.	Okresný súd Čadca	5 C 337/90	II. ÚS 827/2015	JUDr. Plichtíková	1990/ 26 rokov
22.	Okresný súd Bratislava I	19 C 268/95	III. ÚS 582/2015	JUDr. Cviková	1995/ 21 rokov
23.	Okresný súd Bratislava II	19 C 258/94	II. ÚS 27/2016	JUDr. Fakanová	1994/ 22 rokov
24.	Okresný súd Košice II	32 Cb 406/98 (Nc 3304/97 1 Rob 1009/97)	I. ÚS 560/2016	JUDr. Raábová	1997/ 19 rokov
25.	Okresný súd Bratislava I	19 C 56/94	III. ÚS 79/2016	Mgr. Bajánková	1994/ 22 rokov
26.	Okresný súd Čadca	Er 1260/96	I. ÚS 626/2016	JUDr. Pytliaková	1996/ 20 rokov
27.	Okresný súd Košice-okolie	16 P 335/99	III. ÚS 561/2016	JUDr. Švrčeková	1996/ 20 rokov
28.	Okresný súd Košice I	34 C 197/92	III. ÚS 486/2016	Mgr. Čisovská	1992/ 24 rokov
29.	Okresný súd Bratislava III	14 C 165/00	III. ÚS 471/2016	JUDr. Lohnertová	2000/ 16 rokov

Zdroj: vlastný

Porovnanie relevantných údajov za posledných päť rokov.

Ústavný súd konštatoval extrémny prieťah a porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru:

- v roku 2012 – v 26 nálezoch,
- v roku 2013 – v 34 nálezoch,
- v roku 2014 – v 59 nálezoch,
- v roku 2015 – v 27 nálezoch,
- v roku 2016 – v 29 nálezoch.

Opakované prieťahy¹⁵

Z uvedeného počtu **263 nálezov** v roku 2016, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru, v **28 nálezoch** konštatoval opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Tabuľka č. 6

Prehľad nálezov za rok 2016, v ktorých ústavný súd opakovane vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená ⁴	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi /dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava I	18 C 315/09	JUDr. Líšková	III. ÚS 125/2016	III. ÚS 288/2014	2009/ 7 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	19 C 268/95	Mgr. Skotnická	III. ÚS 582/2015	I. ÚS 2/2011	1995/ 21 rokov
3.	Okresný súd Bratislava II	13 C 200/98	JUDr. Staněk	II. ÚS 876/2014	II. ÚS 405/2012	1998/ 18 rokov
4.	Okresný súd Bratislava II	19 C 258/94	JUDr. Fakanová	II. ÚS 27/2016	III. ÚS 113/2010	1994/ 22 rokov
5.	Okresný súd Bratislava III	6 C 299/98	Mgr. Fekete	II. ÚS 511/2015	I. ÚS 102/06	1998/ 18 rokov
6.	Okresný súd Bratislava III	6 C 31/2011 (6 NcC 5/02)	Mgr. Fekete	III. ÚS 542/2015	III. ÚS 92/2010 (IV. ÚS 43/06)	2002/ 14 rokov

¹⁵ Opakovane prieťahy sú prieťahy v konaniach pred všeobecnými súdmi alebo orgánmi činnými v trestnom konaní, v ktorých ústavný súd opakovane nálezom konštatoval porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

7.	Okresný súd Bratislava III	15 Ct 22/03	JUDr. Kurinec	II. ÚS 71/2016	I. ÚS 4/06	2003/ 13 rokov
8.	Okresný súd Čadca	7 C 31/06	JUDr. Pytliaková	I. ÚS 401/2016	I. ÚS 355/2014	2006/ 10 rokov
9.	Okresný súd Čadca	7 C 31/06	JUDr. Pytliaková	II. ÚS 560/2016	I. ÚS 355/2014	2006/ 10 rokov
10.	Okresný súd Čadca	8 C 917/98	JUDr. Krišťáková	II. ÚS 612/2015	III. ÚS 121/2013 (I. ÚS 78/2011, I. ÚS 327/09)	1998/ 18 rokov
11.	Okresný súd Dunajská Streda	5 C 171/96	JUDr. Csémyová	I. ÚS 492/2015	III. ÚS 47/09	1996/ 20 rokov
12.	Okresný súd Galanta	11 Cb 47/00	JUDr. Jakubovič	II. ÚS 500/2015	I. ÚS 189/2011	2000/ 16 rokov
13.	Okresný súd Košice-okolie	11 C 514/99	JUDr. Mlejová	II. ÚS 767/2015	II. ÚS 60/2011	1999/ 17 rokov
14.	Okresný súd Košice-okolie	15 C 80/2010	JUDr. Puškášová	III. ÚS 302/2016	I. ÚS 22/2016	2010/ 6 rokov
15.	Okresný súd Košice-okolie	8 C 1/03	JUDr. Mlejová	I. ÚS 570/2016	IV. ÚS 226/2013, (IV. ÚS 172/2010)	2003/ 13 rokov
16.	Okresný súd Košice I	10 C 270/08	JUDr. Lučivjanská	I. ÚS 312/2016	II. ÚS 690/2015	2008/ 8 rokov
17.	Okresný súd Košice I	22 P 47/06	JUDr. Žáková	II. ÚS 826/2015	II. ÚS 437/2012	2006/ 10 rokov
18.	Okresný súd Košice I	27 C 38/04	JUDr. Korčáková	III. ÚS 444/2016	I. ÚS 654/2014	2004/ 12 rokov
19.	Okresný súd Košice I	11 C 1134/01	JUDr. Mlinárčiková Novotná	III. ÚS 511/2016	III. ÚS 397/2010	2001/ 15 rokov
20.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	I. ÚS 577/2015	I. ÚS 199/04	1997/ 19 rokov
21.	Okresný súd Martin	12 P 303/2010	JUDr. Tichý	III. ÚS 243/2016	III. ÚS 353/2015	2010/ 6 rokov
22.	Okresný súd Pezinok	5 C 813/08	JUDr. Majerský	II. ÚS 768/2015	I. ÚS 152/2014	2008/ 8 rokov
23.	Okresný súd Žilina	8 C 2/07	Mgr. Chamula	I. ÚS 53/2016	III. ÚS 297/09	2007/ 9 rokov
24.	Okresný súd Žilina	15 P 135/02	Mgr. Halla	II. ÚS 306/2016	I. ÚS 492/2011 (IV. ÚS 72/07)	2002/ 14 rokov
25.	Okresný súd Žilina	8 C 109/02	Mgr. Chamula	I. ÚS 96/2016	IV. ÚS 129/09	2002/ 14 rokov
26.	Okresný súd Nitra	25 C 220/06	JUDr. Kováč	I. ÚS 397/2015	III. ÚS 82/08	2006/ 10 rokov
27.	Okresný súd Trenčín	14 C 218/08	JUDr. Jánošková	II. ÚS 540/2015	I. ÚS 95/2012	2008/ 8 rokov
28.	Okresný súd Trenčín	12 C 171/08	JUDr. Knociková	II. ÚS 705/2015	II. ÚS 50/2012	2008/ 8 rokov

Zdroj: vlastný

Porovnanie relevantných údajov za posledných päť rokov.

Ústavný súd konštatoval opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru:

- **v roku 2012** – v **19** nálezoch,
- **v roku 2013** – v **20** nálezoch,
- **v roku 2014** – v **27** nálezoch,
- **v roku 2015** – v **10** nálezoch,
- **v roku 2016** – v **28** nálezoch.

2.2.2 Porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie a iných základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky alebo iných medzinárodných zmluvách o ľudských právach

**Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy,
čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty** **17 574**

• nález – právo porušené bolo	75
• nález – právo porušené nebolo	12
• nález – sťažnosti nevyhoveli	12
• zastavené	48
• spojené	15 783
• odmietnuté	1 579
• odložené podľa § 23a zákona o ústavnom súde	65

Tabuľka č. 7

Nálezy ústavného súdu vyslovujúce porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty a iných článkov ústavy alebo iných medzinárodných dohovorov

odporca	rozhodnuté nálezom v r. 2016
Najvyšší súd Slovenskej republiky	26
Krajský súd v Bratislave	11
Krajský súd v Banskej Bystrici	4
Krajský súd v Prešove	9
Krajský súd v Trenčíne	4
Krajský súd v Trnave	3
Krajský súd v Košiciach	5
Krajský súd v Žiline	4
Krajský súd v Nitre	2
Okresný súd Banská Bystrica	1
Okresný súd Bratislava I	2
Okresný súd Spišská Nová Ves	1
Okresný súd Stará Ľubovňa	1
Okresný súd Trenčín	1
Okresná prokuratúra Košice I	1
Spolu	75

Zdroj: vlastný

Porovnanie relevantných údajov za posledných päť rokov.

Ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty a iných článkov ústavy alebo iných medzinárodných dohovorov:

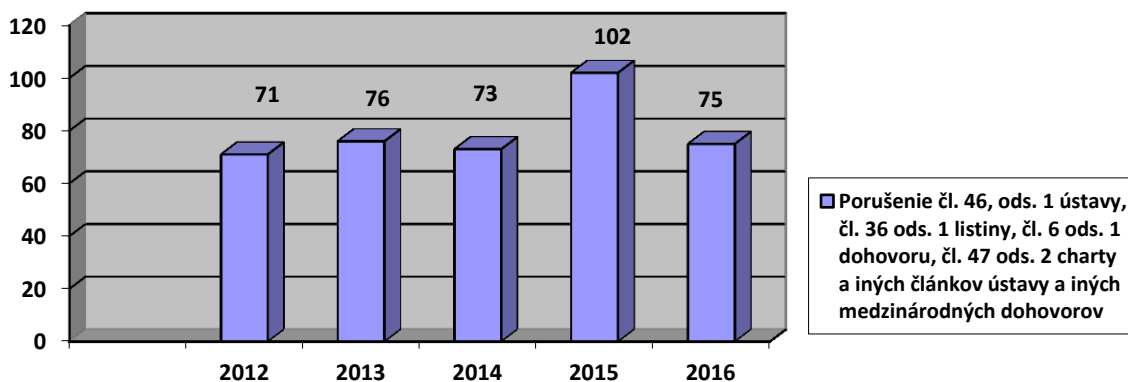
- v roku 2012 – v 71 nálezoch,
- v roku 2013 – v 76 nálezoch,
- v roku 2014 – v 73 nálezoch,
- v roku 2015 – v 102 nálezoch,
- v roku 2016 – v 75 nálezoch.

Z uvedeného počtu 75 nálezov v roku 2016, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty a iných článkov ústavy alebo iných medzinárodných dohovorov, sa porušenie označených práv týkalo:

- 31 občianskoprávných vecí,
- 15 obchodnoprávných vecí,
- 9 trestných vecí,
- 15 vecí správneho súdnictva,
- 3 vecí konkurzu a reštrukturalizácie,
- 2 exekučných vecí.

Graf č. 3

Prehľad počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty a iných článkov ústavy alebo iných medzinárodných dohovorov (roky 2012 – 2016)

Zdroj: vlastný

2.2.3 Prehľad počtu nálezov z roku 2016, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práv maloletých detí

Ústavný súd v roku 2016 vyslovil porušenie práv maloletých detí v **2 nálezoch**.

Prehľad doručených podaní namietajúcich porušenie práv maloletých detí a počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých detí, za obdobie posledných piatich rokov:

rok 2012	–	doručených 21 podaní – v 5 nálezoch,
rok 2013	–	doručených 35 podaní – v 5 nálezoch,
rok 2014	–	doručených 27 podaní – v 3 nálezoch,
rok 2015	–	doručených 27 podaní – v 4 nálezoch,
rok 2016	–	doručených 26 podaní – v 2 nálezoch.

Tabuľka č. 8

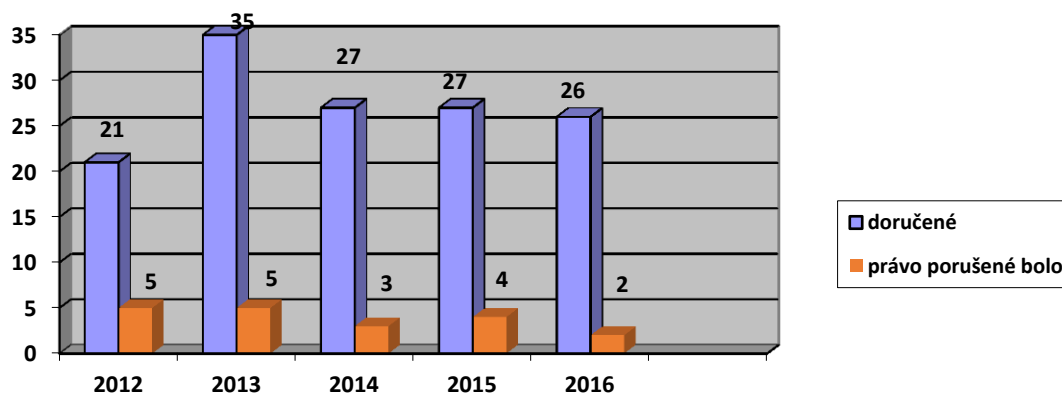
Prehľad nálezov z roku 2016, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	porušené články
1.	III. ÚS 263/2016	Okresný súd Martin	20 P 46/2015	čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru
2.	I. ÚS 662/2016	Okresný súd Košice I	11 P 18/09	čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru

Zdroj: vlastný

Graf č. 4

Prehľad doručených podaní počtu ústavnému súdu, v ktorých bolo namietané porušenie práv maloletých detí, a nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých detí (roky 2012 – 2016)

Zdroj: vlastný

2.2.4 Prehľad počtu nálezov z roku 2016, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky alebo práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Ústavný súd v roku 2016 vyslovil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5¹⁶ ústavy alebo práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4¹⁷ dohovoru v **10 nálezo**ch.

Prehľad doručených podaní a počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru za obdobie posledných piatich rokov:

rok 2012	–	doručených 28 podaní	– v 6 nálezo
rok 2013	–	doručených 31 podaní	– v 18 nálezo
rok 2014	–	doručených 24 podaní	– v 8 nálezo
rok 2015	–	doručených 35 podaní	– v 13 nálezo
rok 2016	–	doručených 21 podaní	– v 10 nálezo

Tabuľka č. 9

Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	porušené články
1.	I. ÚS 425/2015	Krajský súd v Banskej Bystrici	2 Tpo 20/2015	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru
2.	I. ÚS 237/2015	Najvyšší súd Slovenskej republiky	6 Tost 40/2014	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy
3.	II. ÚS 661/2015	Krajský súd v Nitre	4 Tpo 52/2015	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru
4.	I. ÚS 18/2016	Krajský súd v Bratislave Okresný súd Bratislava I	2 Tos 83/2015 1 T 32/2014	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
5.	II. ÚS 177/2016	Krajský súd v Prešove	4 Tpo 16/2015	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy
6.	II. ÚS 185/2016	Okresný súd Komárno	2 T 89/2015	čl. 17 ods. 2 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
7.	II. ÚS 264/2016	Okresný súd Prešov	1 Tk 1/2015	čl. 17 ods. 2 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
8.	III. ÚS 164/2016	Okresný súd Bratislava IV	0 Tp 197/2014	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
9.	II. ÚS 204/2016	Generálna prokuratúra Slovenskej republiky	XIV Gv 56/14/1000	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
10.	III. ÚS 216/2016	Krajský súd v Nitre	4 Tpo 52/2015	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru

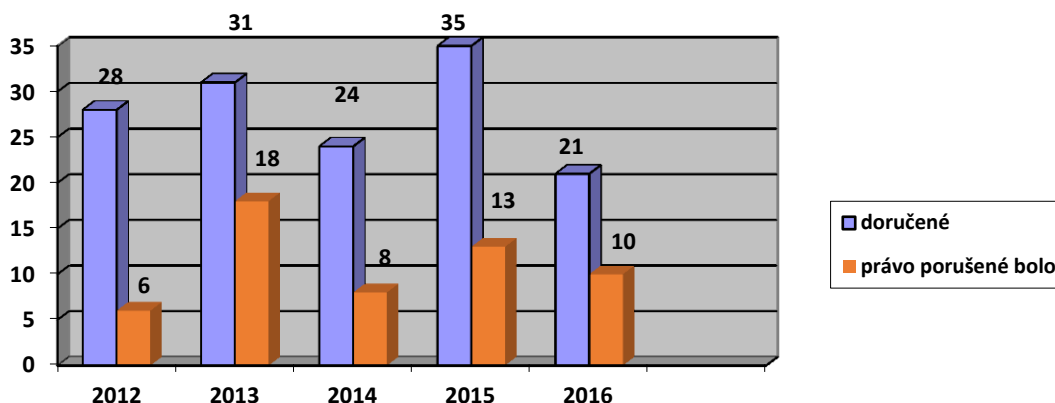
Zdroj: vlastný

¹⁶ čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (základné právo na osobnú slobodu)

¹⁷ čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (právo na slobodu a bezpečnosť)

Graf č. 5

Prehľad počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (roky 2012 – 2016)

Zdroj: vlastný

2.2.5 Prehľad štatistických údajov o výške finančného zadostúčenia priznaného Ústavným súdom Slovenskej republiky sťažovateľom v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

Významnou právomocou ústavného súdu umožňujúcou kompenzovať sťažovateľovi porušenie základných práv a slobôd zo strany orgánov verejnej moci, ktoré ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy konštatoval, je možnosť priznania finančného zadostúčenia v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd za sledované obdobie priznal sťažovateľom celkom v **242** nálezoch finančné zadostúčenie vo výške **711 380 €**, z toho:

- **241** sťažovateľom za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru vo výške **706 380 €**,
- **1** sťažovateľovi za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty a iných článkov ústavy alebo iných medzinárodných dohovorov vo výške **5 000 €**.

Tabuľka č. 10

Prehľad výšky priznaného finančného zadostúčenia za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru

odporca	priznané finančné zadostúčenie v € v r. 2016
Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava II	3 000
Špecializovaný trestný súd	13 000
Najvyšší súd Slovenskej republiky	8 000
Krajský súd v Bratislave	16 300
Krajský súd v Košiciach	6 000
Krajský súd v Žiline	-
Krajský súd v Trnave	3 000

Okresný súd Bratislava I	76 900
Okresný súd Bratislava II	24 800
Okresný súd Bratislava III	27 500
Okresný súd Bratislava IV	7 500
Okresný súd Bratislava V	5 500
Okresný súd Bardejov	-
Okresný súd Čadca	16 300
Okresný súd Dunajská Streda	8 000
Okresný súd Galanta	5 000
Okresný súd Kežmarok	4 500
Okresný súd Košice I	83 900
Okresný súd Košice II	71 600
Okresný súd Košice-okolie	51 900
Okresný súd Komárno	18 000
Okresný súd Levice	10 500
Okresný súd Liptovský Mikuláš	3 500
Okresný súd Malacky	4 000
Okresný súd Martin	3 000
Okresný súd Michalovce	9 000
Okresný súd Námestovo	18 200
Okresný súd Nové mesto nad Váhom	3 000
Okresný súd Nové Zámky	6 000
Okresný súd Nitra	280
Okresný súd Pezinok	19 500
Okresný súd Piešťany	31 700
Okresný súd Poprad	-
Okresný súd Prešov	17 000
Okresný súd Revúca	-
Okresný súd Rimavská Sobota	4 000
Okresný súd Rožňava	12 500
Okresný súd Senica	3 000
Okresný súd Skalica	5 500
Okresný súd Svidník	4 000
Okresný súd Trebišov	4 000
Okresný súd Trnava	9 000
Okresný súd Trenčín	8 700
Okresný súd Veľký Krtíš	2 000
Okresný súd Vranov nad Topľou	6 000
Okresný súd Zvolen	3 000
Okresný súd Žilina	68 300
Spolu	706 380 €

Zdroj: vlastný

Všeobecné súdy, vo vzťahu ku ktorým ústavný súd v roku **2016** priznal v konaniach **najvyššie finančné zadostučinenie**:

Okresný súd Košice I	83 900 €
Okresný súd Bratislava I	76 900 €
Okresný súd Košice II	71 600 €

Konania všeobecného súdu, na základe ktorých ústavný súd v roku **2016** priznal **najvyššie finančné zadostúčenie** – v jednom konaní:

Okresný súd Košice II	28 000 €	29 C 34/97	(I. ÚS 577/2015)
Okresný súd Bratislava I	22 000 €	21 C 132/11	(III. ÚS 449/2016)
Okresný súd Košice II	20 000 €	43 C 132/07	(II. ÚS 714/2015)

Tabuľka č. 11

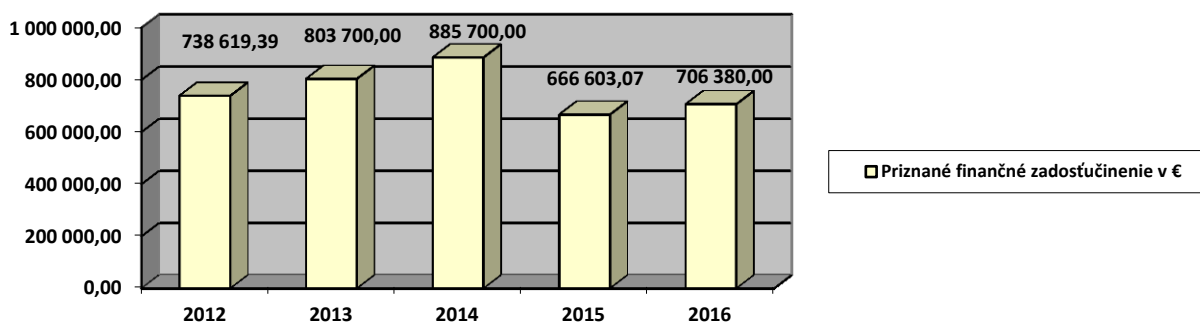
Prehľad výšky priznaného finančného zadostúčenie za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl.36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 2 charty a iných článkov ústavy alebo iných medzinárodných dohovorov

odporca	priznané finančné zadostúčenie rok 2016
Najvyšší súd Slovenskej republiky	-
Krajský súd v Bratislave	-
Krajský súd v Banskej Bystrici	-
Krajský súd v Prešove	-
Krajský súd v Trenčíne	5 000
Krajský súd v Trnave	-
Krajský súd v Košiciach	-
Krajský súd v Žiline	-
Krajský súd v Nitre	-
Okresný súd Banská Bystrica	-
Okresný súd Bratislava I	-
Okresný súd Spišská Nová Ves	-
Okresný súd Stará Ľubovňa	-
Okresný súd Trenčín	-
Okresná prokuratúra Košice I	-
Spolu	5 000 €

Zdroj: vlastný

Graf č. 6

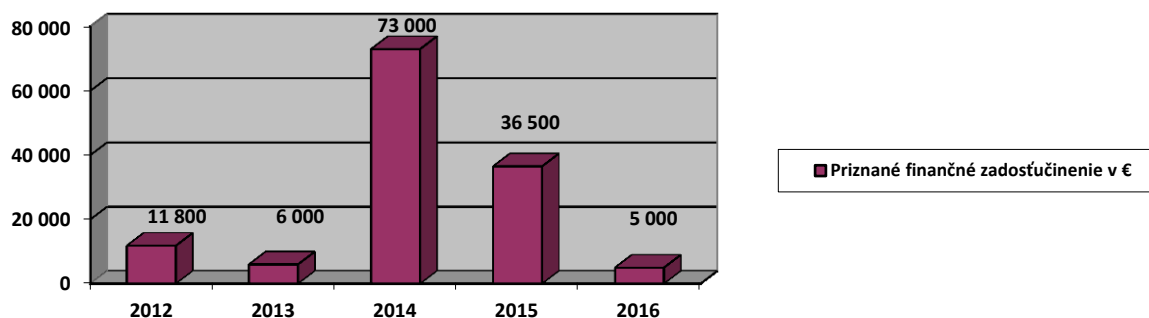
Finančné zadostúčenie priznané ústavným súdom v nálezoch, v ktorých vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2012 – 2016)

Zdroj: vlastný

Graf č. 7

Finančné zadostučinenie priznané ústavným súdom v nálezoach, v ktorých vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2012 – 2016)

Zdroj: vlastný

2.3 Konanie o výklad Ústavy Slovenskej republiky alebo ústavných zákonov podľa čl. 128 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	1
Vybavené veci	1
odložené podľa § 23a zákona o ústavnom súde	1

2.4 Konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

Sťažovateľ – fyzická osoba v sťažnosti namietal nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Rimavská Seč.

Doručené podania	1
Vybavené veci	0

2.5 Konanie o obnove konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa čl. 133 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	0
Vybavené veci	4
- nález - uznesenie o odmietnutí	3 1

**2.6 Konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky
vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom
podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu
pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z.**

Doručené podania	11
Vybavené veci	11
• nález	7
• uznesenie o odmietnutí	4

**2.7 Konanie o zjednocovaní právnych názorov podľa § 6 zákona Národnej rady
Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej
republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov**

Doručené podania	2
Vybavené veci	2

**2.8 Procesné rozhodnutia v konaní pred Ústavným súdom
Slovenskej republiky**

Procesnými rozhodnutiami v konaní pred ústavným súdom je pre účely uvádzaných štatistických prehľadov potrebné rozumieť rozhodnutia o vylúčení alebo nevylúčení sudcu ústavného súdu z konania pre predpojatosť podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Doručené podania	26
Vybavené veci	27

OSOBITNÁ ČASŤ

1. VYBRANÉ ROZHODNUTIA ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2016

1.1 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o súlade právných predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky

1.1.1 PL. ÚS 17/2014 – platby výrobcov elektriny za prístup do distribučnej sústavy

(sudca spravodajca: Lajos Mészáros)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol 12. marca 2014 doručený návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“) na vyslovenie nesúlady ustanovení § 26 ods. 23, 24, 25 a 26 a § 29 ods. 13 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o cenovej regulácii“), s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1 a 3, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 30 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 59 ods. 1 a čl. 123 ústavy, s čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, s § 3 ods. 1 a 6 a § 6 ods. 3 zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s § 2 písm. a) bodom 12, § 26 ods. 5 a § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“), s § 3, § 11 ods. 1, § 12 ods. 1 a § 40 ods. 1 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“) a s § 2 ods. 1, § 3 ods. 2 a § 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov.

Navrhovateľmi napadnuté ustanovenia vyhlášky o cenovej regulácii zaviedli tzv. platbu za prístup do distribučnej sústavy, ktorú platia výrobcovia elektriny zároveň odoberajúci elektrinu z distribučnej sústavy, pričom navrhovatelia predovšetkým namietali, že zákon o regulácii splnomocnil Úrad pre reguláciu sieťových odvetví len na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý bližšie stanoví rozsah cenovej regulácie a spôsob jej vykonávania, pričom jej predmetom môžu byť len ceny za tovar a služby, avšak predmetom cenovej regulácie nemôže byť zriadenie nových poplatkov podzákonnou právnou normou. Podľa názoru navrhovateľov napadnuté ustanovenia tak v podstate zavádzajú paušálny poplatok pre výrobcov elektriny bez ohľadu na to, či majú alebo nemajú uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, čím prekračujú rozsah zmocnenia v zákone o energetike.

Ústavný súd považoval za potrebné posúdiť ústavnú konformitu napadnutých ustanovení vyhlášky o cenovej regulácii predovšetkým v kontexte čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy – podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd – v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy zakotvujúcim Slovenskú republiku ako právny štát, čl. 2 ods. 2 ústavy zakotvujúcim princíp legality, ako aj s čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu garantujúcimi právo vlastníť majetok a s čl. 123 ústavy umožňujúcim orgánom štátnej správy na základe zákonov a v ich medziach vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak sú na to splnomocnené zákonom.

Ústavný súd v prvom rade poukázal na skutočnosť, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby (ceny) za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle zákona o energetike na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Uzatvorenie tejto zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy je fakultatívnou možnosťou (právom) výrobcu elektriny. Iné

povinnosti výrobcov elektriny, čo sa týka platenia cien za prístup do distribučnej sústavy alebo iných poplatkov či platieb mimo záväzku uhrádzať tieto ceny na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy, nie sú v zákone o energetike explicitne upravené. Rovnako ani zákon o regulácii výslovne nespĺnomocňuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým by bol oprávnený ustanoviť povinnosť výrobcov elektriny platiť poplatkov za prístup do distribučnej sústavy aj v prípade, že títo nemajú uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatoval, že keďže časť ustanovení § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii ukladá výrobcovi elektriny povinnosť uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, takáto povinnosť ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone o energetike, čo sa týka platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre Úrad pre reguláciu sieťových odvetví v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav.

Podľa názoru ústavného súdu takýto stav nekorešponduje s dikciou čl. 123 ústavy, keďže Úrad pre reguláciu sieťových odvetví nepostupoval pri prijímaní sporných častí § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii na základe zákonov (zákona o energetike a zákona o regulácii) a v ich medziach. Zároveň tieto časti § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii ukladajú povinnosti výrobcovi elektriny, o ktorých nemožno vyhlásiť, že by boli ukladané zákonom alebo na základe zákona (zákona o energetike a zákona o regulácii), čím sa dostávajú do kontradiktie s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví prijatím sporných častí § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii navyše nekonal v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, teda nekonal v súlade s princípom legality vyjadreným v čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorý tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Nemožno taktiež opomenúť, že aplikáciou neústavných častí § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii dochádza k odčerpaniu časti majetku tých výrobcov elektriny, ktorí nemajú uzatvorenú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, čím dochádza k neústavnému zásahu do základného práva výrobcov elektriny ako podnikateľských subjektov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd **nálezom** z 22. júna 2016 rozhodol, že ustanovenie § 26 ods. 23 v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ vyhlášky o cenovej regulácii, nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.

Vo zvyšnej časti návrhu navrhovateľov nevyhovel.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková a sudca Ladislav Orosz.

1.1.2 PL. ÚS 19/2014 – nútené členstvo v Slovenskej poľovníckej komore

(sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Ústavnému súdu bol doručený návrh skupiny 47 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“ alebo „navrhovateľa“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 17 ods. 1 písm. g), § 43 ods. 1 a § 51 ods. 4 písm. d) v spojení s § 51 ods. 1 zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) s čl. 29 ods. 1 a čl. 29 ods. 3 ústavy.

Navrhovatelia navrhli vysloviť nesúlad ustanovenia zákona o poľovníctve, ktoré zakotvuje zánik zmluvy o užívaní poľovného revíru v dôsledku zániku členstva užívateľa v Slovenskej poľovníckej komore, taktiež ustanovenia upravujúceho členstvo v Slovenskej poľovníckej komore fyzických osôb a právnických

osôb podieľajúcich sa na chove zveri, starostlivosti o zver a jej životné prostredie vrátane jej lovu, ako aj ustanovenia zákona o poľovníctve zakotvujúceho členstvo v Slovenskej poľovníckej komore ako zákonnú podmienku na vydanie poľovného lístka. Navrhovatelia predovšetkým namietali, že napadnutými zákonnými ustanoveniami došlo k protiústavnému obmedzeniu práva slobodne sa združovať zakotveného v čl. 29 ústavy, a to tým, že poľovníci sa síce môžu slobodne združovať v rôznych poľovníckych organizáciách, avšak ak chcú uplatniť aj „imanentné právo poľovať“, musia byť členmi Slovenskej poľovníckej komory.

Keďže navrhovatelia namietali rozpor napadnutých ustanovení zákona o poľovníctve so základným právom slobodne sa združovať garantovaným v čl. 29 ústavy, bolo najprv potrebné zistiť, či napadnuté ustanovenia zákona o poľovníctve vôbec spadajú do vecného rámca ústavnej regulácie združovacieho práva zaručeného čl. 29 ústavy, pričom ústavný súd po posúdení návrhu skupiny poslancov na začatie konania o súlade právnych predpisov dospel k záveru, že čl. 29 ústavy nie je aplikovateľný na členstvo v Slovenskej poľovníckej komore.

Vzhľadom na to, že základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ústavný súd v rámci posudzovania otázky aplikovateľnosti čl. 29 ústavy na členstvo v Slovenskej poľovníckej komore vychádzal zo štyroch kritérií, ktoré sformuloval Európsky súd pre ľudské práva v súvislosti s otázkou aplikovateľnosti čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručujúceho slobodu zhromažďovania a združovania.

V rámci prvého kritéria ústavný súd skúmal, či bola Slovenská poľovnícka komora založená jednotlivcami alebo bola zriadená zákonom; v rámci druhého kritéria ústavný súd skúmal otázku integrácie Slovenskej poľovníckej komory v štátnych štruktúrach; v rámci tretieho kritéria ústavný súd skúmal, či Slovenskej poľovníckej komore bola zverená administratívna, normotvorná alebo disciplinárna právomoc; a napokon v rámci štvrtého kritéria ústavný súd skúmal, či cieľ sledovaný Slovenskou poľovníckou komorou možno považovať za verejný záujem.

Po podrobnom posúdení všetkých štyroch kritérií dospel ústavný súd k záveru, že Slovenská poľovnícka komora je verejnoprávnou korporáciou zriadenou ex lege, ktorá je subjektom záujmovej samosprávy a za svoju existenciu nevďačí slobodnému rozhodnutiu subjektov požívajúcich ochranu čl. 29 ústavy. Ako právnická osoba verejného práva je síce organizačne a inštitucionálne oddelená od sústavy orgánov štátnej správy, avšak disponuje administratívnymi, normotvornými i disciplinárnymi právomocami, pri realizácii ktorých sú „v hre“ verejné subjektívne práva, teda sa podieľa na výkone verejnej moci. Obsahové zameranie úloh, ktoré má podľa zákona o poľovníctve Slovenská poľovnícka komora plniť, pritom v sebe spája jednak orientáciu na trvalo udržateľné, racionálne, cieľavedomé obhospodarovanie a využívanie voľne žijúcej zveri ako prírodného bohatstva a súčasti prírodných ekosystémov, ale aj orientáciu na reguláciu záujmovej činnosti uskutočňovanej vo významnej miere pomocou strelných zbraní spôsobilých ohroziť zdravie a život človeka.

Ústavný súd sa stotožnil s názorom, v zmysle ktorého zver nie je prostriedkom na realizáciu poľovníctva, ale naopak, poľovníctvo je prostriedkom dosiahnutia optimalizácie chovu zveri, čo dokresľuje charakter Slovenskej poľovníckej komory ako právnickej osoby verejného práva autoritatívne a mocensky zriadenej zákonodarcom na účel zabezpečenia efektívnej a dostatočne kvalifikovanej ochrany konkretizovaného verejného záujmu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že návrh navrhovateľov na vyslovenie rozporu ustanovení zákona o poľovníctve vyjadrujúcich prvok núteného členstva v Slovenskej poľovníckej komore je ratione materiae nekompatibilný s čl. 29 ods. 1 a 3 ústavy, a preto bolo bez právneho významu meritórne skúmať namietané ustanovenia zákona o poľovníctve.

Ústavný súd nálezom zo 16. marca 2016 návrhu navrhovateľov nevyhovel.

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudca Lajos Mészáros.

1.1.3 PL. ÚS 27/2014 – tzv. anuitná novela zákona o starobnom dôchodkovom sporení

(sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol doručený návrh skupiny 30 poslancov (ďalej len „skupina poslancov“ alebo „navrhovateľa“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 32, § 33 a § 46f zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o starobnom dôchodkovom sporení“) v znení zákona č. 183/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 183/2014 Z. z.“), a o súlade § 167 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) s čl. 12 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy.

Skupina poslancov namietala, že v dôsledku tzv. anuitnej novely zákona o starobnom dôchodkovom sporení sú uvedené ustanovenia zákona o starobnom dôchodkovom sporení ústavne nekonformné. Namietala predovšetkým diskrimináciu tzv. nízkopríjmových sporiteľov, porušenie vlastníckeho práva a neústavnosť zmluvy o poistení dôchodku. Vo vzťahu k zákonu o sociálnom poistení namietala neústavnosť rezervného fondu solidarity.

Navrhovatelia v prvom rade namietali, že napadnutá právna úprava diskriminuje tzv. nízkopríjmových sporiteľov, keďže vylučuje možnosť vyplácania doživotného starobného dôchodku pre nedostatok finančných prostriedkov na ich osobnom dôchodkovom účte, a to napriek splneniu základnej podmienky dosiahnutia dôchodkového veku. Ústavný súd konštatoval, že vytvorenie rozličných foriem dôchodkov vyplácaných z II. piliera po tzv. anuitnej novele je odrazom diferenciacie v príjmoch a odvodoch jednotlivých sporiteľov zúčastnených v systéme dôchodkového sporenia, čím napĺňa preň charakteristický princíp zásluhovosti v dôchodkovom starobnom sporení založený na individuálnej sociálnej zodpovednosti sporiteľa za svoj budúci dôchodok, a tým aj pre tzv. nízkopríjmových sporiteľov zavádza možnosť vyplácania dôchodku aspoň jednou zo zákonom predpokladaných foriem v prípade, ak žiadna životná poisťovňa neponúkne konkrétnemu sporiteľovi doživotný dôchodok z dôvodu nízkej nasporenej sumy. Je teda legitímny cieľ zákonodarcu, ktorý berúc do úvahy rozdielnú finančnú situáciu jednotlivých sporiteľov v II. pilieri ako dôsledok ich aktívneho a zodpovedného prístupu k starobe, ako aj rešpektujúc základný cieľ dôchodkového zabezpečenia, teda vyplácanie dôchodkov čo najdlhší čas a v čo najvyššej možnej miere, umožnil každému sporiteľovi vyplácanie aspoň jednej z foriem starobného dôchodku, ktorá sa odvíja od množstva naakumulovaných peňažných prostriedkov na jeho osobnom dôchodkovom účte. Od zákonodarcu nemožno legitímne požadovať, aby umožnil každému jednotlivcovi zúčastnenému na starobnom dôchodkovom sporení bez ohľadu na jeho participáciu na vytvorení dôchodkového kapitálu možnosť vyplácania starobného dôchodku ktoroukoľvek formou a súčasne poisťovni ako podnikateľskému subjektu vnútiť povinnosť ponúknuť každému sporiteľovi všetky alternatívy vyplácania dôchodkov (aj absolútne nerentabilných) za súčasného zohľadnenia jej zodpovednosti uniesť bremeno ich vyplácania po celý dojednaný čas.

Navrhovatelia taktiež namietali porušenie vlastníckeho práva v súvislosti s právnou úpravou, podľa ktorej pokiaľ poberateľ doživotného dôchodku zomrie pred uplynutím siedmich rokov od začatia čerpania doživotného dôchodku, suma zodpovedajúca rozdielu sumy určenej na výplatu dôchodku za týchto sedem rokov a súčtu už vyplatených mesačných súm dôchodku je poisťovňou vyplatená oprávnenej osobe určenej v zmluve o poistení dôchodku, pokiaľ takej osoby niet, nevyplatená suma sa stáva predmetom dedenia. Ak však poberateľ doživotného dôchodku zomrie po uplynutí siedmich rokov od začatia poberania doživotného dôchodku, jeho zvyšné nasporené peňažné prostriedky nebudú vyplatené oprávnenej osobe a ani nebudú predmetom dedenia. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatoval, že vzhľadom na poistný charakter právneho vzťahu medzi poistníkom (sporiteľom) a poisťovňou nie je objektívne možné požadovať, aby komerčná poisťovňa garantovala aj doživotný dôchodok a súčasne vyplatila dedičom, resp. oprávnenej osobe nespotrebované poistné, pokiaľ má uniesť riziko vopred nepredvídateľnej dĺžky dožitia poistníka.

Pokiaľ ide o zmluvu o poistení dôchodku, navrhovatelia predovšetkým namietali, že napadnutá právna úprava zavádza povinnosť jej uzavretia sporiteľmi v prípade, ak splnia podmienky pre výber formy výplaty starobného dôchodku a rozhodnú sa pre jednu z nich (doživotný alebo dočasný dôchodok). Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že podľa jeho názoru sporiteľovi zo zákona o starobnom dôchodkovom sporení explicitne nevyplýva povinnosť uzatvoriť zmluvu o poistení dôchodku, je na jeho vôli, či a kedy sa po splnení zákonných podmienok rozhodne uzatvoriť zmluvu o poistení dôchodku. Ústavný súd zároveň neopomenul skutočnosť, že v prípade záujmu sporiteľa o vyplácanie dôchodku je tento povinný zmluvu o poistení dôchodku s vybranou poisťovňou uzatvoriť, pričom ale ústavný súd nepovažoval toto legislatívne riešenie za vybočujúce z medzí prípustnej normotvornej právomoci zákonodarcu, keďže inštitút povinného zmluvného poistenia nie je v právnom poriadku Slovenskej republiky ojedinelý a neznámy. K navrhovateľmi namietanej povinnosti zaplataenia jednorazového poistenia ako sumy zaplatenej sporiteľom životnej poisťovni za tzv. anuitu ústavný súd uviedol, že navrhovatelia v zásade namietajú rozpor tejto formy úhrady poisteného pri uzatvorení zmluvy o poistení dôchodku s právnou úpravou jednorazového poistného v zmysle Občianskeho zákonníka, avšak z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je oprávnený preskúmať právne predpisy rovnakej právnej sily.

Napokon, pokiaľ ide o rezervný fond solidarity, navrhovatelia namietali, že tento fond je financovaný z časti odvodov sporiteľov do tzv. I. piliera, hoci by aj táto časť odvodov mala mať podľa nich vplyv na výšku dôchodkovej dávky sporiteľa a rezervný fond solidarity by mal byť financovaný zo štátneho rozpočtu. Ústavný súd poukázal na skutočnosť, že povinnosť platenia odvodov sa vzťahuje rovnako na poistencov, ktorí sú len v tzv. I. pilieri, ako aj sporiteľov, ktorí sú zúčastnení v oboch pilieroch dôchodkového systému. Obe skupiny poistencov tak participujú na úhrade dlhov všetkých základných fondov Sociálnej poisťovne, ako aj na úhrade škody spôsobenej dôchodkovými správcovskými spoločnosťami, čím sa podľa názoru ústavného súdu zvyšuje ochrana najmä sporiteľov zúčastnených v II. pilieri. Zohľadňujúc uvedené ústavný súd konštatoval, že z argumentácie navrhovateľov nie je zrejmé, z akých právne relevantných dôvodov by sa sporitelia (v II. pilieri) nemali zúčastňovať na tvorbe a udržiavaní rezervného fondu solidarity.

Ústavný súd nálezom z 8. júna 2016 návrhu navrhovateľov nevyhovel.

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudca Peter Brňák.

1.1.4 PL. ÚS 30/2015 – preddavok na trovy občianskeho súdneho konania podľa § 141a Občianskeho súdneho poriadku (sudca spravodajca: Sergej Kohut)

Ústavnému súdu bol doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 141a v spojení s § 372u zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a návrh Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) ústavy o súlade poslednej vety ustanovenia § 141a ods. 1 OSP s čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd oba tieto návrhy spojil na spoločné konanie.

Napadnuté ustanovenie § 141a OSP upravovalo povinnosť navrhovateľa (žalobcu) v konaní o zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5 % uplatňovanej peňažnej sumy, a to na návrh odporcu (žalovaného). Pod hrozbou zastavenia konania bol žalobca povinný túto povinnosť splniť v lehote 60 dní.

Ústavný súd považoval za potrebné posúdiť ústavnú konformitu napadnutého ustanovenia § 141a OSP predovšetkým v kontexte práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ústavy, ktorého zmyslom je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať.

Ústavný súd v prvom rade poukázal na skutočnosť, že spod napadnutého ustanovenia § 141a OSP sú bez ohľadu na ich hodnotu vylúčené nároky nepeňažného charakteru, ako aj nároky, ktorých hodnota

neprevyšuje 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Takúto právnu úpravu ústavný súd považoval za kauzistickú, vylučujúcu možnosť zváženia konkrétneho prípadu, čo je v právnom štáte neprípustné. Podľa názoru ústavného súdu táto právna úprava zároveň nenapĺňa ani primárny cieľ sledovaný zákonodarcom – predchádzať šikanóznym návrhom na začatie konania, keďže šikanovať odporcu je spôsobilý akýkoľvek vznesený procesný nárok.

Ústavný súd napadnutému ustanoveniu § 141a OSP taktiež vytkol, že súd prvého stupňa nemá pri aplikácii inštitútu preddavku na trovy konania žiadny priestor na posúdenie konkrétnych okolností prejednávaneho prípadu ani vo vzťahu k výške preddavku, keďže po preskúmaní stanovených podmienok a ich kladnom zistení je súd povinný uložiť povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5 % z predmetu konania. Podľa názoru ústavného súdu by však primárnou mala byť fakultatívnosť a výnimočnosť jeho uplatnenia, pričom je potrebné zohľadňovať osobitosti prejednávanej veci a rešpektovať princíp proporcionality, ktorý vyžaduje, aby zásahy do majetkových práv účastníka konania boli minimalizované na najnižšiu možnú rozumnú mieru.

Ústavný súd poukázal aj na neopodstatnené znevýhodnenie navrhovateľov v konaniach, v ktorých je odporcom štát, keďže štát je oprávnený sa domáhať, aby súd navrhovateľovi uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, no štátu túto povinnosť ako odporcovi (ale ani ako navrhovateľovi) nemožno uložiť, čo sa môže javiť ako šikanózne.

Ústavný súd konštatoval, že v dôsledku inštitútu preddavku na trovy konania tak Slovenská republika patrí medzi krajiny s najdrahším prístupom k súdu, keďže popri súdnom poplatku (vo výške 6 % z hodnoty sporu) je navrhovateľ povinný navyše zaplatiť aj preddavok na trovy konania (vo výške 5 % z hodnoty sporu), v dôsledku čoho navrhovateľ už na začiatku súdneho konania musí investovať 11 % z uplatnenej pohľadávky. Sporná peňažná pohľadávka je tak pre navrhovateľa, ktorý nemá k dispozícii ďalších minimálne 11 % z jej nominálnej hodnoty v likvidných prostriedkoch, nedosiahnuteľná. Už len táto samotná skutočnosť je podľa názoru ústavného súdu výrazne za hranicou ústavnosti.

Pre úplnosť ústavný súd napokon poukázal aj na to, že priestor na arbitrárne a svojvoľné rozhodnutia súdov prvého stupňa o návrhu odporcu na uloženie povinnosti navrhovateľovi zložiť preddavok na trovy evidentne dáva aj nemožnosť navrhovateľa odvolať sa proti rozhodnutiu o jemu uloženej povinnosti zložiť preddavok na trovy konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že existenciou povinnosti zložiť preddavok na trovy konania dochádza k ústavne neprípustnému obmedzeniu základného práva na prístup k súdu.

Pokiaľ ide o namietaný nesúlad ustanovenia § 141a OSP s čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatoval, že Národná rada Slovenskej republiky jeho schválením neprekročila medze svojej ústavne zakotvenej právomoci, nenarušila systém delby moci v štáte a konala v súlade s pravidlami zákonodarného procesu, a preto ústavný súd návrhu na vyslovenie nesúladu § 141a OSP s čl. 2 ods. 2 ústavy nevyhovel.

Pokiaľ ide o napadnuté prechodné ustanovenie § 372u OSP, ktoré umožňovalo retroaktívne uplatnenie inštitútu preddavku na trovy konania aj v skôr začatých konaniach, ústavný súd návrhu na vyslovenie nesúladu tohto prechodného ustanovenia s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy nevyhovel, keďže už konštatoval ústavnú nekonformitu samotného inštitútu preddavku na trovy konania, a zároveň nepovažoval za nevyhnutné vysloviť nesúlad tohto prechodného ustanovenia aj z dôvodu, že by tým zasiahol aj do iných procesných inštitútov, ktoré neboli pred ústavným súdom napadnuté a na ktoré sa vzťahuje prezumpcia ústavnosti.

Ústavný súd **nálezom z 11. mája 2016 rozhodol, že ustanovenie § 141a Občianskeho súdneho poriadku nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.**

Vo zvyšnej časti návrhom nevyhovel.

1.1.5 PL. ÚS 31/2015 – extenzia kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa

(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol doručený návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 7 ods. 1, 2 a 11 zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o kolektívnom vyjednávaní“) s čl. 1 ods. 1 a s čl. 13 ods. 2 a 4 ústavy v spojení s čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy, s čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Jediným predmetom predloženého návrhu je podľa navrhovateľov právny problém kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa, ich zmluvných strán a ich rozširovania (extenzie) nad rámec okruhu zmluvných strán. Navrhovatelia sú si vedomí legitimacy inštitútu extenzie a nespochybňujú extenziu ako takú, ale konkrétny spôsob jej vykonania v napadnutej zákonnej úprave, podľa ktorej zákonodarca priznáva ministerstvu právomoc – za súčasného splnenia zákonom ustanovených podmienok – rozšíriť záväznosť kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na zamestnávateľov v odvetví alebo v časti odvetvia, pre ktoré je táto kolektívna zmluva vyššieho stupňa uzatvorená.

Navrhovatelia namietajú, že napadnuté ustanovenia zákona o kolektívnom vyjednávaní priznávajú ministerstvu ako ústrednému orgánu štátnej správy právomoc všeobecne záväzným právnym predpisom nahradiť prejav vôle konkrétnych súkromno-právnych subjektov a tým ich priamo zaviazat' na plnenie konkrétnych povinností, t. j. rozhodnúť o obsahu právneho vzťahu medzi konkrétnym zamestnávateľom na jednej strane a jeho zamestnancami na strane druhej, avšak bez súčasnej možnosti zamestnávateľa domáhať sa súdnej kontroly takéhoto „rozhodnutia“.

Podľa názoru navrhovateľov je extenzia spôsobilá sama osebe zasiahnuť do viacerých ústavných noriem a princípov, a to do princípu zmluvnej slobody, do práva na podnikanie, do práva vlastníť majetok a v prípade, ak uplatnenie extenzie nie je viazané na primerané procesné i materiálne záruky, je spôsobilá zasiahnuť aj do práva na súdnu ochranu, do princípu deľby moci a do ďalších komponentov právneho štátu.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnuté ustanovenia zákona o kolektívnom vyjednávaní, a teda právna úprava extenzie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa spĺňa kritériá ústavnosti.

K namietanému nesúladu § 7 ods. 1, 2 a 11 zákona o kolektívnom vyjednávaní s čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj s čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd konštatoval, že legislatívna konštrukcia extenzie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa zvolená zákonodarcom sa vymyká z tradičných pravidiel normotvorby nášho štátu a prekračuje rámec ústavne akceptovateľnej normotvorby.

Kombinácia zvolenia právnej formy všeobecne záväzného podzákonného právneho predpisu ako nástroja na extenziu platnosti zmluvy na iné ako zmluvné subjekty, na uzavretí ktorej neparticipovali, navyše ustanovenie fakultatívnosti tejto extenzie spôsobom ustanoveným v § 7 ods. 11 zákona o kolektívnom vyjednávaní, o uplatnení ktorej rozhodne ústredný orgán štátnej správy v konečnom dôsledku podľa vlastnej úvahy, je podľa názoru ústavného súdu nezlučiteľná s princípom právneho štátu zakotveným v čl. 1 ods. 1 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu kombinácia zákonodarcom zvolenej právnej formy všeobecne záväzného podzákonného právneho predpisu ako formálno-právneho nástroja extenzie platnosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa aj na iné ako zmluvné subjekty a založenie všeobecnej záväznosti tejto extenzie spôsobom vymykajúcim sa zo štandardnej normotvorby sa premieta aj do obmedzenia možnosti domáhať sa ochrany takto vzniknutých práv a vymáhania plnenia povinností štandardným spôsobom, ktorá v konečnom dôsledku „likviduje“ možnosť uplatnenia individuálnej ochrany práv dotknutých subjektov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že napadnuté ustanovenia zákona o kolektívnom vyjednávaní nie sú v súlade s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému nesúladu napadnutých ustanovení zákona o kolektívnom vyjednávaní s čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatoval, že tieto majú charakter právneho predpisu, t. j. nie sú individuálnymi správnymi aktmi a z tohto dôvodu nepodliehajú možnému individuálnemu súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, a preto ústavný súd tejto časti návrhu navrhovateľov nevyhovel.

K namietanému nesúladu § 7 ods. 1, 2 a 11 zákona o kolektívnom vyjednávaní s čl. 13 ods. 2 a 4 v spojení s čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy

V súvislosti s tvrdením navrhovateľov o spôsobilosti extenzie zasiahnuť do výkonu vlastníckeho práva ústavný súd uviedol, že základné právo vlastníť majetok nie je právom absolútne neobmedziteľným a prípadná nerovnosť v zákonomnom obsahu vlastníckeho práva by mohla byť ústavne akceptovateľná, ak by sledovala legitímny cieľ a ak by obstála v teste proporcionality.

Prvým krokom testu proporcionality je jednak test ústavou nevyhlúčeného a dostatočne dôležitého cieľa (ktorým je vytvorenie porovnateľných pracovných podmienok zamestnancov garantovaných v čl. 36 ústavy pri výkone porovnateľnej práce aj s cieľom zachovania sociálneho zmieru) a tiež test racionálnej väzby medzi napadnutou právnou úpravou a ňou sledovaným cieľom, teda hľadisko vhodnosti. Z hľadiska posúdenia racionality a vhodnosti považoval ústavný súd tieto ciele za ústavne akceptovateľné a právnú úpravu extenzie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa za spôsobilý nástroj na dosiahnutie legitímneho a ústavne akceptovateľného cieľa.

Druhým krokom je zisťovanie kritéria nevyhnutnosti, resp. potrebnosti, či použitia šetrnejších prostriedkov na dosiahnutie cieľa sledovaného napadnutou právnou úpravou. V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že ide o nástroj štandardne uplatňovaný aj v celom rade ďalších štátov.

V rámci tretieho kroku, ktorým je hľadisko proporcionality, ústavný súd posudzoval, či napadnutá právna úprava rieši kolíziu verejného a súkromného záujmu vyvolanú jej uplatnením ústavne akceptovateľným spôsobom. Ústavný súd takúto diskrepanciu v rámci svojho ústavnoprávneho prieskumu aplikujúceho tretie kritérium testu proporcionality nezistil, preto považoval vyhodnotenie napadnutých ustanovení zákona na základe ním aplikovaného testu proporcionality podľa už uvedených troch kritérií za ústavne udržateľné, a preto návrhu navrhovateľov na vyslovenie nesúladu napadnutých ustanovení zákona o kolektívnom vyjednávaní s čl. 13 ods. 2 a 4 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy nevyhovel.

Pokiaľ ide o tvrdenie navrhovateľov o spôsobilosti extenzie zasiahnuť do práva na podnikanie, ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že ani právo garantované v čl. 35 ods. 1 ústavy nie je absolútne, avšak obmedzujúci zásah do tohto práva musí rešpektovať princíp proporcionality a je ústavne akceptovateľný len vtedy, ak je ustanovený zákonom, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a predstavuje rozumný prostriedok na jeho dosiahnutie, hoci nemusí ísť o prostriedok najlepší, najvhodnejší či najúčinnnejší. Podľa názoru ústavného súdu zákonodarca z týchto ústavných princípov nevybočil. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd ani návrhu na vyslovenie nesúladu napadnutých ustanovení zákona o kolektívnom vyjednávaní s čl. 13 ods. 2 a 4 v spojení s čl. 35 ods. 1 ústavy nevyhovel.

Ústavný súd nálezom zo 16. marca 2016 rozhodol, že ustanovenia § 7 ods. 1, 2 a 11 zákona o kolektívnom vyjednávaní nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

1.1.6 PL. ÚS 42/2015 – primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníctva výstavbou rozvodov tepla

(sudca spravodajca: Peter Brňák)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol doručený návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 10 ods. 5 v spojení s § 10 ods. 9, 10 a 12 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“) s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a § 12 ods. 10 v spojení s § 12 ods. 9 a § 20 ods. 3 a 4 zákona o tepelnej energetike s čl. 20 ods. 1 až 3 ústavy.

K namietanému nesúladu § 10 ods. 5 druhej, tretej a štvrtej vety v spojení s § 10 ods. 9, 10 a 12 zákona o tepelnej energetike s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

Navrhovatelia namietali, že jednorazová náhrada, ktorá má byť v zmysle napadnutých zákonných ustanovení poskytnutá vlastníčkovi nehnuteľnosti za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti pri výkone práv držiteľa povolenia na výrobu a rozvod tepla, nevyhovuje ústavnej požiadavke primeranosti upravenej čl. 20 ods. 4 ústavy, čo podľa názoru navrhovateľov zakladá nepochybný nesúlad napadnutej právnej úpravy s označenými článkami ústavy a dodatkového protokolu.

Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že v prípade núteného obmedzenia vlastníckych práv slúži primeraná náhrada vlastníčkovi ako príspevok na náhradu ekonomických strát na výnose z majetku, ktorý v dôsledku núteného obmedzenia vlastníckych práv buď nemôže užívať vôbec alebo môže užívať len v obmedzenej miere. Na rozdiel od „primeranej náhrady“, ktorá sa pri vyvlastnení poskytuje spravidla jednorazovo, pri nútenom obmedzení vlastníckych práv možno uvažovať o pravidelných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania tohto núteného obmedzenia. Týka sa to predovšetkým takých obmedzení práv vlastníka, v ktorých prípade možno dôvodne očakávať trvanie obmedzujúceho zásahu po dlhší čas.

Ústavný súd konštatoval, že výstavbu rozvodov tepla je potrebné považovať za nútené obmedzenie vlastníkov na dlhý a vopred presne neurčiteľný čas. Vzhľadom na to, že v období trvania núteného obmedzenia vlastníkov v dôsledku existencie právnej povinnosti strpieť vedenie rozvodov cez svoju nehnuteľnosť dochádza k pohybu vo výške plnenia v dôsledku pôsobenia ekonomických vplyvov, ústavný súd zastáva názor, že jednorazová náhrada poskytnutá vlastníkom za ich obmedzenie nemá povahu primeranej náhrady za obmedzenie ich vlastníckeho práva.

K namietanému nesúladu § 12 ods. 10 v spojení s § 12 ods. 9 a § 20 ods. 3 a 4 zákona o tepelnej energetike s čl. 20 ods. 1 až 3 ústavy

Ústavný súd konštatoval, že ustanovením § 12 ods. 10 zákona o tepelnej energetike sa zakladá právne postavenie dodávateľa tepla, v zmysle ktorého je dodávateľ tepla zároveň dotknutým orgánom správneho konania, jeho stanovisko je pre konanie a jeho výsledok záväzný a zároveň je aj účastníkom tohto konania, avšak toto jeho postavenie neslúži na priamu ochranu dodávateľa tepla ako vlastníka sústavy tepelných zariadení (i keď nepriamo taký právny účinok môže mať) a nemožno ho kvalifikovať ako diskriminačnú úpravu nezlučiteľnú s obsahom a rozsahom vlastníctva, ktorú má odberateľom tepla poskytnúť čl. 20 ústavy, a preto návrhu na vyslovenie nesúladu v tejto časti nevyhovelo.

Navrhovatelia v časti svojej argumentácie namietali aj porušenie vlastníckeho práva odberateľov tepla z dôvodu sťaženia ich prístupu k vlastníctvu, ak sa rozhodnú postaviť si vlastnú sústavu tepelných zariadení (napr. domovú kotolňu), ktorá sa stáva ich vlastníctvom. Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že ustanovenie čl. 20 ods. 1 ústavy nie je právnym základom oprávňujúcim osobu na pridelenie majetku od štátu, týmto článkom ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom. Právny názor ústavného súdu, ktorým sa účel ochrany vlastníka podľa čl. 20 ústavy identifikuje s osobou, ktorá naozaj je vlastníkom, a nie aj s tými, ktorí sa usilujú o nadobudnutie

vlastníctva, je konformný s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Vzhľadom na to, že navrhovatelia za porušenie ústavou zaručenej ochrany vlastníctva označili fázu úsilia o získanie majetku, ktorá nie je pod ústavnou ochranou, ústavný súd návrhu ani v tejto časti nevyhovel.

Ústavný súd nálezom z 12. októbra 2016 rozhodol, že § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona o tepelnej energetike v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“, nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 ústavy a s čl. 1 dodatkového protokolu.

Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská k bodu 1 výroku sudkyňa Ivetta Macejková, sudkyňa Jana Baricová, sudca Milan Lalík, k bodu 2 výroku sudkyňa Marianna Mochnáčová, sudca Lajos Mészáros, sudca Rudolf Tkáčik a k bodu 1 výroku sudca Lajos Mészáros pripojil doplňujúce stanovisko k odôvodneniu.

1.1.7 PL. ÚS 13/2016 – zastavenie konania o súlade § 87 písm. f) a § 105 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu prijatia novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku (sudca spravodajca: Sergej Kohut)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky boli doručené dva návrhy Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej aj „okresný súd“ alebo „navrhovateľ“) na začatie konania o súlade § 87 písm. f) a § 105 ods. 1 prvej a druhej vety Občianskeho súdneho poriadku s čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, ktoré boli spojené na spoločné konanie.

Okresný súd podal uvedený návrh v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou v konaní o zaplatenie sumy predstavujúcej cenu za dodaný stavebný materiál. V tomto prípade okresný súd uvádza, že jeho miestna príslušnosť nie je daná, ale napadnuté ustanovenie § 105 ods. 1 prvej a druhej vety OSP mu však bráni vôbec sa zaoberať otázkou, či je miestne príslušný (pokiaľ nejde o prípad výlučnej miestnej príslušnosti podľa § 88 OSP). Aplikácia napadnutého ustanovenia § 105 ods. 1 prvej a druhej vety OSP tak bráni konajúcemu súdu prihliadnuť na nedostatok svojej miestnej príslušnosti a postupovať podľa § 105 ods. 2 OSP (postúpenie veci príslušnému súdu).

V poradí druhý návrh bol podaný v súvislosti s konaním, v ktorom sa prerokúva návrh na nariadenie predbežného opatrenia. V tejto veci bola miestna príslušnosť všeobecného súdu daná podľa napadnutého ustanovenia § 87 písm. f) OSP, keďže spor sa týka spotrebiteľskej zmluvy, t. j. podľa bydliska spotrebiteľa. Nesúlad napadnutého ustanovenia § 87 písm. f) OSP vidí navrhovateľ v tom, že táto zákonná úprava umožňuje žalobcovi ovplyvňovanie miestnej príslušnosti všeobecného súdu voľbou bydliska, keď si spotrebiteľ, ktorý uzavrie zmluvu na jednom mieste, kde podľa údajov poskytnutých dodávateľovi aj žije aj pracuje, môže ľahko „preniesť“ jurisdikciu pokojne na ktorýkoľvek iný súd tým, že si v jeho obvode vytvorí bydlisko. Aj v tomto prípade napadnuté ustanovenie § 105 ods. 1 prvej a druhej vety OSP bráni súdu vôbec sa zaoberať otázkou, či je miestne príslušný, ak nejde o vec uvedenú v § 88 OSP.

Namietaný nesúlad § 105 ods. 1 prvej a druhej vety OSP s čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy navrhovateľ odôvodnil tým, že všeobecnému súdu je zakázané skúmať svoju miestnu príslušnosť z iných dôvodov než z toho hľadiska, či náhodou nejde o materiál uvedenú v § 88 OSP a či preto nie je príslušný iný súd. Napadnuté ustanovenia tak v podstate ukládajú sudcovi, ktorý o sebe vie, že je sudcom „nezákonným“, pretože nie je miestne alebo vecne príslušným, napriek tomu vedome porušiť právo druhého účastníka na zákonného sudcu a vykonať aspoň prvý procesný úkon. Na takéto obmedzenie práva súdu dbať na ochranu základného práva na zákonného sudcu nie sú podľa navrhovateľa dané žiadne ústavne akceptovateľné a racionálne dôvody.

Národná rada Slovenskej republiky schválila 21. mája 2015 Civilný sporový poriadok uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 160/2015 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016 (ďalej aj „CSP“). Na základe ustanovenia § 473 CSP došlo dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku k zrušeniu (abrogácii) Občianskeho súdneho poriadku vrátane navrhovateľom napádaných ustanovení § 87 písm. f) a § 105 ods. 1 prvej a druhej vety OSP.

Vzhľadom na túto skutočnosť rozhodol ústavný súd v súlade s § 41a ods. 4 zákona o ústavnom súde prihládajúc aj na svoju doterajšiu judikatúru v obdobných procesných situáciách (mutatis mutandis PL. ÚS 21/98, PL. ÚS 18/02).

Ústavný súd uznesením z 30. novembra 2016 rozhodol tak, že konanie o návrhoch Okresného súdu Dunajská Streda zastavil.

1.1.8 PL. ÚS 14/2016 – odmietnutie návrhu všeobecného súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov z dôvodu, že napadnutá právna norma nie je aplikovateľná v konaní pred všeobecným súdom

(sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol doručený návrh Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy o súlade § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov s čl. 20 ods. 4 ústavy.

Krajský súd uvedený návrh podal v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou vo veci odvolania proti rozsudku okresného súdu, ktorý v prvom stupni zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa voči žalovaným (vlastníkom bytov v bytovom dome) domáhal priznania mu finančnej náhrady za obdobie od 23. februára 2007 do 20. februára 2009 za vecné bremeno zriadené na jeho pozemku podľa § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov pre účely výstavby bytového domu, v ktorom sa nachádzajú byty vo vlastníctve žalovaných.

Podľa § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov ak vlastníkom domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností. Podľa ústavného súdu v súvislosti s rozhodovacou činnosťou krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Co 165/2014 žalobca v žalobnom petite nespochybňuje zriadenie vecného bremena ako takého, t. j. nedomáha sa jeho zrušenia z titulu jeho neústavnosti, ale toto vecné bremeno akceptuje ako fakt a v súvislosti s jeho zriadením sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáha iba priznania mu akejkoľvek finančnej satisfakcie (odplaty) za jeho zriadenie a za užívanie jeho pozemku.

V zmysle judikatúry ústavného súdu je všeobecný súd oprávnený napadnúť len také ustanovenie zákona, ktorého použitie (teda nutnosť subsumpcie zisteného skutkového stavu pod právnu normu vyjadrenú v danom ustanovení) možno v konaní pred všeobecným súdom rozumne očakávať (PL. ÚS 12/2012); predpokladom je teda tzv. prejudicialita napadnutej normy v konaní všeobecného súdu. Prejudicialita chýba, ak je zjavné, že aplikácia napadnutého ustanovenia v konaní všeobecného súdu neprichádza do úvahy, napríklad aj preto, že nie sú splnené procesné podmienky (porov. rozhodnutie PL. ÚS 7/04). V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej sú to všeobecné súdy, ktoré sú primárne zodpovedné za výklad podústavného práva, je nepochybne v prvom rade úlohou všeobecného súdu, ktorý podáva ústavnému súdu svoj návrh, aby posúdil prejudicialitu napádaného ustanovenia a na účely konania pred ústavným súdom ju náležite odôvodnil. Ústavný súd si však vo svojej už citovanej judikatúre od počiatku vyhradzuje právo tieto závery všeobecného súdu pri predbežnom prerokovaní jeho návrhu preskúmať a samostatne posúdiť splnenie podmienok konania pred všeobecným súdom, ako aj prejudicialitu (aplikovateľnosť) napadnutého ustanovenia vo veci, z ktorej návrh všeobecného súdu vzišiel (porov. napríklad PL. ÚS 12/2012, odsek 31 až 34, PL. ÚS 3/2014).

Podľa názoru ústavného súdu akýkoľvek výrok ústavného súdu, či už o súlade alebo o nesúlade § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov s čl. 20 ods. 4 ústavy, nebude mať vplyv na rozhodnutie všeobecných súdov v tejto veci, ktorých zákonnou úlohou v súlade so žalobným petitom nie je rozhodnúť o ústavnosti

zriadenia vecného bremena a prípadne o jeho zrušení, ale ich úlohou je rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodniť v tom smere, či žalobcovi prináleží alebo neprináleží ním požadovaná finančná náhrada za vecné bremeno zriadené podľa § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov v intenciách čl. 20 ods. 4 ústavy.

Podľa ústavného súdu je napadnuté ustanovenie zákona o vlastníctve bytov bez významu aj vzhľadom na úpravu problematiky vecných bremien v Občianskom zákonníku (§ 151n a nasl.), takže rovnaká situácia by bola aj v prípade, ak by namietané ustanovenie v zákone o vlastníctve bytov chýbalo (PL. ÚS 12/2012).

Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že krajským súdom iniciované konanie o súlade podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy nesúvisí s jeho rozhodovacou činnosťou, tak ako to očakáva a vyžaduje § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde

Ústavný súd uznesením zo 7. decembra 2016 rozhodol, že návrh krajského súdu odmietol.

1.1.9 PL. ÚS 40/2015 – procesné zamietnutie návrhu v konaní o súlade právnych predpisov z dôvodu, že pri hlasovaní pléna ústavného súdu nebola dosiahnutá potrebná nadpolovičná väčšina všetkých sudcov (čl. 131 ods. 1 ústavy)

(sudkyňa spravodajkyňa: Jana Baricová)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol doručený návrh verejnej ochrankyne práv (ďalej len „navrhovateľka“) na začatie konania o súlade § 9 ods. 2 druhej vety a § 9a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 18 ústavy, čl. 4 ods. 2 a 3 dohovoru, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 písm. e), čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105.

Tento návrh podala navrhovateľka v súvislosti s riešením podnetu, v ktorom podnecovateľ poukazoval na obsah viacerých všeobecne záväzných nariadení miest a mestských častí v Slovenskej republike, ktorými samospráva upravuje povinnosť vlastníkov, správcov alebo užívateľov nehnuteľností bez prieťahov odstraňovať závary v schodnosti chodníkov príslušných k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v súvisle zastavanom území a hraničia s cestou alebo miestnou komunikáciou, pokiaľ tieto závary vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom.

Po prijatí návrhu na ďalšie konanie bol plénu ústavného súdu predložený návrh sudkyne spravodajkyne na rozhodnutie v merite veci aj s návrhom jeho odôvodnenia, v ktorom navrhovala aby ústavný súd vyslovil, že:

„1. Ustanovenia § 9 ods. 2 druhej vety a § 9a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 18 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105.

2. Vo zvyšnej časti návrhu verejnej ochrankyne práv nevyhovuje.“

Podľa čl. 131 ods. 1 druhej a tretej vety ústavy plénum ústavného súdu sa uznáša nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Podľa čl. 134 ods. 1 ústavy sa ústavný súd skladá z trinástich sudcov.

Podľa čl. 140 ústavy v spojení s ustanovením § 4 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavný súd spôsobilý v pléne konať a uznášať sa, ak je na rokovaní a rozhodovaní prítomných aspoň sedem sudcov.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde plénum ústavného súdu sa uznáša nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

V danom prípade boli na rokovaní a rozhodovaní pléna ústavného súdu prítomní desiaty sudcovia. Pri hlasovaní o návrhu sudkyne spravodajkyne nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých

sudcov. Vzhľadom na uvedené bolo o návrhu verejnej ochrankyne práv rozhodnuté uznesením tak, že sa návrh zamietol z procesných dôvodov.

Ústavný súd uznesením z 18. mája 2016 rozhodol tak, že konanie o návrhu verejnej ochrankyne práv zamietol.

1.1.10 PL. ÚS 41/2014 – zastavenie konania o súlade § 1 ods. 3 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 117b a § 140a ods. 1 písm. b) v časti „stavieb uvedených v § 117b“ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov z dôvodu novelizácie napadnutej právnej úpravy

(sudca spravodajca: Lajos Meszáros)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol doručený návrh 33 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“ alebo „navrhovatelia“) na začatie konania o súlade

- § 1 ods. 3 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 175/1999 Z. z.“) v znení zákona č. 219/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 219/2013 Z. z.“), s čl. 1 ods. 1 a čl. 20 ústavy,

- § 117b a § 140a ods. 1 písm. b) v časti „stavieb uvedených v § 117b“ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 219/2013 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 20 a čl. 71 ods. 2 ústavy (spolu ďalej aj „napadnuté ustanovenia“).

Skupina poslancov uviedla, že účelom zákona č. 219/2013 Z. z. bolo nanovo definovať inštitút významnej investície a ustanoviť nové podmienky územného a stavebného konania pre takto vymedzené významné investície.

Zákon č. 219/2013 Z. z. pôvodné vymedzenie významných investícií v § 1 ods. 2 rozšíril v odseku 3 o novú kategóriu významných investícií, ktoré nemusia napĺňať kritériá „objektívizujúce“ verejný záujem (po novom 100 miliónov eur investičných nákladov, národohospodársky význam alebo 300 nových pracovných miest), ale stačí, ak s takto vymedzenou investíciou stavba „technicky, technologicky alebo logisticky súvisí“ a jej uskutočnenie je „nevyhnutné na zabezpečenie prevádzkovania činnosti“ významnej investície vymedzenej podľa upravenej pôvodnej koncepcie. I takéto stavby potom môže vláda podľa § 1 ods. 3 písm. b) nového znenia zákona č. 175/1999 Z. z. vyhlásiť za významnú investíciu.

Zákon č. 219/2013 Z. z. ďalej podľa názoru skupiny poslancov osobitným spôsobom vymedzil pôsobnosť pre stavebné konanie významných investícií v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, keď odníma územné a stavebné konanie pre takéto prípady obciam, na území ktorých sa tieto investície uskutočňujú, a určuje pôsobnosť okresnému úradu v sídle kraja.

Návrh skupiny poslancov zohľadňuje právnu úpravu napadnutých ustanovení s účinnosťou k 9. júnu 2014 (deň doručenia návrhu ústavnému súdu).

Dňa 7. júla 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 154/2015 Z. z., ktorým došlo k novelizácii napadnutého § 1 ods. 3 zákona č. 175/1999 Z. z., a tým k jeho podstatnej obsahovej zmene. Ústavný súd zastáva názor, že definícia „súvisiacej významnej investície nadobudla novelizáciou zákonom inú kvalitu, iný rozmer a obsah odlišný od znenia napadnutého skupinou poslancov.

Dňa 1. januára 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2014 Z. z., ktorým došlo k novelizácii napadnutého § 117b stavebného zákona vypustením dovtedy účinnej poslednej vety znenia § 117b stavebného zákona. Aj v tomto prípade dospel ústavný súd k záveru, že kvalita (text a obsah) § 117b stavebného zákona sa po novelizácii zákonom č. 314/2014 Z. z. podstatne líši od znenia a účelu pôvodného a skupinou poslancov napadnutého znenia § 117b stavebného zákona.

Dňa 17. októbra 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 254/2015 Z. z., ktorým došlo k novelizácii napadnutého § 140a ods. 1 písm. b) stavebného zákona spôsobom, keď sa slová „okrem stavieb uvedených v § 117b“ nahradili slovami „okrem stavby diaľnice alebo rýchlostnej cesty“. Touto novelizáciou zákonodarca materiálne vyhovel námietkam skupiny poslancov a navyše vrátil znenie § 140a ods. 1 písm. b) stavebného zákona do stavu identického pred prijatím zákona č. 219/2013 Z. z., zmeny zavedené ktorým skupina poslancov napádala.

Podľa § 41a ods. 4 zákona o ústavnom súde ak preskúmané právne predpisy stratia platnosť pred vyhlásením nálezu ústavného súdu, konanie sa zastaví. Ústavný súd konštatoval, že je možné konštatovať, že napadnuté ustanovenia § 1 ods. 3 zákona č. 175/1999 Z. z., ako aj § 117b a § 140a ods. 1 písm. b) v časti „stavieb uvedených v § 117b“ stavebného zákona boli novelizované a ich forma a obsah sú ku dňu prerokovania tohto uznesenia zásadne odlišné od toho znenia, ktoré navrhovatelia podaným návrhom napadli a ktoré ústavný súd svojím uznesením č. k. PL. ÚS 41/2014-16 zo 17. decembra 2014 prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd uznesením zo 16. marca 2016 rozhodol, že konanie o návrhu 33 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky zastavil.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková a sudca Ladislav Orosz.

1.2 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

1.2.1 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

1.2.1.1 I. ÚS 228/2016 – právo vydavateľov periodickej tlače na informácie

(sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bola doručená sťažnosť, ktorou sťažovateľka vyjadruje nespokojnosť s neformálnym rozhodnutím členov vlády, ktoré prijali po skončení svojho zasadnutia 6. mája 2015, o ktorom informoval tlačový úrad vlády 11. mája 2015, v zmysle ktorého sa vláda rozhodla nekomunikovať s Denníkom N, vydavateľom ktorého je sťažovateľka. Dôsledkom prijatého rozhodnutia vlády je podľa sťažovateľky skutočnosť, že jednotlivé ministerstvá sa ním riadia a neposkytujú jej informácie o svojej činnosti napriek tomu, že im táto povinnosť vyplýva z § 3 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „tlačový zákon“), a taktiež jej odmietajú poskytnúť informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“). Podľa názoru sťažovateľky nie je účelné domáhať sa v danom prípade právnej ochrany proti jednotlivým ministerstvám podaním žaloby podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku.

Uvedeným postupom bolo podľa sťažovateľky porušené jej právo na slobodu prejavu zaručené v čl. 26 ods. 1 ústavy a právo na slobodné vyjadrovanie a šírenie informácií podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru, a tým aj práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 19 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych, politických, hospodárskych a kultúrnych právach. Prijatím namietaného rozhodnutia vláda sťažovateľku sankcionovala, čo je podľa názoru sťažovateľky aj v rozpore s čl. 12 ods. 4 ústavy. Prijatím namietaného rozhodnutia vláda porušila aj zásadu nediskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy konkretizovanú v § 3 tlačového zákona, ktorý umožňuje poskytnutie informácií

rýchlejšie a menej formálne ako zákon o slobodnom prístupe k informáciám, čo korešponduje s čl. 26 ods. 5 ústavy. Sťažovateľka ďalej namietala, že bolo porušené aj jej základné právo podnikat' zaručené čl. 35 ods. 1 ústavy, keďže sťažovateľka vzhľadom na uplatňovanie namietaného rozhodnutia nie je schopná prinášať aktuálne informácie o činnosti vlády a ministerstiev oproti iným denníkom, čo môže negatívne ovplyvniť hospodársky výsledok sťažovateľky.

Ústavný súd súhlasil s názorom sťažovateľky, že orgány verejnej moci majú povinnosť poskytovať informácie o svojej činnosti za podmienok a spôsobom ustanoveným zákonom, a súhlasil tiež aj s jej názorom, že rozhodnutia a postupy vlády v zásade nie sú preskúmateľné všeobecným súdom okrem prípadov, keď vláda vydáva individuálne správne akty. Rozhodnutia a postupy ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (ako aj úradu vlády) sú podľa názoru ústavného súdu preskúmateľné všeobecnými súdmi v rámci správneho súdnictva.

Rozhodovanie všeobecného súdu v rámci správneho súdnictva v tomto prípade je súčasne rozhodovaním aj o ochrane práv, ktorých porušenie sťažovateľka namietala v sťažnosti, a takáto právomoc správneho súdnictva vylučuje právomoc ústavného súdu. V danom prípade nie je právny dôvod, aby ústavný súd pristúpil ku skutkovému a právnomu posúdeniu postupu vlády, pokiaľ sťažovateľka opakovane poukazuje na pochybenia jednotlivých ministerstiev pri poskytovaní informácií denníku, ktorého je vydavateľkou. Prípadný úspech sťažovateľky v konaní pred všeobecnými súdmi podľa názoru ústavného súdu prelomí neformálnu dohodu členov vlády prijatú po rokovaní vlády, a tak zabezpečí efektívnosť poskytnutej súdnej ochrany.

Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu jej základného práva podnikat' ústavný súd uviedol, že sa stotožňuje s názorom vlády, že pokiaľ sťažovateľka namieta postup jednotlivých ministerstiev ako orgánov štátnej správy, ktorými bola znevýhodnená oproti ostatným vydavateľom periodickej tlače, čím došlo k zásahu do hospodárskej súťaže, má možnosť využiť ako prostriedok právnej ochrany podanie podnetu protimonopolnému úradu, ktorý bol zákonom zriadený na ochranu hospodárskej súťaže a ktorý je v prípade zistenia porušenia oprávnený uložiť sankcie. Prípadné nepriaznivé rozhodnutie protimonopolného úradu je taktiež preskúmateľné všeobecným súdom.

Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľka nevyužila účinné právne možnosti ochrany svojich označených práv podľa osobitných predpisov a rozhodla sa požiadať o ochranu svojich práv priamo ústavný súd. Takýto postup však ústava a zákon o ústavnom súde nepripúšťa. V tomto prípade ústavný súd nemohol postupovať ani podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže sťažovateľka vzhľadom na charakter dôvodov, ktoré uviedla, nepreukázala, že podmienku vyčerpania účinných opravných prostriedkov na ochranu svojich základných práv nesplnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd uznesením z 20. apríla 2016 sťažnosť sťažovateľky pre nedostatok právomoci odmietol.

1.2.1.2 II. ÚS 146/2016 – prerokovanie postupu špeciálneho prokurátora pri vyšetrovaní kauzy Gorila v parlamente (sudca spravodajca: Sergej Kohut)

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bola doručená sťažnosť sťažovateľa, ktorý namietal porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 1 a 2 listiny a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením Národnej rady Slovenskej republiky z 15. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ako aj napadnutým postupom národnej rady pri prerokovaní postupu špeciálneho prokurátora Slovenskej republiky pri vyšetrovaní kauzy Gorila na mimoriadnej schôdzi národnej rady uskutočnenej 15. júna 2015.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že národná rada ako orgán verejnej moci tým, že prijala uznesenie o spoločenskej téme, ktorej bol sťažovateľ súčasťou, a diskusiou o tejto téme mala zasiahnuť do jeho osobnosti, súkromia a do jeho pozície v trestnom procese.

Ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ nie je v predmetnej veci obeťou zásahu národnej rady, pretože bol len zmienený v diskusii v telese, ktorého podstatou bola diskusia o základných spoločenských otázkach, a napadnuté uznesenie a diskusia neznamenal pre sťažovateľa bezprostredný a priamy zásah do jeho právnej pozície tak, aby bolo možné uvažovať, že je obeťou zásahu do subjektívnych práv. Postup národnej rady by bolo možné označiť za protiústavný v zásade len vtedy, ak by sa uplatňoval spôsobom, metódami a právnymi formami, ktoré sú ústavou a zákonom zverené do výhradnej právomoci iných orgánov verejnej moci, a predovšetkým vtedy, ak by meritórne rozhodnutie národnej rady svojimi právnymi účinkami zjavne prekročilo jej ústavou vymedzené právomoci.

Vychádzajúc zo vzájomných vzťahov medzi národnou radou a špeciálnym prokurátorom vymedzených príslušnými ustanoveniami zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov a zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za protiústavné zvolanie mimoriadnej schôdze národnej rady, ktorej predmetom by mali byť informácie o postupe špeciálneho prokurátora v konkrétnej kauze, a to zvlášť vtedy, ak podľa väčšinového názoru národnej rady je zverejnenie niektorých (zákom dovolených) informácií o postupe špeciálneho prokurátora vo verejnom záujme. Taktiež nemožno mať ústavné výhrady ani k samotnému rokovaniu národnej rady, zvlášť ak sú v jeho priebehu rešpektované pravidlá ustanovené v zákone o rokovaní poriadku. Za protiústavný by mohol byť tento postup národnej rady označený len v tom prípade, ak by vyústil do uznesenia, ktoré by neprípustným spôsobom zasahovalo do výhradnej právomoci špeciálneho prokurátora, prípadne iných orgánov činných v trestnom konaní.

Podľa názoru ústavného súdu je nepochybné, že napadnuté uznesenie má deklaratórny (politický) charakter, keďže nevyvoláva bezprostredné právne účinky vo vzťahu k špeciálnemu prokurátorovi ani iným orgánom činným v trestnom konaní, len ich všeobecne vyzýva na dôsledné plnenie svojich pracovných úloh, a preto ho nemožno považovať za neprípustný zásah do ich pôsobnosti priečiaci sa princípu delby moci.

K sťažovateľom namietanému zásahu do jeho pozície v trestnom konaní prijatím napadnutého uznesenia národnej rady ústavný súd konštatoval, že ani z diskusie a ani z neutrálneho uznesenia národnej rady nemožno vnímať žiaden signál k akémusi pohonu proti sťažovateľovi, sťažovateľ nie je obvinený, a ak by sa obvineným stal, tak má všetky záruky trestného konania, pričom sa môže brániť aj na ústavnom súde.

Ústavný súd uznesením z 11. februára 2016 sťažnosť sťažovateľa odmietol.

1.2.1.3 III. ÚS 73/2015 – obmedzenie slobody prejavu a zásada proporcionality

(sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že voči sťažovateľke sa žalobou podanou okresnému súdu domáhal žalobca svojho práva na ochranu osobnosti. Okresný súd vo veci sťažovateľky rozhodol rozsudkom, ktorým uložil sťažovateľke povinnosť uverejniť ospravedlnenie v špecifikovanom denníku a nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu sumou 7 000 €. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom v časti, v ktorej potvrdil uvedené výroky rozsudku prvostupňového súdu o povinnosti sťažovateľky uverejniť ospravedlnenie a o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy, porušil jej základné práva zaručené čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručené čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 dohovoru .

I. Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z napadnutého rozsudku, ktorý je potrebné vnímať v spojitosti s rozsudkom súdu prvého stupňa, pretože sa s ním krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v plnej miere stotožnil, vyplýva, že vo veci konajúce všeobecné súdy vo veci ochrany osobnosti rozhodli bez toho, aby sa vzhľadom na povahu sporu vysporiadali s otázkou, či a ktoré výroky označené v návrhu majú difamačný charakter a či ide o skutkové tvrdenia alebo hodnotové súdy, a ak ide o hodnotové súdy, či mali dostatočný skutkový základ. Vychádzajúc však z výroku I označeného rozsudku okresného súdu možno konštatovať, že súdy uvedeným výrokom pripísali charakter skutkových tvrdení bez toho, aby odôvodnili tento svoj záver.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu a výroku, ako aj odôvodnenia označeného rozsudku okresného súdu konštatoval, že prima facie nie všetky výroky uvedené v prvom výroku označeného rozsudku okresného súdu je možné považovať za skutkové tvrdenia, už len vzhľadom na ich formuláciu, ako aj formu, ktorá má v niektorých prípadoch charakter rečnickej otázky. Taktiež je podľa názoru ústavného súdu otázne, či všetkými uvedenými výrokmi mohlo byť zasiahnuté do osobnostných práv žalobcu. Už tieto zistenia ústavného súdu samy osebe v kontexte nedostatočného odôvodnenia výrokov týchto rozhodnutí postačujú na vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

II. Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru všeobecným súdom vyčítala, že mali postupovať formou testu proporcionality, keďže išlo o skúmanie konfliktu dvoch ústavou zaručených práv.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia označeného rozsudku okresného súdu, ako aj napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré tvoria jeden celok, konštatoval, že hoci ich odôvodnenia obsahujú parciálne závery, ktoré obsahujú prvky testu proporcionality, k vykonaniu tohto testu v jeho celistvosti však zo strany všeobecných súdov nedošlo. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či krajský súd napadnutým rozsudkom ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol v spore o ochranu osobnosti medzi žalobcom a sťažovateľkou, u ktorého malo dôjsť uverejnením inkriminovaného článku k neprípustnému zásahu do práva na súkromie žalobcu.

Podstatou sporu bol teda konflikt medzi ústavou garantovanou slobodou prejavu a základným právom vyhľadávať a rozširovať informácie sťažovateľky (čl. 26 ústavy) a právom na ochranu osobnosti žalobcu, ktoré je taktiež garantované ústavou (najmä čl. 19 ústavy).

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody (teda aj slobody prejavu) možno považovať za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu, je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa a musí ísť o obmedzenie, ktoré je v súlade so zásadou proporcionality.

V posudzovanom prípade došlo k obmedzeniu slobody prejavu sťažovateľky na zákonomnom podklade, ktorý tvorili § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom zároveň išlo o obmedzenie, ktoré sledovalo ochranu práva na súkromie žalobcu, čo nepochybne možno považovať za legitímny cieľ. Za týchto okolností bolo z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, potrebné zo strany ústavného súdu v prvom rade vykonaním testu proporcionality (hľadaním odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v posudzovanom prípade uverejnil informáciu) posúdiť, či zásah do slobody prejavu sťažovateľky zodpovedal zásade proporcionality.

1. Pri posudzovaní otázky subjektu KTO, ktorý mal v danom prípade podľa záverov okresného súdu a krajského súdu neprípustným spôsobom zasiahnuť do žalobcovho práva na súkromie, ústavný súd konštatoval, že inkriminovaný článok uverejnila sťažovateľka, ktorá ako „nositeľka“ slobody prejavu disponuje zvýšenou ochranou, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvedené aj konštatoval, avšak nie je zrejmé, ako ju zohľadnil.

2. V súvislosti s posudzovaním otázky, O KOM boli inkriminované články, ústavný súd konštatoval, že inkriminovaný článok sa týkal žalobcu, ktorý bol v relevantnom čase osobou verejne činnou, u ktorej sú

hranice prijateľnej kritiky širšie ako u bežných občanov. Krajský súd síce v napadnutom rozsudku deklaroval, že ide o osobu verejného záujmu, ale táto skutočnosť v odôvodnení napadnutého rozsudku nebola dostatočne zohľadnená pri hodnotení dokazovania.

3. V súvislosti s otázkou, ČO bolo predmetom inkriminovaného článku, ústavný súd poukázal na skutočnosť, že obsahom inkriminovaných článkov boli nepochybne aj veci dôležitého verejného záujmu (otázka fair play v športe), a v nadväznosti na uvedené konštatoval, že krajský súd v napadnutom rozsudku skutočnosť, že obsahom inkriminovaných článkov boli otázky dôležitého verejného záujmu, ani nespomenul, a teda ani nezohľadnil pri svojom rozhodovaní.

4. Dôležitým kritériom pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu je aj otázka, KDE boli inkriminované články uverejnené. V posudzovanom prípade boli inkriminované články uverejnené v denníku ŠPORT v jeho prílohe, ktorý má celoslovenskú pôsobnosť, pričom otázka nákladu, ako aj jeho popularity nebola predmetom dokazovania.

5. V súvislosti s posudzovaním kritéria, KEDY boli inkriminované články sťažovateľkou uverejnené, ústavný súd konštatoval, že inkriminované články boli uverejnené v období, keď došlo k prekvapivej prehre, čo legitimizuje motív ich uverejnenia. Okresný súd ani krajský súd skutočnosť, že tejto problematike v tomto čase venovali pozornosť aj iné printové médiá, vo svojich rozsudkoch nespomenuli a nezohľadnili v prospech sťažovateľky pri svojom rozhodovaní.

6. V súvislosti s posudzovaním kritéria, AKO boli informácie v inkriminovaných článkoch zverejnené, ústavný súd poukázal na to, že viacero výrokov obsiahnutých v inkriminovaných článkoch bolo formulovaných v podobe hodnotových súdov, a nie skutkových tvrdení, ako ich hodnotil krajský súd.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že právne závery, na ktorých je založený napadnutý rozsudok krajského súdu, neprimerane preferujú právo žalobcu na ochranu súkromia na úkor slobody prejavu sťažovateľky a nie sú ani ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené.

Ústavný súd nálezom z 24. februára 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 25. marca 2014 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 25. marca 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal úhradu trov konania.

Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

1.2.1.4 II. ÚS 53/2016 – zákonný sudca a status utečenca pri rozhodovaní o vydávacej väzbe

(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

V sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 23 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. marca 2015 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ bol pri snahe prekročiť hranice zo Slovenskej republiky na územie Ukrajiny zadržaný na základe zatýkacieho rozkazu vydaného Ruskou federáciou pre trestný čin terorizmu, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody až na doživotie. Uznesením Krajského súdu v Košiciach bol sťažovateľ vzatý do vydávacej väzby. K porušeniu jeho označených práv malo dôjsť napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti v prvom rade namietal porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy tým, že najvyšší súd sa dostatočným spôsobom nezaoberal obsahom jeho

námietok, v rámci ktorých poukazoval na nezákonné obsadenie krajského súdu rozhodujúceho vo veci jeho vzatia do vydávacej väzby.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že základný právny rámec spôsobu určenia zákonného sudcu v prípadoch rozhodovania všeobecného súdu o návrhu prokurátora na vzatie do vydávacej väzby vyplýva už zo znenia § 506 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý za takéhoto sudcu považuje predsedu senátu krajského súdu, pričom konkretizácia uvedeného pravidla je predmetom následnej úpravy obsiahnutej v rozvrhoch práce príslušného krajského súdu.

Ústavný súd dospel k záveru, že postup krajského súdu, pri ktorom analogicky aplikoval pravidlá rozvrhu práce krajského súdu, ktoré určujú spôsob obsadenia krajského súdu v prípadoch opätovného predkladania trestných vecí na rozhodnutie, o ktorých už predtým rozhodol určitý senát (vrátane rozhodovania o väzbách), predstavuje v okolnostiach danej veci ústavne akceptovateľný spôsob predvídateľného určenia zákonného sudcu podľa rozvrhu práce. Ústavný súd konštatoval, že predmetné pravidlo aplikované na obsadenie krajského súdu, ktoré preklenulo absenciu explicitného riešenia situácie v rozvrhu práce, bolo podľa názoru ústavného súdu v danej veci vopred rozpoznateľné a umožňovalo pevné prideľovanie súdnej agendy podľa piatej časti Trestného poriadku. Navyše, výklad označených ustanovení rozvrhu práce, ktorý zvolil najvyšší súd, je vo svojej podstate racionálny, rešpektujúci zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania, pretože sudca, ktorý rozhodoval o predbežnej väzbe, je oboznámený s podstatným skutkovým a právnym stavom veci, ktorý je v zásade rozhodujúci aj v konaní o vydávacej väzbe.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy aj v súvislosti s tvrdením, že vo veci mala byť položená prejudiciálna otázka Súdnemu dvoru Európskej únie, a teda na rozhodovanie vo veci sťažovateľa boli príslušní sudcovia tohto súdu.

Ústavný súd vo všeobecnej rovine nespochybňuje vecnú správnosť argumentácie sťažovateľa, v rámci ktorej na pozadí záverov vyplývajúcich z rozsudku Súdného dvora Európskej únie C 283/81 zo 6. 10. 1982 vo veci Cilfit poukázal na nutnosť spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi súdneho typu zodpovednými za aplikáciu práva Únie a Súdnym dvorom Európskej únie v otázke nejednoznačnej interpretácie únieového práva, avšak v konkrétnych okolnostiach danej veci je táto argumentácia právne irelevantná.

V posudzovanom štádiu vydávacieho konania nie je predmetom hodnotenia všeobecného súdu pri rozhodovaní o dôvodnosti uvalenia vydávacej väzby meritórne rozhodovanie o zbavení vyžiadanej osoby spod ochrany vyplývajúcej jej z postavenia utečenca, ako to tvrdí sťažovateľ. Najvyšší súd preto z povahy veci nemohol priamo aplikovať uvedené smernice spôsobom, ako to vo svojej sťažnosti „požaduje“ sťažovateľ, a preto v tomto štádiu vydávacieho konania najvyšší súd ešte nebol povinný predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie predbežnú otázku, čo následne vylučuje zmysluplné úvahy o možnom porušení základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa vo veci samej postúpilo konanie pred všeobecnými súdmi do štádia konania o prípustnosti vydania sťažovateľa na základe návrhu krajskej prokuratúry podľa § 509 ods. 1 Trestného poriadku do Ruskej federácie, o ktorom krajský súd rozhodol na verejnom zasadnutí 8. septembra 2016 uznesením č. k. 6 Ntc 2/2015-580 tak, že vydanie sťažovateľa je prípustné. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, o ktorej bude rozhodovať najvyšší súd.

Znamená to, že konanie o prípustnosti vydania v čase rozhodovania ústavného súdu vo veci samej je v štádiu, keď predbežné vyšetrovanie už skončilo, krajská prokuratúra podala krajskému súdu návrh na vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie a krajský súd už rozhodol, ale ešte neprávoplatne, o jeho vydaní. Rozhodovanie o prípustnosti vydania je v konečnom dôsledku vecou všeobecných súdov.

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa súvisiacej s jeho statusom utečenca ústavný súd uviedol, že bolo v prvom rade povinnosťou krajskej prokuratúry a v súčasnom štádiu konania bude povinnosťou najvyššieho súdu vysporiadať sa s otázkou právnych účinkov prípadného rozhodnutia o prípustnosti vydania sťažovateľa do cudziny, a to predovšetkým v súvislosti s existenciou záväzného rozhodnutia príslušného

orgánu vo Švédsku, ktorý sťažovateľovi priznal status politického utečenca. V prípade existencie objektívnych pochybností o výklade práva Únie príslušný všeobecný súd, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, nemôže opomenúť svoju povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnou otázkou (ak budú na to splnené podmienky).

Nevyriešenie, resp. ústavne neakceptovateľné vyriešenie, už naznačených otázok súvisiacich s vydaním sťažovateľa do Ruskej federácie, na ktoré podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy dosiaľ nedali jednoznačnú odpoveď, by sa za splnenia stanovených podmienok mohlo stať predmetom následného preskúmavania zo strany ústavného súdu v konaní o (následnej) individuálnej sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd zdôrazňuje, že vzhľadom na nevyhnutnosť rešpektovania princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy však ústavný súd bude môcť poskytnúť sťažovateľovi ústavnú ochranu až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu o jeho vydaní do Ruskej federácie, a to za podmienky prípadného podania ďalšej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd prvej skupine námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nevyhovel.

Sťažovateľ tvrdil, že jeho vydanie do cudziny je od počiatku neprípustné, a z tohto dôvodu aj jeho vzatie do vydávacej väzby je nezákonné, vzhľadom na to, že mu bol vo Švédsku 6. decembra 2011 priznaný status politického utečenca.

K uvedenej námietke sťažovateľa ústavný súd uvádza, že procesná záruka obsiahnutá v princípe nenavracania osoby (principle of non-refoulement, čl. 33 Dohovoru Organizácie Spojených národov o právnom postavení utečencov z r. 1951), ktorej bola priznaná medzinárodnoprávna ochrana, nemá absolútny charakter a neplatí bezvýnimočne, a preto v zásade nevytvára ani prekážku ďalšieho postupu príslušných orgánov dotknutého štátu v extradičnom konaní vrátane uvalenia vydávacej väzby, pretože tak smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ, ako aj Ženevský dohovor obsahujú klauzuly, ktoré za striktno vymedzených podmienok umožňujú vylúčiť z postavenia utečenca osoby, ktoré sú považované za nehodné ochrany vyplývajúcej im z tohto postavenia s cieľom predísť tomu, aby postavenie utečenca umožnilo páchatelom niektorých vážnych trestných činov zbaviť sa trestnoprávnej zodpovednosti.

Na uvedené vylučovacie dôvody obsahovo nadväzuje čl. 14 ods. 3 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ, podľa ktorého členské štáty zrušia, ukončia alebo odmietnu obnoviť postavenie utečenca štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva, ak po tom, ako im bolo priznané postavenie utečenca, dotknutý členský štát preukázal, že nemali mať postavenie utečenca alebo sú vylúčení z postavenia utečenca v súlade s čl. 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ.

Ak by ústavný súd v tejto fáze konania uvedené skutočnosti vyhodnocoval a prijímal k nim meritorne závery, porušil by ústavný princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy o to viac, že predmetom tohto konania ešte nie je rozhodovanie o ústavnej akceptovateľnosti právoplatného rozhodnutia o vydaní sťažovateľa do Ruskej federácie, ale len rozhodovanie o sťažnosti smerujúcej proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecných súdov o vzatí do vydávacej väzby. Z uvedeného pritom vyplýva, že v tomto štádiu konania je ešte predčasné od príslušných orgánov Slovenskej republiky (a teda aj od najvyššieho súdu) požadovať, aby mali k dispozícii všetky nevyhnutné informácie k vydaniu sťažovateľa do Ruskej federácie. Na druhej strane bez rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do vydávacej väzby by sa mohol zmariť účel predbežného vyšetrovania, ktorý smeruje k rozhodovaniu o jeho vydaní do cudziny (m. m. II. ÚS 352/2015). Za týchto okolností ústavný súd považuje aj druhú námietku sťažovateľa za nedôvodnú, a preto ani tejto časti sťažnosti nevyhovel.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia jeho základného práva slobodne opustiť územie Slovenskej republiky podľa čl. 23 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatoval, že pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie tohto základného práva z hľadiska obmedzenia svojej osobnej slobody tým, že bol vzatý do vydávacej väzby, tak tieto argumenty ústavný súd skúmal z perspektívy dodržania garancií, ktoré obsahuje čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktoré predstavujú *lex specialis* k základnému právu zaručenému v čl. 23 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil namietané porušenie záruk obsiahnutých v čl. 17 ústavy a čl. 5

dohovoru, je potrebné považovať sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti za nedôvodnú, a preto ani tejto časti sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd nálezom z 13. októbra 2016 rozhodol tak, že sťažnosti nevyhovel.

K nálezu pripojil odlišné stanovisko sudca Lajos Meszáros.

1.2.1.5 II. ÚS 298/2015 – odvolanie sudkýň z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov podľa čl. 147 ods. 2 písm. b) ústavy

(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Ústavný súd rozhodoval o sťažnostiach dvoch sťažovateliek, ktoré namietali porušenie svojich práv rozhodnutiami prezidenta Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) o odvolaní z funkcie sudcu v spojení s uzneseniami Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „Súdna rada“), ktorých predmetom bol návrh na odvolanie sudkýň z funkcie. V tejto súvislosti sťažovateľky namietali porušenie svojho základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a práva na vstup do verejných služieb svojej krajiny za rovnakých podmienok podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“).

Ústavný súd v tomto náleze rešpektoval právne názory vyslovené plénom vo veci sp. zn. PL. ÚS 10/05 v súvislosti s interpretáciou právomoci Súdnej rady predkladať prezidentovi návrhy na odvolanie sudcov. Ide o interpretáciu založenú na tom, že Súdna rada môže v zásade autonómne rozhodovať o tom, či prezidentovi návrhy na odvolanie jednotlivých sudcov, ktorí dosiahli vek 65 rokov, predloží alebo nepredloží, čo súvisí aj so skutočnosťou, že Súdna rada je kolektívnym orgánom a jediným spôsobom, akým Súdna rada rozhoduje o veciach patriacich do jej pôsobnosti, je uznesenie, na ktorého prijatie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov. Ako ústavný súd uviedol, táto ústavná konštrukcia síce preferuje Súdnu radu, ale to neznamena, že úloha prezidenta je v tomto procese len symbolická, pretože ako ústavný súd aj vo veci sp. zn. PL. ÚS 10/05 uviedol, „... prezident má nepochybne právo posúdiť a rozhodnúť sa, či návrhu Súdnej rady vyhovie“.

Obe sťažovateľky zhodne namietali, že napadnutými rozhodnutiami prezidenta v spojení s napadnutými uzneseniami Súdnej rady bolo porušené ich základné právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a právo podľa čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu. Vzhľadom na zásadnú zhodu v obsahu oboch práv, považoval ústavný súd za dostatočné venovať pozornosť analýze obsahu základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, ktorej závery možno vzťahovať aj na právo podľa čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu.

Ústavný súd konštatoval, že sťažovateľky boli napadnutými rozhodnutiami prezidenta odvolané z funkcie sudkýň všeobecných súdov, pričom funkcia sudcu všeobecného súdu nepochybne patrí k „iným verejným funkciám“, na ktoré sa vzťahuje čl. 30 ods. 4 ústavy. V súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu pod ochranu tohto základného práva patrí aj ústavnosť postupu a rozhodovania príslušných orgánov verejnej moci pri odvolávaní z volenej alebo inej verejnej funkcie, s osobitným zreteľom na rešpektovanie nediskriminačného prístupu k osobám odvolávaným z verejných funkcií.

Kľúčová argumentácia oboch sťažovateliek bola založená na spochybňovaní existencie kvalifikovaného návrhu Súdnej rady na ich odvolanie, okrem toho namietali neodôvodnenosť, respektíve nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí prezidenta o ich odvolaní, a jedna zo sťažovateliek namietala, že jej napadnuté rozhodnutie prezidenta nebolo dosiaľ doručené.

Z dokumentácie priloženej k sťažnostiam, ako aj z ďalších dokumentov, ktoré si ústavný súd zabezpečil na verejné pojednávanie, bolo zrejmé, že napadnuté uznesenia Súdnej rady síce nie sú výslovne označené ako „návrh na odvolanie“, ale z ich textu (predovšetkým záhlavia) možno bez vážnejších pochybností vyvodiť záver, že ide o návrh na odvolanie sudcov, ktorí dosiahli vek 65 rokov, ktorý bol

adresovaný prezidentovi. Tieto zistenia podporil aj obsah zvukových nahrávok zo zasadnutí Súdnej rady. Ústavný súd tak dospel k záveru, že námietka sťažovateľiek o tom, že Súdna rada predložila prezidentovi nekvalifikovaný návrh na ich odvolanie z funkcie, na základe ktorých prezident nebol oprávnený ich odvolať, je nedôvodná.

Vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutí prezidenta ústavný súd uviedol, že požiadavku „prezident uvedie dôvody nevymenovania, pričom tieto nesmú byť svojvoľné“, ktorá bola obsiahnutá vo výrokovej časti uznesenia sp. zn. PL. ÚS 4/2012 z 24. októbra 2012, nemožno interpretovať (zovšeobecňujúco) paušálne, ale vždy s ohľadom na to, o aké „ústavné“ rozhodnutie v konkrétnom prípade ide, a to predovšetkým z hľadiska miery uváženia, resp. limitov diskrecie, ktorú ústava alebo zákon prezidentovi v jednotlivých prípadoch ustanovuje (pripúšťa). Zároveň sa musia pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia či postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, vždy brať na zreteľ aj ďalšie aspekty, a to najmä potenciálne dôsledky napadnutého rozhodnutia na riadny chod ústavných orgánov, resp. iný (chránený) verejný záujem, ale tiež konkrétne okolnosti, za akých bolo napádané rozhodnutie vydané vrátane jeho dôsledkov a dopadov na osoby, ktorých sa týka (napr. z hľadiska garancie nediskriminácie, rešpektovania ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a pod.).

Podľa ústavného súdu je podstatné to, aby bol prezident spôsobilý obhájiť (politicky, eticky) svoje rozhodnutie pred verejnosťou a v prípade potreby ho obhájiť aj právne relevantným spôsobom v konaní pred ústavným súdom, resp. iným orgánom verejnej moci. Naplnenie tejto požiadavky totiž zodpovedá princípu transparentnosti výkonu štátnej moci a jej kontrolovateľnosti občanmi, ktorý ústavný súd zvýraznil vo veci sp. zn. PL. ÚS 4/2012.

Ústavný súd zastáva názor, že vzhľadom na mieru diskrecie, ktorú prezidentovi pri rozhodovaní o odvolávaní sudcov priznáva ústava (pozri čl. 147 ods. 2 ústavy), možno považovať takéto rozhodnutia z ústavného hľadiska za akceptovateľné aj v prípade, ak obsahujú len strohé odôvodnenie spočívajúce v odkaze na naplnenie ústavných požiadaviek na odvolanie konkrétneho sudcu z funkcie (existencia návrhu Súdnej rady na odvolanie a dosiahnutie veku 65 rokov). Uvedené požiadavky sťažovateľkami napadnuté rozhodnutia prezidenta spĺňajú, t. j. ústavný súd ich považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľné.

Vo vzťahu k námietke jednej zo sťažovateľiek, že jej rozhodnutie prezidenta nebolo riadne doručené, ústavný súd uvádza, že Kancelária prezidenta predložila ústavnému súdu dôkazy, že rozhodnutie bolo sťažovateľke riadne doručené náhradným spôsobom primeranou aplikáciou ustanovení Zákonníka práce o fikcii doručenia, čo akceptovalo aj Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré vykonáva funkciu osobného úradu sudcov všeobecných súdov.

Ústavný súd v závere konštatuje, že žiadna z námietok sťažovateľiek nie je spôsobilá na to, aby spochybnila ústavnú konformnosť napadnutých uznesení Súdnej rady, ako aj napadnutých rozhodnutí prezidenta, t. j. námietky sťažovateľiek nezakladajú dôvod na vyslovenie porušenia ich základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu.

Ústavný súd nálezom z 15. decembra 2016 rozhodol tak, že základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a právo na vstup do verejných služieb svojej krajiny za rovnakých podmienok podľa čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu sťažovateľiek rozhodnutiami prezidenta o ich odvolaní z funkcie v spojení s uznesením Súdnej rady porušené neboli.

1.2.1.6 I. ÚS 692/2016 – odôvodnenie rozhodnutia a právomoc všeobecných súdov preskúmať rozhodnutia orgánu verejnej správy
(sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľa, ktorý namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 20. apríla 2016 a postupom, ktorý mu predchádzal.

Sťažovateľ sa ako navrhovateľ v konaní o návrhu na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy domáhal proti Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej len „univerzita“) ako odporkyni, aby jej súd zakázal pokračovať v porušovaní práva sťažovateľa na vydanie dokladov o absolvovaní štúdia a uložil jej do troch dní odo dňa doručenia rozsudku vydať sťažovateľovi doklady o absolvovaní štúdia študijného programu zubné lekárstvo v zmysle § 68 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Univerzita prostredníctvom listu rektora sťažovateľovi diplom odmietla vydať, keďže nesplnil predpísané požiadavky pre riadne skončenie študijného programu a podľa nej nesie plnú zodpovednosť za preukázané pochybenia. Správnosťou postupu rektora univerzity sa na žiadosť sťažovateľa zaoberalo aj Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ktoré konštatovalo, že postup rektora považuje za primeraný.

Krajský súd napadnutým rozhodnutím návrh sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ namieta, že rozhodnutie krajského súdu je nepreskúmateľné z dôvodov nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia a je prejavom ľubovôle súdu a ako také ústavne neakceptovateľné.

Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s tou časťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná.

Krajský súd svoj zamietavý výrok odôvodnil dvoma určujúcimi okruhmi právnej argumentácie. V úvode vlastného jadra odôvodnenia krajský súd konštatoval, že o nezákonnom zásahu univerzity by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sťažovateľ bez akýchkoľvek zásadných pochybností naplnil právne podmienky pre vydanie diplomu o ukončení štúdia. V tomto smere však krajský súd uviedol, že nenaplnenie právnych podmienok riadneho skončenia štúdia univerzita konštatovala ešte pred vykonaním poslednej štátnej skúšky, ktorú žiadala od lekárskej fakulty nerealizovať. Zároveň súd konštatoval množstvo sporných skutočností v hodnotení obsahu a priebehu štúdia sťažovateľa univerzitou na jednej strane a lekárskou fakultou na druhej strane.

Za určujúci dôvod zamietnutiu návrhu však krajský súd považoval skutočnosť, že list univerzity z 5. augusta 2014 má na účely súdneho prieskumu povahu rozhodnutia, ktorého zákonnosť mohol príslušný správny súd preskúmať v konaní o žalobe proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Na odôvodnenie tohto názoru krajský súd definoval povahu a charakter predmetného listu univerzity, citoval jeho obsah, ako aj judikované závery najvyššieho súdu a ústavného súdu a aplikujúc tieto závery na skutkový a právny stav vo veci sťažovateľa uzavrel, že účinným prostriedkom nápravy tvrdeného porušenia práva sťažovateľa na vydanie diplomu bola žaloba podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd v tomto smere konštatuje, že krajský súd síce stručným, ale zároveň zrozumiteľným a primeraným spôsobom sťažovateľovi vysvetlil, že ním formulovaná argumentácia nezakladá dôvodnosť jeho návrhu a z pohľadu podstaty jeho argumentácie nemožno považovať postup univerzity za nezákonný zásah orgánu verejnej správy. V tomto smere ústavný súd konštatoval, že závery krajského súdu nemožno považovať za svojvoľné či neodôvodnené, a ani za také, ktoré by popierali účel a zmysel relevantných zákonných noriem. S určujúcimi námietkami sa krajský súd vysporiadal ústavne konformným spôsobom, keď najskôr vo všeobecnej rovine vymedzil nezákonný zásah orgánu verejnej správy, aby následne

vychádzajúc z konkrétnych okolností súdnej veci vyvodil jeho absenciu vo veci sťažovateľa. Napadnutý rozsudok preto nemožno považovať ani za svojvoľný či arbitrárny.

Ústavný súd zároveň uviedol, že v prípade pochybnosti o právomoci všeobecného súdu preskúmať rozhodnutie orgánu verejnej správy je potrebné využiť čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou. Osobitnú pozornosť pritom treba venovať charakteristike rozhodnutia, najmä či nejde o rozhodnutie, ktoré sa týka základného práva alebo slobody, ktorého porušenie navrhovateľ namietá. Z právomoci súdu nesmie byť totiž vylúčené preskúmavanie týchto rozhodnutí.

Aplikovateľné závery v tomto smere možno nájsť aj v judikatúre najvyššieho súdu (na ktorú odkázal aj krajský súd), v zmysle ktorej môžu byť predmetom preskúmania súdom i rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa v zmysle uvedených podmienok súdneho prieskumu a ustálenej súdnej praxe považujú aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy.

Ústavný súd uznesením z 9. novembra 2016 sťažnosť sťažovateľ odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

1.2.1.7 I. ÚS 75/2016 – zodpovednosť cestovnej kancelárie za zrušenie zájazdu predaného províznym predajcom

(sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľky vo veci porušenia jej práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) rozsudkom krajského súdu z 18. marca 2015 a uznesením najvyššieho súdu z 13. augusta 2015.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako odporca v konaní pred okresným súdom, v ktorom sa žalobca domáhal zaplatenia sumy, ktorá má predstavovať cenu zájazdu na Kubu objednaného u sťažovateľky na základe zmluvy o obstaraní zájazdu prostredníctvom provízneho predajcu, ktorú mal žalobca zaplatiť tomuto províznemu predajcovi. Keďže sťažovateľka nezabezpečila zájazd pre žalobcu a zaplatené peňažné prostriedky mu neboli vrátené, žalobca si uplatnil uvedenú sumu v súdnom konaní, v ktorom bol úspešný.

Sťažovateľka videla porušenie označených práv v postupe krajského súdu, ktorý prijal nepreskúmateľné a arbitrárne rozhodnutie, v ktorom neodpovedal na jej jednotlivé námietky, čím malo byť predmetné rozhodnutie aj nedostatočne odôvodnené. Rozsudok krajského súdu považovala sťažovateľka tiež za prekvapivé rozhodnutie, keďže až z jeho odôvodnenia sa dozvedela, že krajský súd pokladá zrušenie zájazdu na Kubu za všeobecne známu skutočnosť. Ďalšia námietka sťažovateľky spočívala v tvrdení o nesprávnosti skutkových zistení a z toho vyplývajúcich nesprávnych právnych záverov prijatých krajským súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom podľa sťažovateľky vyplývalo aj z nesprávneho procesného postupu krajského súdu, ktorý vo veci rozhodol bez toho, aby sťažovateľke predtým doručil vyjadrenie žalobcu k jej odvolaniu.

Z povahy veci a vymedzenia obsahu zmluvy o obstaraní zájazdu podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že vadné plnenie, resp. nesplnenie (neposkytnutie) dojednaných služieb zabezpečovaných aj iným subjektom (napr. na základe zmluvy o províznom predaji), je potrebné pričítať na ťarchu cestovnej kancelárie, na ktorú sa vzťahujú všetky povinnosti a obmedzenia. Zákonodarca týmto do zákona o zájazdoch premietol zodpovednostný princíp vyplývajúci z čl. 5 ods. 1 smernice Rady č. 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, ktorá bola implementovaná

do slovenského právneho poriadku zákonom o zájazdoch a Občianskym zákonníkom. V uvedenej súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že § 6 zákona o zájazdoch s odkazom na § 52 až § 60 a § 741a až § 741k Občianskeho zákonníka jednoznačne deklaruje zmluvu o zájazde za spotrebiteľskú zmluvu, ktorú nie je cestovná agentúra (províznym predajca) oprávnená uzatvoriť vo svojom mene, ale iba v mene cestovnej kancelárie (sťažovateľky), pre ktorú v danom prípade zájazd sprostredkovala, a to bez ohľadu na práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvného vzťahu založeného zmluvou o províznom predaji (ktoré ani nie sú objednávateľovi známe). Zmluvným partnerom spotrebiteľa (objednávateľa) je tak cestovná kancelária ako organizátor zájazdu, zodpovednostný vzťah preto existuje medzi cestovnou kanceláriou a objednávateľom. Poukazujúc na argumentáciu sťažovateľky ústavný súd dodáva, že nemožno opomenúť ani právnu úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú cestovnou kanceláriou, ktorá sa tejto zodpovednosti môže zbaviť len z dôvodov výslovne uvedených v § 741j Občianskeho zákonníka. V súdnom konaní nebola medzi účastníkmi sporná skutočnosť, že objednávateľom vybraný zájazd sa napriek jeho vyplateniu neuskutočnil na základe oznámenia provízneho predajcu o zrušení zájazdu. Ústavný súd preto konštatuje, že samotná skutočnosť, že nebol v danom prípade dodržaný zákonný postup – nedošlo k riadnemu odstúpeniu od zmluvy o obstaraní zájazdu v súlade s § 741g Občianskeho zákonníka, nemá vplyv na existenciu zodpovednosti sťažovateľky za škodu, ktorú objednávateľ (spotrebiteľ) svojím konaním nijako nezavinil.

Podľa názoru ústavného súdu od objednávateľa zájazdu (spotrebiteľa) nemožno spravodlivo požadovať, aby znášal právne následky vyplývajúce z právneho vzťahu medzi cestovnou kanceláriou a jej províznym predajcom, ktorého zmluvne poverila na sprostredkovanie zájazdov a ktorého dôveryhodnosť mala byť pri jeho výbere a následnom uzatvorení zmluvy o províznom predaji najdôležitejším kritériom.

Ústavný súd nálezom zo 7. júla 2016 rozhodol, že právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na rovné postavenie účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. augusta 2015 porušené neboli.

1.2.1.8 II. ÚS 478/2016 – zverejňovanie osobných údajov verejných funkcionárov

(sudca spravodajca: Lajos Mészáros)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa čl. 22 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 10 ods. 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 8 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom krajského súdu z 24. októbra 2014 a rozsudkom najvyššieho súdu z 20. januára 2016.

Sťažovateľ namietal, že v rámci informovania verejnosti o priebehu rokovania výboru národnej rady na portáli www.nrsr.sk došlo k neoprávnenému zverejneniu jeho osobných údajov v rozsahu: meno, priezvisko, titul, funkcia ako predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ďalej aj „úrad“). Podľa sťažovateľa nie každý funkcionár vymenovaný vládou sa považuje za verejného funkcionára. Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“) podľa sťažovateľa výslovne vymenúva verejných funkcionárov, medzi ktorými absentuje predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ale aj prednostovia okresných úradov. Úrad na ochranu osobných údajov a súdy v napadnutých rozhodnutiach podľa sťažovateľa extenzívne a bez bližšieho vysvetlenia rozširujú okruh verejných funkcionárov definovaných ústavným zákonom o predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Dôležitým aspektom podľa mienky sťažovateľa je skutočnosť, že zverejnenie jeho osobných údajov v auguste 2012 na webovej stránke nastalo v čase, keď už nebol predsedom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, a dokonca nebol ani štátnym zamestnancom.

Ústavný súd dospel k obdobnému právnomu názoru, ako prezentoval v napadnutom rozhodnutí aj najvyšší súd, a síce že sťažovateľ ako predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí bol v čase výkonu tejto funkcie verejným funkcionárom. To, či je konkrétna osoba zastávajúca vedúci post v rámci štátnej správy verejným funkcionárom, nevyplýva iba z jeho označenia a zahrnutia do výpočtu subjektov, na ktoré

sa vzťahuje ústavný zákon (porovnaj čl. 2 ods. 1 ústavného zákona), ale aj z charakteru právomocí a kompetencií, ktoré mu príslušný osobitný zákon ako vedúcemu predstaviteľovi orgánu štátnej správy zveruje, nemožno pritom opomenúť ani spôsob jeho ustanovovania do vedúcej (riadiacej) funkcie a ani samotný charakter úloh zverených zákonom orgánu štátnej správy, ktorého vedúcu funkciu dotknutá fyzická osoba zastáva.

Podľa ústavného súdu je funkcia predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí funkciou verejnou, a to najmä vzhľadom na spôsob ustanovovania konkrétnej osoby do funkcie predsedu (vymenovanie vládou, limitované funkčné obdobie) a jeho kompetencie, ako aj vzhľadom na postavenie a úlohy Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (orgán štátnej správy, rozpočtová organizácia napojená na rozpočet Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky), ktoré mu vyplývajú zo zákona č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Neobstojí ani námietka, že k zverejneniu mena a priezviska sťažovateľa došlo v čase, kedy tento nezastával funkciu predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, keďže zverejnená správa sa týkala obdobia (rok 2011), kedy sťažovateľ predsedom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí bol.

Ústavný súd uznesením z 15. júna 2016 rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa odmietol.

1.2.1.9 I. ÚS 349/2015 – prípustnosť využitia mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu.

Kľúčová námietka sťažovateľky spočívala v tvrdení arbitrárnosti uznesenia najvyššieho súdu, ktorý zrušil v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu z dôvodu [§ 237 písm. f) OSP], ktorý zakladal prípustnosť využitia iného opravného prostriedku (dovolania) priamo účastníkom konania, ktorý ale účastníkmi konania nebol vyčerpaný. Najvyšší súd podľa sťažovateľky neprípustným spôsobom zasiahol do právoplatne skončeného konania.

Ústavný súd konštatoval, že rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k inštitútu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bola zjednotená zjednocujúcim stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015 (na ktoré poukázala aj sťažovateľka) v tomto znení: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Najvyšší súd v napadnutom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 243e OSP, keď na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom podrobil prieskumu postup a právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa, ktoré zrušil, nezohľadňujúc skutočnosť, že v danej veci mohol sám účastník konania prostredníctvom dovolania [uplatnením odvolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP] dosiahnuť nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného rozhodnutím porušujúcim zákon.

Ústavný súd konštatoval, že z predložených dokumentov, vyjadrenia najvyššieho súdu ani z vyjadrenia žalobcov v posudzovanom konaní nevyplynuli žiadne objektívne prekážky, ktoré by využitie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) v tejto veci znemožňovali.

V danom prípade bolo potrebné rešpektovať zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie účastníkov konania o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

Ústavný súd nálezom z 19. januára 2016 rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené boli.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal trovy konania.

1.2.1.10 II. ÚS 772/2016 – vyhlásenie obvineného o tom, že spáchal trestný čin na účely tzv. odklonu formou podmieneného zastavenia trestného stíhania v prípravnom konaní a jeho priznanie tvoriace súčasť zápisnice o výpovedi obvineného v prípravnom konaní a ich použitie v konaní pred súdom
(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 28. apríla 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením najvyššieho súdu z 11. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený peňažný trest vo výške 500 € a náhradný trest odňatia slobody vo výmere 100 dní. Vinu sťažovateľa považoval okresný súd za preukázanú, a to jednak vzhľadom na jeho výpoveď z prípravného konania, v ktorej sa k spáchaniu skutku kladenému mu za vinu priznal, ako aj s poukazom na znalecký posudok znalca. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 28. apríla 2015 tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol. O dovolaní sťažovateľa rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd ako dovolací súd tak, že ho odmietol.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že jediným dôkazom o jeho vine bolo jeho priznanie učinené v rámci výsluchu obvineného v prípravnom konaní. Podľa názoru sťažovateľa sa nemalo na toto priznanie prihliadať, keďže bolo urobené len na účely dosiahnutia tzv. odklonu formou podmieneného zastavenia trestného stíhania. Sťažovateľ argumentuje, že na vyhlásenie obvineného o tom, že spáchal trestný čin, podané v zmysle § 216 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, t. j. na účely zastavenia konania, nemožno prihliadať vzhľadom na § 226 Trestného poriadku, ktorý je potrebné v jeho trestnej veci aplikovať analogicky.

Ústavný súd uviedol, že z odôvodnení napadnutých uznesení najvyššieho súdu i krajského súdu vyplýva, že krajský súd, ako aj najvyšší súd sa námietkou sťažovateľa o použiteľnosti jeho priznania tvoriaceho súčasť zápisnice o výpovedi obvineného z 20. októbra 2011 riadne a podrobne vysporiadali. Argumentácia najvyššieho súdu (rovnako aj krajského súdu) je podľa názoru ústavného súdu logická, zrozumiteľná a zodpovedajúca textu i zmyslu zákona – Trestného poriadku. Najvyšší súd vo svojej argumentácii jasne rozlišuje medzi výpoveďou obvineného ako všeobecným dôkazným prostriedkom a vyhlásením obvineného ako špecifickým inštitútom, ktorým sa k spáchaniu skutku priznáva a ktoré je určené výlučne na účely tzv. odklonu formou podmieneného zastavenia trestného stíhania. Z rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu taktiež vyplýva, že vo vyšetrovacom spise sa okrem výpovede

sťažovateľa z 20. októbra 2011 nachádza aj jeho vyhlásenie podľa § 216 Trestného poriadku, ktoré je špecifickým úkonom a jeho použitie je viazané len pre potreby konania o tzv. odklone. Ústavný súd považuje za podstatné tiež to, že nad rámec argumentácie o použiteľnosti priznania sťažovateľa k spáchaniu skutku uskutočnenému v prípravnom konaní sa v napadnutých uzneseniach všeobecných súdov poukazuje aj na skutočnosť, že dôkazom o vine sťažovateľa je aj odborné vyjadrenie znalca, ktorým bol preukázaný mechanizmus vzniku zranení poškodeného.

Ústavný súd rešpektujúc skutočnosť, že právomoc interpretovať zákony (zákonné normy) patrí primárne všeobecným súdom, zastáva názor, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (v spojení s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu) je primerane odôvodnené, pričom právne závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, nemožno považovať za arbitrárne, a teda nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Trestného poriadku. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd dospel k nedostatku svojej právomoci a vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

Ústavný súd uznesením z 27. októbra 2016 rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa odmietol.

1.2.1.11 III. ÚS 190/2016 – prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu
(sudkyňa spravodajkyňa: Ivetta Macejková)

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení povinnej účastníčkou exekučného konania vedeného na okresnom súde. Okresný súd svojím uznesením vyhovel námietkam sťažovateľky proti exekúcii. Uznesenie okresného súdu bolo potvrdené uznesením krajského súdu, proti ktorému podal oprávnený v exekučnom konaní dovolanie v časti výroku o potvrdení uznesenia súdu prvého stupňa o vyhovení námietkam proti exekúcii. Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol namietaným uznesením z 30. júla 2015 tak, že zrušil uznesenie krajského súdu v časti výroku o potvrdení uznesenia súdu prvého stupňa o vyhovení námietkam proti exekúcii a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie.

K porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým v rozpore so svojou stabilnou judikatúrou a judikatúrou ústavného súdu meritórne prerokoval dovolanie napriek tomu, že podľa sťažovateľky neboli splnené podmienky jeho prípustnosti.

Ústavný súd musel v sťažovateľkinej veci posúdiť, či namietaným uznesením najvyššieho súdu, podľa ktorého nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku zakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, došlo k namietanému porušeniu sťažovateľkou označených základných práv.

S ohľadom na svoju judikatúru ústavný súd uviedol, že je vždy vecou individuálneho posúdenia, aké dôsledky majú procesné nedostatky, ku ktorým došlo v postupe súdov v rámci občianskeho súdneho konania. Keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré už nadobudlo atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti, dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv. Ide jednak o právo na spravodlivé súdne konanie, ale tiež o zásadu právnej istoty ako súčasti právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd preto musel brať na zreteľ nielen dovolateľom zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať aj na to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý bol vyjadrený právoplatnými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť.

V prípade sťažovateľky najvyšší súd zhodnotil mieru pochybenia v procesnom postupe krajského súdu, ktorého odôvodnenie rozhodnutia vykazuje závažné nedostatky, ako takú, ktorej intenzita znamená, že bola oprávnenému odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Najvyšší súd v napadnutom uznesení nijakým spôsobom nereflektoval na právny názor vyjadrený v množstve rozhodnutí najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, nie však prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Nezdôvodnil, z akého dôvodu sa od tohto právneho názoru odchýlil. Ústavný súd podotkol, že diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná, nie je v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže viesť k porušeniu aj práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd by mal vždy rozhodovať so zreteľom na svoje vrcholné postavenie v sústave všeobecných súdov, ako aj zabezpečovať jednotný výklad a používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Ústavný súd zároveň zistil, že najvyšším súdom preskúmané uznesenie krajského súdu obsahovalo vysvetlenie dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie a z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva ani prítomnosť vady zásadnej, hrubej a podstatnej povahy, prípadne existencia justičného omylu, ktorý by bolo potrebné napraviť zásahom do právoplatného rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu.

Keďže tento postup najvyššieho súdu nebol v súlade s princípom právnej istoty, podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd namietaným uznesením z 30. júla 2015 porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 4 ústavy ústavný súd uvádza, že sťažovateľka v odôvodnení svojej sťažnosti neuviedla žiadne dôvody a nevysvetlila, akým spôsobom malo dôjsť napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu k porušeniu uvedeného článku ústavy, a preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

V súvislosti s porušením základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy namietaným sťažovateľkou ústavný súd konštatoval, že tým, že najvyšší súd interpretoval procesný právny predpis spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, a rozhodol v jej „neprospech“, nedošlo k porušeniu princípu rovnosti účastníkov konania, a preto ústavný súd sťažnosti ani v tejto časti nevyhovel.

Ústavný súd nálezom z 13. septembra 2016 rozhodol, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 30. júla 2015 porušené bolo.

1.2.1.12 III. ÚS 486/2016 – extrémne prietahy v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov

(sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je odporcom v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedenom okresným súdom na základe návrhu navrhovateľky, ktorý bol doručený vtedajšiemu mestskému súdu ešte v roku 1989. Sťažnosťou namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že v sporoch o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa na všeobecných súdoch vytvorila stabilná judikatúra, ktorá obsahuje metodicky postup pri dokazovaní, ako aj riešenie právnych otázok.

Ústavný súd je toho názoru, že vzhľadom na množstvo vykonaných úkonov (najmä výsluchy svedkov) a realizované znalecké dokazovanie komplikovanejšieho charakteru treba hodnotiť posudzované konanie okresného súdu po faktickej stránke ako zložité.

Ústavný súd však nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali konanie trvajúce takmer dvadsaťsedem rokov. Skutočnosť faktickej zložitosti veci preto ústavný súd pri hodnotení okolností daného prípadu ďalej posudzoval s prihliadnutím na spôsob, akým okresný súd v priebehu konania postupoval.

V rámci posúdenia kritéria správania účastníkov konania používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd zistil okolnosti signalizujúce pasivitu zo strany sťažovateľa ako účastníka konania. Zároveň však ústavný súd dodáva, že negatívne momenty na strane sťažovateľa nevyklučujú zodpovednosť okresného súdu za závažné nedostatky v postupe konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

V prvotnej fáze konania zaznamenal ústavný súd rozsiahle obdobia nečinnosti okresného súdu. Doterajšia dĺžka konania aj po zohľadnení doby odvolacieho a dovolacieho konania, ktorú nemožno pripísať na vrub okresnému súdu, svedčí o tom, že okresný súd nepostupoval v konaní efektívne. Neefektívnosť jeho postupu tiež potvrdzuje zrušujúce uznesenie dovolacieho súdu, kde ako výhradu zdôvodňujúcu zrušenie rozsudkov prvostupňového a druhostupňového súdu najvyšší súd uviedol nesprávne právne posúdenie veci. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatoval, že vo veci sťažovateľa došlo k zbytočnému predĺženiu súdneho konania.

Ústavný súd nálezom z 13. decembra 2016 rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Košice I porušené boli.

Sťažovateľovi priznal finančné zadostúčenie v sume 8 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

1.2.1.13 I. ÚS 505/2015 – zmena správneho rozhodnutia k horšiemu v odvolacom konaní

(sudca spravodajca: Peter Brňák)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 50 ods. 6, čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu z 9. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Podľa sťažovateľa došlo napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu k porušeniu jeho základného práva na použitie právneho predpisu pri ukladaní sankcie, ktorý je pre páchatela priaznivejší, a to tak, že protimonopolný úrad pri novom uložení pokuty sťažovateľovi druhostupňovým rozhodnutím nepoužil nový interný predpis pre ukládanie pokút, ktorý bol pre sťažovateľa priaznivejší, a tým, že protimonopolný úrad druhostupňovým rozhodnutím zvýšil pokutu uloženú sťažovateľovi prvostupňovým rozhodnutím, čím porušil zásadu zákazu reformatio in peius.

Ústavný súd v danej veci uviedol, že aj keď Európsky súd pre ľudské práva interpretoval slovenský zákon o priestupkoch ako zákon náležiaci do odvetvia trestného práva, interpretácia právneho poriadku Slovenskej republiky nemôže byť taká extenzívna, aby sa jej pomocou vyvodilo, že uloženie sankcie podľa akéhokoľvek zákona má povahu trestnoprávnej sankcie a patrí do odvetvia trestného práva. Materiálny právny štát je štátom, v ktorom sa právo dôsledne uplatňuje. Ukladanie sankcie za protiprávne správanie je nevyhnutnou súčasťou riadenia spoločnosti prostredníctvom právneho poriadku, lebo tak sa zabezpečuje uplatnenie práva. Okolnosť, že subjekt práva, ktorý sa správal protiprávne, bol postihnutý sankciou,

neumožňuje uloženie sankcie kvalifikovať ako trestnoprávny postih. Donucovanie k správaniu určenému zákonom najskôr formou hrozby sankcie a neskôr dôvodným uložením sankcie nemožno stotožňovať s trestnoprávnym donútením.

Ochrana hospodárskej súťaže je osobitným ústavným princípom výslovne zaručeným čl. 55 ods. 2 ústavy. Ústavný súd konštatoval, že niet ústavnoprávneho dôvodu pre subsumpciu ochrany hospodárskej súťaže do kategórie kvázi trestného práva. Právo na ochranu hospodárskej súťaže je súčasťou odvetvia správneho práva. V konaní podľa zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov niet dôvodu uplatňovať základné procesné práva priznané ústavou z titulu kvázi trestnej povahy tohto konania.

V správnom konaní verejný záujem na náležitej ochrane chráneného spoločenského vzťahu pred protiprávnym správaním subjektu práva porušujúceho právnu úpravu daného spoločenského vzťahu nechráni nijaká protistrana. Ochrana verejného záujmu spočíva na uvážení orgánu verejnej správy, ktorý vedie správne konanie. Ak by sa v takto organizovanom právnom vzťahu odvolacie konanie vysvetlilo ako konanie, v ktorom je neprípustná zmena prvostupňového správneho rozhodnutia k horšiemu, nenapĺňal by sa tým účel odvolania ani účel základného práva na prístup k „inému orgánu Slovenskej republiky“, ktorým v správnom konaní je orgán verejnej správy. Odvolacie správne konanie by sa v rozpore s účelom tohto základného práva zmenilo na konanie, v ktorom ak subjekt práva postihnutý za svoje protiprávne správanie uplatní odvolanie, potom prvostupňové rozhodnutie by sa mohlo buď potvrdiť, alebo zmeniť pre protiprávne sa správajúci subjekt k lepšiemu. Taký stav je nezlučiteľný s princípmi materiálneho právneho štátu, v ktorých je implikovaná aj požiadavka spravodlivosti. Nemožno prehliadnuť, že taký stav je zároveň v rozpore s požiadavkou zdravého rozumu, ktorá tiež nemôže byť irelevantná pre organizáciu a fungovanie materiálneho právneho štátu.

Pri zmene správneho rozhodnutia k horšiemu možno od druhostupňového orgánu verejnej správy spravodlivo požadovať, aby sa zdržal svojvôle a aby prvostupňové rozhodnutie zmenil k horšiemu iba tam, kde existuje pre takú zmenu zákonný základ spočívajúci v nedostatočnej, neprimeranej aplikácii zákona správnym orgánom prvého stupňa. Teda tam, kde prvostupňový orgán nedostatočne ochránil verejný záujem reprezentovaný zákonom, chybne ustanovil skutkový stav, neuplatnil všetky relevantné právne normy alebo očividne svojvoľne ich interpretoval na prospech protiprávne sa správajúceho subjektu práva. K rozhodnutiu meniacemu prvostupňové správne rozhodnutie v odvolacom konaní k horšiemu nevyhnutne patrí riadne odôvodnenie všetkých relevantných skutkových okolností aj aplikovanej právnej úpravy. Právo na odôvodnenie rozhodnutia možno označiť za implikované právo v základnom práve na ochranu iným ako súdnym orgánom Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1 ústavy).

Pri zachovaní spravodlivej rovnováhy medzi správaním sankcionovaným v súlade s ústavne konformným zákonom a verejným záujmom, kvôli ochrane ktorého má subjekt práva zákonom ustanovenú povinnosť rešpektovať daný zákonom chránený záujem, samu zmenu správneho rozhodnutia k horšiemu v odvolacom konaní nemožno označiť za protiústavné uplatnenie práva. Ústavný súd dospel k záveru, že zmena prvostupňového správneho rozhodnutia k horšiemu v odvolacom konaní nie je per se nezlučiteľná s účelom a podstatou ochrany, aká sa zaručuje čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.

Ústavný súd nálezom z 13. januára 2016 rozhodol, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu porušené nebolo.

1.2.1.14 I. ÚS 555/2015 – prípustnosť dovolania podanej odsúdeným, ktorý trest vykonal

(sudca spravodajca: Milan Lálík)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 11. júna 2015 (ďalej len „uznesenie“).

Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa ako neprípustné. Dôvodom bolo, že sťažovateľ zaplatil peňažný trest, ktorý mu bol uložený právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím ešte pred rozhodnutím o jeho dovolaní, a preto sa vo vzťahu k odsudzujúcemu rozsudku mala uplatniť fikcia jeho neexistencie.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd ústavne neakceptovateľným, nekonformným a svojvoľným spôsobom vyložil a aplikoval na jeho prípad príslušné ustanovenia Trestného poriadku o prípustnosti dovolania voči napadnutému rozhodnutiu, čím mu znemožnil konať pred (dovolacím) súdom, pričom takýmto postupom v rozhodovaní a odôvodňovaní svojho rozhodnutia spôsobil ústavne neospravedlniteľný a neudržateľný zásah do jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Nepripustnosť dovolania podaného odsúdeným, ktorý už vykonal uložený trest, nemožno bez ďalšieho podľa ústavného súdu vyvodzovať z explicitného znenia ustanovení Trestného poriadku vzťahujúcich sa na dovolanie. Rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, je okrem iného aj rozsudok, ktorým bol uložený trest. V tejto súvislosti nemožno za ústavne udržateľné považovať právne závery, ku ktorým dospel najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, keď konštatuje, že odsudzujúcim rozsudkom treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatela hľadí ako na odsúdeného.

Z hľadiska prípustnosti podania dovolania je rozhodujúce to, či existuje odsudzujúce rozhodnutie a či toto odsudzujúce rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Tomuto záveru plne korešponduje aj znenie ustanovenia § 165 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odsudzujúcim rozsudkom je rozsudok, ktorým súd obžalovaného uznal za vinného. Inak povedané, podmienkou podania dovolania je existencia už samotného odsúdenia páchatela – podmienkou nie je absencia zahľadania odsúdenia spojená so zákonnou fikciou neodsúdenia. Fikcia neodsúdenia sťažovateľa vyplýva z vykonania uloženého peňažného trestu na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom odopretím práva podať dovolanie proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu by nebolo možné naplniť deklarovaný účel inštitútu dovolania, ktorým je odstrániť účinky založené nezákonným právoplatným rozhodnutím.

Účinky spojené s uloženým a zahladeným trestom v dôsledku jeho vykonania postihujú odsúdeného v možnosti uplatnenia jeho subjektívnych práv a civilnoprávných vzťahov a možnosť podať dovolanie v danom prípade predstavuje výkon základného práva na súdnu ochranu, pričom právnym poriadkom umelo konštruovaná skutočnosť – fikcia neodsúdenia, nemôže uprieť či znemožniť odsúdenému prístup k mimoriadnemu opravnému prostriedku, ktorého prípadné vyhodnotenie ako dôvodného a oprava vymedzených procesných a hmotnoprávných chýb môže následne v konečnom dôsledku vyústiť do oslobodenia odsúdeného – tzn. nepreukázania spáchania trestného činu.

Ústavný súd **nálezom z 9. marca 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu porušené boli.**

Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

1.2.1.15 I. ÚS 264/2016 – ústavne súladný výklad § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o náhrade trov konania a odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom preskúmaním prvostupňového rozsudku nad rámec odvolania
(sudca spravodajca: Milan Lálík)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu zo 17. septembra 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením najvyššieho súdu z 31. augusta 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“ spolu ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

Krajský súd na základe odvolania žalovanej napadnutým rozsudkom zo 17. septembra 2014 potvrdil rozsudok okresného súdu vo veci samej a zmenil vo výroku o náhrade trov konania tak, že sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal, keď dospel k záveru, že neboli vynaložené účelne, a zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke len sumu 153 € zodpovedajúcu zaplatenému súdnemu poplatku za žalobu. Sťažovateľke nepriznal ani náhradu trov odvolacieho konania. Proti napadnutému rozsudku v časti výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením z 31. augusta 2015 ako neprípustné odmietol.

Sťažovateľka považovala napadnutý rozsudok v časti výroku o náhrade trov právneho zastúpenia za nedostatočne odôvodnený, arbitrárny a absolútne nepreskúmateľný, navyše krajský súd preskúmaval výrok o trovách konania z vlastnej iniciatívy.

Ústavný súd musel prisvedčiť názoru sťažovateľky, v zmysle ktorého zo žiadnych ustanovení ústavy ani Občianskeho súdneho poriadku nemožno vyvodiť záver, že by účastníkovi konania, ktorý má zamestnancov s právnickým vzdelaním a napriek tomu si zvolí zástupcu z radov advokátov, nemala byť priznaná náhrada trov konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd aj v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že výklad ustanovenia § 142 ods. 1 OSP krajským súdom v napadnutom rozsudku je arbitrárny a ústavne neudržateľný, keďže popiera účel náhrady trov konania, ktorým je kompenzácia výdavkov účastníkovi konania, ktoré musel vynaložiť v dôsledku protiprávneho konania, na účelné uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. V súlade s tým je zákonná úprava náhrady trov konania založená na zásade úspechu v konaní, nie na zásade zásluhovosti. Úspešný je vo veci ten účastník konania, ktorého meritórnemu návrhu bolo vyhovené (mal vo veci plný úspech), čo je aj prípad sťažovateľky.

Ústavný súd zistil, že žalovaná v podanom odvolaní napadla len výrok rozsudku okresného súdu vo veci samej, pričom aj dôvody odvolania smerovali len voči výroku, ktorým okresný súd zaviazal žalovanú na zaplatenie žalovanej sumy. Ústavný súd na základe uvedeného zistenia konštatuje, že krajský súd preskúmaním prvostupňového rozsudku nad rámec odvolania konal v rozpore s procesnými pravidlami obsiahnutými v Občianskom súdnom poriadku a v konečnom dôsledku tak znemožnil sťažovateľke realizáciu tých procesných práv, ktoré jej Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim). Realizácia týchto procesných práv bola sťažovateľke v odvolacom konaní upretá práve postupom krajského súdu, ktorý nad rámec rozsahu odvolania vymedzeného žalovanou preskúmal a zmenil výrok prvostupňového rozsudku o trovách konania, pričom svoje rozhodnutie založil na dôvodoch, s ktorými sa prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí nezaoberal a ku ktorým sa sťažovateľka v odvolacom konaní nevyjadrovala, pretože vzhľadom na rozsah odvolania žalovanej na to ani nemala dôvod. Vydaniu napadnutého rozsudku tak predchádzal nezákonný postup krajského súdu, ktorým bola sťažovateľke odopretá spravodlivá ochrana jej práv v odvolacom konaní. Krajský súd svoj výrok zároveň nedostatočne odôvodnil.

Najvyšší súd tak v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci rozhodol nesprávne, keď v namietanom postupe krajského súdu nevzhliadol vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP a dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol.

Ústavný súd nálezom zo 17. augusta 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom Krajského súdu v Bratislave a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave vo výrokoch o náhrade trov konania a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

1.2.1.16 I. ÚS 263/2016 – náhrada trov účastníka, ktorý dôvodne hájil svoje práva podľa § 146 ods. 2 a § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku
(sudca spravodajca: Milan Lálík)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu zo 7. októbra 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Sťažovateľ sa žalobou domáhal náhrady škody voči žalovanej a jej poisťiteľovi, ktorá mu ju spôsobila pri dopravnej nehode. Okresný súd konanie o žalobe sťažovateľa po jeho čiastočnom späťvzátí zastavil, v časti jeho žalobu zamietol a zaviazal ho nahradiť žalovaným náhradu trov konania. Krajský súd napadnutým rozhodnutím rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Vychádzal z toho, že žaloba o náhradu škody bola podávaná predčasne, preto sťažovateľ musel znášať aj náhradu trov konania protistrany.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv napadnutým rozhodnutím, ktorým bol zaviazaný ako žalobca zaplatiť trovy konania žalovaným aj napriek tomu, že títo uhrádzali náhradu škody z ublíženia na zdraví spôsobenej dopravnou nehodou až po podaní žaloby na súde, a to s poukazom na § 146 ods. 2 prvú vetu a § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd konštatoval, že nárok na náhradu škody vznikne v okamihu, keď vznikla škoda – vždy a nevyhnutne po skutočnosti, ktorá ju spôsobila (tzv. škodová skutočnosť) – a splatným sa stane nasledujúci deň po jeho vzniku (R 28/1985); právo na jeho uplatnenie súdnou cestou (*actio nata*) spravidla vznikne dňom splatnosti pohľadávky bez toho, že by najskôr malo byť uplatnené u škodcu.

Ustanovenie § 146 ods. 2 OSP vychádzalo zo zásady zodpovednosti za zavinenie, ktoré sa posudzovalo iba z procesného hľadiska. Ak však sťažovateľ zobral sčasti svoj dôvodne podaný žalobný návrh späť v dôsledku správania žalovaných – v priebehu súdneho konania uhrádzali jeho jednotlivé pohľadávky – žalovaní boli povinní uhradiť náklady trov konania sťažovateľovi v zmysle § 146 ods. 2 druhej vety OSP, a nie naopak, ako rozhodli všeobecné sudy. Čas hradenia pohľadávky žalovanými v priebehu súdneho sporu bol už z tohto pohľadu bezvýznamný.

Ustanovenie § 142 ods. 3 OSP umožňovalo za určitých okolností priznať plnú náhradu trov konania aj tomu účastníkovi, ktorý vo veci uspel len sčasti. Takým prípadom je rozhodnutie, keď výška plnenia závisí na znaleckom posudku alebo keď súd výšku nároku určoval podľa § 136 OSP, čiže podľa sudcovského uváženia; obidva tieto prípady sa vzťahujú aj na konanie o náhradu škody.

Krajský súd tým, že svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil na skutočnosti, ktorá nielenže nemala oporu v spisovom materiáli, ale bola s ním dokonca v príkrom rozpore, navyše po svojoľnej interpretácii a aplikácii dotknutých ustanovení o trovách konania (§ 146 ods. 2 a § 142 ods. 3 OSP) porušil ústavou zaručené právo sťažovateľa na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nálezom z 17. augusta 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 7. októbra 2015 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

Vo zvyšnej časti sťažovateľovej sťažnosti nevyhovel.

1.2.1.17 I. ÚS 41/2015 – zásah do základných práv a slobôd rozhodnutím všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty

(sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu v spojení s čl. 12 ods. 4 ústavy postupom a uznesením krajského súdu zo 17. júla 2014 v spojení s uznesením okresného súdu z 10. decembra 2013.

Sťažovateľka bola uznesením okresného súdu z 15. októbra 2013 vyzvaná na písomné vyjadrenie k žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku zo spotrebiteľského vzťahu v lehote 15 dní. Sťažovateľka 23. októbra 2013 požiadala okresný súd o predĺženie tejto lehoty o 30 dní z dôvodu prípravy podkladov ku konaniu a zabezpečenia kvalifikovaného právneho zastúpenia vo veci. Podaním z 3. decembra 2013 doručeným okresnému súdu 5. decembra 2013 vyjadrenie podala, na to okresný súd na pojednávaní 10. decembra 2013 jej uložil poriadkovú pokutu vo výške 100 € a zároveň odročil pojednávanie na 16. január 2014, aby právnenému zástupcovi žalobkyne zabezpečil primeraný priestor pre oboznámenie sa s predmetným vyjadrením. Sťažovateľka v odvolaní namietala, že až 28. novembra 2013 sa dostala k určitému kľúčovému listinnému dôkazu, ktorý spracovala 3. decembra 2013, takže z jej stany nešlo o žiadnu procesnú obštrukciu. Krajský súd uznesenie okresného súdu potvrdil, ale bez patričnej reakcie na námietku sťažovateľky.

Podľa mienky sťažovateľky tieto súdy pri uložení pokuty 100 € za nedodržanie lehoty na zaslanie vyjadrenia k podanej žalobe porušili zákonný i ústavný rámec svojho oprávnenia voči nej ukladať poriadkovú pokutu za hrubo sťažený postup konania podľa § 53 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je dôvodná.

Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania s ohľadom na jej výšku (až do 820 €) a možnosť opakovaného ukladania až do výšky 1 640 €. Poriadkové pokuty môžu byť pritom vydávané na základe voľného uváženia, takže nie je vylúčený ani diskriminačný efekt ich ukladania proti rôznym subjektom.

Ak krajský súd na argumentáciu sťažovateľky v jej odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 10. decembra 2013, že až 28. novembra 2013 sa dostala ku kľúčovému listinnému dôkazu, takže jeho zapracovanie do vyjadrenia k návrhu z 3. decembra 2013 nebolo žiadnou procesnou obštrukciou, ale uplatnením práva v takej lehote, v akej to sťažovateľke ako žalovanej v spore umožnili dostupné dôkazné prostriedky, vôbec nereagoval, musel ústavný súd konštatovať, že ide o rozhodnutie svojvoľné a v rozpore s právom sťažovateľky na spravodlivý proces.

Ústavný súd sa nestotožnil ani so záverom odvolacieho súdu v tom, že doručením vyjadrenia sťažovateľky do spisu len päť dní pred nariadeným pojednávaním došlo k hrubému sťaženiu postupu okresného súdu v konaní, ktorý musel pojednávanie odročiť. Podľa názoru ústavného súdu tak išlo o zjavne prehnané zveličenie sťažovateľkinho „pochybenia“, lebo súd pri znalosti veci a ochoty sa ňou meritórne zaoberať mohol ju skončiť na tomto pojednávaní v zmysle § 114 ods. 1 OSP alebo najneskôr na odročenom

pojednávani 16. januára 2014; paradoxom však je, že vec nie je do dnešného dňa právoplatne skončená, čiže na dĺžke konania sa podstatnejšou a výraznejšou mierou nepodielala sťažovateľka, ale zrejme celý rad ďalších faktorov či nepružný prístup okresného súdu.

Ústavný súd nálezom z 20. apríla 2016 rozhodol, že Krajský súd v Prešove postupom a jeho uznesením zo 17. júla 2014 porušil základné práva sťažovateľky zaručené čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo 17. júla 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

1.2.1.18 III. ÚS 91/2016 – k povahe neformálneho oznámenia správneho orgánu

(sudkyňa spravodajkyňa: Jana Baricová)

Ústavný súd spojil a prijal na ďalšie konania sťažnosti sťažovateľiek vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 63/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 117/2014 zo 6. októbra 2015, sp. zn. 3 Sžf 71/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 115/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 70/2014 zo 4. augusta 2015 a sp. zn. 3 Sžf 69/2015 zo 6. októbra 2015 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

Z obsahu všetkých šiestich sťažností zhodne vyplýva, že sťažovateľky v právnom postavení žalobkýň v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 3 Sžf 63/2014, sp. zn. 3 Sžf 117/2014, sp. zn. 3 Sžf 71/2014, sp. zn. 3 Sžf 115/2014 a sp. zn. 3 Sžf 70/2014 boli účastníkmi konaní o ich odvolaniach proti rozsudkom krajského súdu vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutí – oznámení žalovaného daňového úradu o nevydaní osvedčenia o registrácii na DPH (ďalej len „oznámenie“). Najvyšší súd všetky napadnuté rozhodnutia krajského súdu zrušil a konanie zastavil z dôvodu, že sťažovateľky si svoje právo na ochranu pred nezákonným rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej správy uplatnili nesprávne. Podľa názoru najvyššieho súdu oznámenia daňového úradu nie sú spôsobilými správnymi rozhodnutiami v zmysle požiadaviek konania o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa § 247 a nasl. OSP a sťažovateľky sa mali brániť návrhom na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t OSP, resp. návrhom na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v OSP.

Uznesenia najvyššieho súdu sú podľa názoru sťažovateľiek arbitrárne a nezákonné.

Podstatnou pre posúdenie dôvodnosti sťažností sťažovateľiek bola otázka, či oznámenie daňového úradu o neregistrovaní pre daň z pridanej hodnoty možno považovať za rozhodnutie preskúmateľné v správnom súdnictve alebo ide o iný postup, pri ktorom je namieste žaloba o nečinnosť, resp. nezákonný zásah (§ 250t a § 250v OSP).

Pokiaľ najvyšší súd vo svojom vyjadrení uviedol, „že ide o medzeru v právnom poriadku a že spôsobilosť oznámenia byť predmetom zákonnosti súdmi v správnom súdnictve zavádza až nový Správny súdny poriadok, pričom subsidiárnu povahu na poskytnutie súdnej ochrany podľa platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku mal inštitút nečinnosti a nezákonného zásahu“, s týmto názorom sa nemožno stotožniť. Ústavný súd na tomto mieste poukázal na skoršiu rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu, od ktorej sa najvyšší súd v sťažnosťou napadnutých rozhodnutiach výrazne odchyľil bez toho, že by tento svoj odlišný názor akokoľvek odôvodnil.

V správnom súdnictve je právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly (§ 244 ods. 3 OSP) s negatívnou enumeráciou (§ 248 OSP), z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Nie je pritom rozhodujúce, ako sú tieto normatívne akty terminologicky označené, pretože okrem rozhodnutí môže ísť aj o opatrenia, dokonca aj o záväzné pokyny či záväzné stanoviská.

Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa tak v zmysle uvedených podmienok súdneho prieskumu už niekoľko rokov ustálenej a prevažujúcej súdnej praxe považujú aj povolenia alebo aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy ako právnoaplikačné akty správnych orgánov uvedené v ustanovení § 3 ods. 7 Správneho poriadku.

Vzhľadom na uvedené zistenia je zrejmé, že sťažnosťami napadnuté uznesenia najvyššieho súdu o zastavení konania, ktoré sú predmetom konania pred ústavným súdom, nemôžu v teste ústavnosti obstáť. S týmto postojom sa stotožnil aj najvyšší súd, keď v neskôr prejednávaných veciach s totožným skutkovým základom dospel k záveru o nutnosti ich vecného prejednania prehodnotiac svoje právne závery vyslovené v rozhodnutiach zo 4. augusta 2015 vo veciach sp. zn. 3 Sžf 70/2014 a sp. zn. 3 Sžf 71/2014.

Ústavný súd považoval za potrebné dodať, že pokiaľ súd v správnom súdnictve odmietne vecne prejednať žalobu podľa § 247 a nasl. OSP smerujúcu proti neformálnemu oznámeniu správneho orgánu, ktorý nemal zo zákona vyplývajúcu povinnosť vydať rozhodnutie, dopúšťa sa odopretia spravodlivosti vo vzťahu k takému žalobcovi. Osobitne v takom prípade nie je namieste konanie o návrhu proti nečinnosti správneho orgánu, ale ani konanie o návrhu proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy, keď za nezákonný zásah sa považuje faktické konanie orgánu verejnej správy, ktoré nie je rozhodnutím.

Ústavný súd nálezom zo 17. mája 2016 rozhodol, že základné právo sťažovateľiek na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli.

Uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 63/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 117/2014 zo 6. októbra 2015, sp. zn. 3 Sžf 71/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 115/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 70/2014 zo 4. augusta 2015 a sp. zn. 3 Sžf 69/2015 zo 6. októbra 2015 zrušil a veci mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľkám priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

Vo zvyšnej časti sťažnostiam sťažovateľiek nevyhovel.

1.2.1.19 III. ÚS 431/2016 – k začiatku lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu

(sudca spravodajca: Sergej Kohut)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu z 22. decembra 2015.

Sťažovateľka sťažnosť odôvodnila tým, že okresný súd uznesením z 22. decembra 2015 priznal správcovi odmenu za činnosť do konania prvej schôdze veriteľov v nesprávnej výške. Konkurz bol vyhlásený na fyzickú osobu (nepodnikateľa) a správcovi bola priznaná odmena, ktorá patrí správcovi v konkurze na majetok fyzickej osoby (podnikateľa) alebo právnickej osoby. Práva sťažovateľky tým boli porušené preto, že pri rozvrhu výťažku sťažovateľke ako veriteľovi dôjde k nižšiemu uspokojeniu jej pohľadávky. Uznesením okresného súdu z 22. decembra 2015 preto došlo nielen k porušeniu ústavno-procesných práv, ale aj základného práva sťažovateľky na vlastníctvo a práva na majetok.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto je vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu z 22. decembra 2015 podaná oneskorene.

Ako z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu z 22. decembra 2015 nebolo sťažovateľke okresným súdom doručované. Napriek tomu však sťažovateľka vychádza z názoru, že lehota pre podanie sťažnosti ústavnému súdu jej začala plynúť dňom právoplatnosti uznesenia okresného súdu z 22. decembra 2015, t. j. dňom 18. januára 2016. Tento názor sťažovateľky však neobstojí.

Dňom právoplatnosti rozhodnutia začína plynúť lehota pre podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde iba tomu účastníkovi, ktorému bolo rozhodnutie riadne doručené. Pokiaľ však ide o subjekty, ktorým rozhodnutie nemá byť doručované, ak tieto tvrdia, že jeho vydaním napriek tomu malo dôjsť k porušeniu ich základných práv a slobôd, v takom prípade im lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde začína plynúť dňom, kedy sa o jeho obsahu dozvedeli, resp. dozvedieť mohli. Začiatok plynutia lehoty sa posudzuje podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde zhodne ako v prípadoch opatrenia alebo iného zásahu, t. j. počíta sa odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa § 199 ods. 1 prvej vety zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) ak tento zákon neustanovuje inak, uznesenia a iné písomnosti súdu sa v konaniach podľa tohto zákona doručujú ich zverejnením v Obchodnom vestníku. Podľa § 199 ods. 9 zákona o konkurze ak tento zákon neustanovuje inak, za deň doručenia súdneho rozhodnutia alebo inej písomnosti sa považuje nasledujúci deň po zverejnení súdneho rozhodnutia alebo inej súdnej písomnosti v Obchodnom vestníku. Rovnako písomnosti, ktoré sa podľa tohto zákona zverejňujú v Obchodnom vestníku, sa považujú na účely tohto zákona za zverejnené nasledujúci deň po ich zverejnení v Obchodnom vestníku.

Uznesenie okresného súdu z 22. decembra 2015 bolo uverejnené v Obchodnom vestníku č. 250/2015 z 31. decembra 2015 a o jeho vydaní sa preto sťažovateľka mohla dozvedieť 31. decembra 2015.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného preto dospel k záveru, že lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľke začala plynúť 1. januára 2016 a uplynula 29. februára 2016. Pokiaľ sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu 15. marca 2016, sťažnosť bola podaná oneskorene.

Ústavný súd uznesením z 28. júna 2016 sťažnosť sťažovateľky odmietol ako oneskorene podanú.

1.2.1.20 III. ÚS 659/2016 – nesprávne rozhodnutie o vine obžalovaného ako dôvod namietaného nesprávneho verdiktu všeobecného súdu o uplatnenom nároku na náhradu škody v trestnom konaní

(sudkyňa spravodajkyňa: Jana Baricová)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní a jeho rozsudkom zo 14. februára 2014 a postupom krajského súdu v konaní a jeho uznesením z 26. marca 2015.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že okresný súd rozsudkom zo 14. februára 2014 oslobodil obžalovaného spod obžaloby podanej pre prečin ublíženia na zdraví, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný, a zároveň odkázal sťažovateľov ako poškodených so svojimi nárokmi na náhradu škody, ktorú si v konaní uplatnili, na občianske súdne konanie. Proti prvostupňovému rozhodnutiu

zo 14. februára 2014 podali sťažovatelia (poškodení) odvolanie. Krajský súd uznesením z 26. marca 2015 odvolanie sťažovateľov zamietol ako podané neoprávnenou osobou.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny postupom okresného súdu v konaní a jeho rozsudkom zo 14. februára 2014

Podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu a následné konanie pred krajským súdom (jeho právomoc) o týchto otázkach vylučuje právomoc ústavného súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie v tejto veci.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci odmietol.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny postupom krajského súdu v konaní a jeho uznesením z 26. marca 2015

Ústavný súd poznamenal, že sťažovatelia sťažnosť podanú ústavnému súdu pre namietané porušenie základných práv a slobôd odôvodnili argumentmi založenými na skutkových tvrdeniach, ktoré však ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a hodnotiť. Sťažovatelia ústavnému súdu nepredniesli adekvátne argumenty zodpovedajúce jeho právomoci. Napríklad, že by výklad a aplikácia ustanovení príslušného právneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo (Trestný poriadok), resp. ustanovenia právneho predpisu, ktoré boli v konaní aplikované (Trestný zákon), boli všeobecnými súdmi vyložené v rozpore s ich znením, alebo že by ich aplikácia odporovala ich zmyslu alebo účelu. Sťažovatelia neatakovali ani jediný a najpodstatnejší záver krajského súdu vo vzťahu k ich oprávnenému prostriedku, t. j. že ho podali ako neoprávnené osoby.

Určitú relevanciu vo vzťahu k podaniu sťažnosti sťažovateľov pre porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny by mohlo teoreticky predstavovať ich tvrdenie, že „Odkaz na občianskoprávne konanie je nenáležitý...“, avšak nie za tých podmienok, ako to urobili sťažovatelia, ktorí svoje presvedčenie o tomto nenáležitom odkázaní na občianske súdne konanie opierajú o nesprávnosť rozhodnutia vo veci viny obžalovaného a o potrebu uznania jeho viny. Inak povedané, sťažovatelia sa ochrany základného práva nemôžu pred ústavným súdom domáhať tvrdením o nesprávnom verdikte všeobecného súdu o uplatnenom nároku na náhradu škody v trestnom konaní odôvodňujúc to nesprávnym rozhodnutím o vine obžalovaného.

Ako z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, argumenty sťažovateľov v ich oprávnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu smerovali predovšetkým k uznaniu obžalovaného za vinného. Na podanie oprávneného prostriedku s takýmto obsahom však sťažovatelia nie sú v zmysle príslušného ustanovenia Trestného poriadku osobami oprávnenými, ako to krajský súd správne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vyhodnotil.

Ústavný súd považuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ale aj jeho postup, ktorý verdiktu predchádzal, za ústavne konformné a nevykazujúce znaky svojvôle. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny postupom krajského súdu v konaní a jeho uznesením z 26. marca 2015 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní a jeho uznesením z 26. marca 2015 ústavný súd poznamenal, že uvedený článok sa výlučne vzťahuje na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, o čo v tomto prípade zjavne nešlo. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a krajského súdu v konaní

Sťažovatelia v sťažnosti zároveň namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupmi okresného súdu a krajského súdu v konaniach, pričom v sťažnosti poukázali na neprimeranú celkovú dĺžku konania, k čomu ústavný súd poznamenal, že konanie bolo právoplatne skončené vydaním uznesenia krajského súdu z 26. marca 2015. Skutočnosť, že napadnuté konanie všeobecných súdov sa skončilo a posledný relevantný úkon v súvislosti s napadnutým konaním krajský súd vykonal pred podaním tejto sťažnosti, zakladá zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v tejto časti, preto ju ústavný súd odmietol.

Ústavný súd uznesením zo 4. októbra 2016 sťažnosť sťažovateľov odmietol.

1.2.2 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práv maloletých detí

Sťažnosti namietajúce porušenie základných práv maloletých tvoria citlivú skupinu sledovaných sťažností prerokúvaných ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy.

Vzhľadom na to, že Slovenská republika sa ako zmluvná strana Dohovoru o právach dieťaťa (uverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky ako oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.) zaviazala rešpektovať práva každého dieťaťa s tým, že pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa dieťaťa ako osoby bude záujem dieťaťa považovaný za prvoradý, ústavný súd monitoruje a posudzuje postupy všeobecných súdov pri rozhodovaní o právach maloletých obzvlášť dôrazne a svojou autoritou sa snaží výraznou mierou prispieť k zníženiu počtu nálezov, ktorými bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí.

1.2.2.1 I. ÚS 662/2016 – prietahy v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Sťažovatelia v sťažnosti namietali porušenie práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 27 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom okresného súdu v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému sťažovateľovi, ktoré sa začalo v roku 2009 a v časti o určenie výživného zo strany otca nebolo v čase podania sťažnosti právoplatne skončené.

Ústavný súd bol toho názoru, že predmet posudzovaného konania nebolo možné hodnotiť po právnej stránke ako zložitý. Po faktickej stránke sa vec javila ako čiastočne zložitá kvôli potrebe vykonania znaleckého dokazovania k majetkovým pomerom otca maloletého sťažovateľa a tiež kvôli potrebe zabezpečenia prekladov listín do španielskeho jazyka z dôvodu španielskeho občianstva a jazykových znalostí otca maloletého sťažovateľa. Na celkovú dĺžku konania vzhľadom na faktickú zložitost veci malo vplyv aj súbežne s namietaným konaním prebiehajúce rozvodové konanie rodičov maloletého dieťaťa.

Pokiaľ ide o správanie účastníkov konania v konaní, ústavný súd zistil, že k dĺžke namietaného konania prispela aj okolnosť na strane sťažovateľov spočívajúca v zrušení termínov niekoľkých pojednávaní z dôvodov na ich strane.

Čo sa týka postupu okresného súdu v konaní, k tomu ústavný súd uviedol, že napriek tomu, že úkony okresného súdu svedčili o plynulosti jeho postupu pri prerokovávaní veci, právoplatné neukončenie súdneho konania vo veci o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu v období dlhšom ako 7 rokov samo osebe charakterizuje konanie v celosti ako konanie vyznačujúce sa prietahmi.

Ústavný súd nálezom zo 7. decembra 2016 rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na pojednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Košice I porušené boli.

Sťažovateľom priznal finančné zadostúčenie v sume každému v sume po 1 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

1.2.2.2 III. ÚS 263/2016 – prietahy v konaní o zvýšenie výživného

(sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Sťažovatelia v sťažnosti namietali porušenie práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní o zvýšenie výživného, ktoré sa začalo v roku 2015 a v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo právoplatne skončené.

Ústavný súd bol toho názoru, že posudzované konanie o návrhu na zvýšenie výživného, ktoré má priamo vplyv na kvalitu životnej úrovne maloletých, si vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a pozornosť súdu, ktorá by mala viesť k efektívnemu a rýchlemu postupu v konaní.

Ústavný súd konštatoval, že dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti veci, hoci pripustil istú mieru skutkovej zložitosti vyplývajúcej z pomerne rozsiahleho vykonaného dokazovania.

Ústavný súd nezistil závažné okolnosti na strane sťažovateľov, ktoré by relevantne prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

V postupe okresného súdu však ústavný súd zistil jeho neodôvodnenú nečinnosť a nesústredenosť, pričom osobitne poukázal na skutočnosť, že konanie v čase doručenia sťažnosti prebiehalo vyše roka a štyroch mesiacov bez toho, aby existovala zákonná prekážka postupu súdu v napadnutom konaní, čo je samo osebe dostatočným dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv maloletých sťažovateľov vzhľadom na rozpor s ustanovením § 176 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016.

Ústavný súd nálezom z 13. septembra 2016 rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Martin porušené boli.

Okresnému súdu Martin prikázal konať vo veci bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľom priznal spoločne a nerozdielne finančné zadostúčenie v sume 1 500 € a náhradu trov konania.

1.2.3 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o sťažnostiach, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky alebo práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Sledovanú skupinu sťažností prerokúvaných ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy predstavujú tie z nich, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 ústavy alebo porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že každé pozbavenie osobnej slobody musí byť zákonné a opatrenie, ktorým je jednotliviec osobnej slobody pozbavený, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli.

Väzba ako najzávažnejší zásah do osobnej slobody a do práv obvineného si vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti. Povinnosťou všeobecného súdu pri tejto súdnej kontrole je dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že všeobecné súdy musia so zreteľom na prezumpciu neviny skúmať všetky okolnosti relevantné pre rozhodnutie o väzbe, či už svedčia v prospech alebo proti zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby prostredníctvom tohto zaisťovacieho inštitútu v trestnom konaní, a svoje závery v tomto smere musia v jasnej a dostatočne konkrétnej forme uviesť v odôvodnení svojich rozhodnutí o väzbe. Pri uplatňovaní právomoci ochraňovať základné práva a slobody sa ústavný súd v súvislosti s tzv. väzobnými vecami sústreďuje aj na skúmanie toho, či sa v konaní pred súdmi, ktoré rozhodovali o väzbe, dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody.

1.2.3.1 I. ÚS 18/2016 – povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov posudzovať podania v trestnom konaní podľa ich obsahu (sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Sťažnosťou doručenou ústavnému súdu sťažovateľ napadol rozhodnutie okresného súdu z 30. júna 2015 a krajského súdu z 13. augusta 2015 a navrhol jeho zrušenie pre rozpor so svojimi právami zaručenými čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Tvrdil, že všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali jeho žiadosťou o prepustenie z väzby a jeho následnou urgenciou, hoci z ich obsahu nepochybne vyplývalo, že *„chcel byť prepustený na slobodu a že sa vzdáva svojho práva o osobné vypočutie“*; súdy rozhodli až o ďalšej jeho žiadosti, čiže v rozpore s požiadavkou urýchlenosti rozhodovania v zmysle čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru a naň nadväzujúcou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu.

Obidva súdy vo svojich písomných vyjadreniach odkázali na písomné odôvodnenie svojich rozhodnutí a zdôraznili, že sťažovateľovo podanie, kde sa na konci vo vete nachádza spojenie *„tak by som už chcel ísť na slobodu...“*, a naň nadväzujúce podanie, v ktorom opätovne pripomenul, že *„by už chcel ísť na slobodu a žiadal túto žiadosť prejednať aj v jeho neprítomnosti“*, nebolo možné považovať za žiadosť o prepustenie z väzby sťažovateľa, preto o nich nerozhodovali.

Podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy v prejednávanej veci nereagovali správne, keď sa odmietli zaoberať s uvedenými podaniami sťažovateľa ako so žiadosťami o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Pokiaľ súdy tieto podania podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku nepovažovali za žiadosť o prepustenie z väzby v zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku, mali si dať ich skutočný obsah sťažovateľom vysvetliť, resp. pri ich posudzovaní sa prikloniť k takej interpretácii obsahu, ktorý by vyznel v prospech sťažovateľa.

Ústavný súd však považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že k primárnemu pochybeniu, ktoré v konečnom dôsledku prispelo k vyhodnoteniu sťažovateľových sťažností ako neexistujúcich aj krajským

súdom, došlo na príslušnej prokuratúre, a potom na okresnom súde. Ako už bolo uvedené, prokurátor a okresný súd mali rozpoznať určitú nepresnosť sťažovateľovho podania a túto urýchlene odstrániť, najmä keď bol po celý čas vo výkone väzby, a teda aj k dispozícii procesnej aktivite prokuratúry či okresného súdu počas 24 hodín denne. Na tieto okolnosti však prokurátor a okresný súd vôbec nedbali, čo treba považovať za poľutovaniahodný jav v trestnej praxi orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov.

Ústavný súd nálezom z 20. apríla 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa zaručené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu z 13. augusta 2015 v spojení s uznesením okresného súdu z 30. júna 2015 porušené boli.

Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadostučenie vo výške 5 000 € a právo na úhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.

1.2.3.2 I. ÚS 425/2015 – doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov ako súčasť práva na spravodlivý proces

(sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu z 10. júla 2015 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) bol sťažovateľ prepustený na slobodu s tým, že okresný súd jeho väzbu nahradil prijatím peňažnej záruky, ako aj jeho písomným sľubom, pričom mu boli zároveň uložené určité obmedzenia a povinnosti.

Prokurátor krajskej prokuratúry podal proti uzneseniu okresného súdu po jeho vyhlásení sťažnosť priamo do zápisnice z pojednávania, ktorú písomne odôvodnil 14. júla 2015. Uvedená písomnosť bola doručená obhajcovi sťažovateľa až 17. júla 2015. Krajský súd uznesením zo 16. júla 2015 rozhodol o zrušení uznesenia okresného súdu z 10. júla 2015, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol a ponechal ho naďalej vo väzbe, zloženú peňažnú záruku ako náhradu jeho väzby neprijal, neprijal ani jeho písomný sľub a väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Z uvedeného podľa sťažovateľa vyplýva, že mu bola odňatá možnosť vyjadriť sa k dôvodom sťažnosti prokurátora, pretože uvedená písomnosť mu nebola doručená a jeho obhajcovi bola doručená až deň po rozhodnutí krajského súdu. Uvedeným postupom krajského súdu došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania, k porušeniu jeho práva na obhajobu, a tým aj práva na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe.

Pri skúmaní daného prípadu bolo potrebné z pohľadu ústavného súdu najprv konštatovať, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že dôvody sťažnosti prokurátora neboli sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi zo strany súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci vôbec doručené pred vydaním uznesenia krajského súdu zo 16. júla 2015, a preto sa sťažovateľ nemohol k týmto dôvodom vyjadriť. Podľa presvedčenia ústavného súdu stanovisko krajského súdu spočívajúce v tom, že k porušeniu práv sťažovateľa nedošlo, pretože sťažovateľ i jeho obhajca argumentáciu prokurátora k podanej sťažnosti poznali (pretože túto použil už vo svojom stanovisku k žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu), nemožno akceptovať. Posúdenie otázky, či dôvody sťažnosti prokurátora obsahujú nové okolnosti a či je preto z pohľadu sťažovateľa potrebné sa k nim vyjadrovať, je výlučne vecou sťažovateľa, lebo iba on môže posúdiť otázku potreby reagovať na argumentáciu protistrany.

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd uznesením z 10. júla 2015 v predmetnej veci rozhodol a prokurátor pri vyhlásení tohto uznesenia podal sťažnosť priamo do zápisnice. Písomné dôvody sťažnosti prokurátora boli okresnému súdu doručené osobne 15. júla 2015, avšak spis v predmetnej veci sa od 13. júla 2015 nachádzal už na krajskom súde. Krajská prokuratúra svoje podanie zo 14. júla 2015 doručila v ten istý deň 17. júla 2015 sťažovateľovi i jeho obhajcovi. Krajský súd v predmetnej veci rozhodol uznesením zo 16. júla 2015.

Povinnosťou súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci bolo v záujme naplnenia, resp. zachovania práva sťažovateľa na obhajobu presvedčiť sa, či bola sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi

poskytnutá dostatočná a primeraná možnosť na vyjadrenie sa k podaniu zo 14. júla 2015 ešte pred rozhodovaním v tejto veci.

Ústavný súd nálezom z 19. januára 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. júla 2015 porušené boli.

Sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania.

Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.

1.2.3.3 II. ÚS 177/2016 – nerešpektovanie zákonnej lehoty na rozhodnutie o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vzatí do väzby súdom vo vzťahu k zákonnosti ďalšieho trvania väzby
(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi, ako aj ďalším trom osobám bolo uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Východ zo 16. septembra 2015 vznesené obvinenie za zločin skrátenia dane a poistného v súbehu so zločinom skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie. Sťažovateľ bol 17. septembra 2015 o 6.20 h zadržaný a následne prokurátor Krajskej prokuratúry v Prešove podal 18. septembra 2015 okresnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby. Sudkyňa pre prípravné konanie okresného súdu po výsluchu sťažovateľa 19. septembra 2015 napadnutým uznesením vzala sťažovateľa do väzby a zároveň rozhodla o nenahradení jeho väzby písomným sľubom a neprijatí ponúknutej záruky ako náhrady za väzbu. Sťažovateľ bezprostredne po vyhlásení napadnutého uznesenia okresného súdu podal proti nemu sťažnosť, ktorú jeho obhajkyňa následne aj písomne odôvodnila. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením z 27. októbra 2015 tak, že ju zamietol a zároveň nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ponuku matky sťažovateľa na nahradenie väzby peňažnou zárukou.

Vychádzajúc zo sťažnostných námietok bolo v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa úlohou ústavného súdu posúdiť z hľadiska ústavnej ochrany tieto skutočnosti:

- či postup okresného súdu pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby zodpovedal požiadavkám na urýchléné rozhodovanie o väzbe, a v prípade, že to tak nie je, či má táto okolnosť za následok nezákonnosť väzby;

- či sa na rozhodovanie sťažnostného súdu o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vzatí do väzby vzťahuje lehota piatich pracovných dní vyplývajúca z § 192 ods. 3 Trestného poriadku, a ak áno, či jej nedodržanie bez ďalšieho vyvoláva nezákonnosť väzby, a teda potrebu prepustenia obvineného z väzby;

- či postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby zodpovedá požiadavkám na urýchléné rozhodovanie o väzbe.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru postupom okresného súdu v konaní a jeho uznesením z 19. septembra 2015

V rozhodnutiach, v ktorých sa ústavný súd zaoberal požiadavkou urýchléného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uvádza, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlénosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o väzbe nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne. Požiadavky vyplývajúce zo sťažovateľom označených ustanovení ústavy a dohovoru by teda v zásade nespĺňal taký postup okresného súdu, pri ktorom by lehota konania na jeho úrovni presahovala dobu jedného mesiaca, resp. by išlo o nečinnosť trvajúcu týždne, čo sa v danom prípade nestalo.

Držiac sa svojej rozhodovacej praxe ústavný súd uzatvára, že dĺžka trvania konania na okresnom súde v počte 23 dní zodpovedá požiadavkám kladeným ústavným súdom na neodkladné alebo urýchlené rozhodovanie súdu o väzbe, a dospel k záveru, že postup okresného súdu pri rozhodovaní o väzbe rešpektoval požiadavku urýchleného rozhodovania, a preto okresný súd svojím postupom v konaní a jeho uznesením z 19. septembra 2015 nemohol porušiť základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru postupom krajského súdu v konaní a jeho uznesením z 27. októbra 2015 vo vzťahu k zákonnosti ďalšieho trvania väzby

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu súvisiacemu s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby sa ústavný súd sa zaoberal argumentáciou sťažovateľa, v zmysle ktorej je nadriadený súd povinný rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby v lehote piatich pracovných dní vyplývajúcej § 192 ods. 3 Trestného poriadku.

Ústavný súd akceptuje tvrdenie sťažovateľa, že z § 192 ods. 3 Trestného poriadku možno vyvodiť povinnosť nadriadeného súdu rozhodnúť o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vzatí do väzby v lehote piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie nadriadenému súdu. Krajský súd ako nadriadený súd teda pochybil, ak nerozhodol o sťažnosti sťažovateľa v lehote piatich kalendárnych dní odo dňa, keď mu vec bola predložená okresným súdom. Napriek tomuto pochybeniu krajského súdu podľa názoru ústavného súdu z materiálneho hľadiska k neprípustnému zásahu do základného práva na osobnú slobodu len samotným nedodržaním zákonom ustanovenej lehoty dôjsť nemohlo. Tak okresný súd, ako aj krajský súd, ktoré rozhodovali o väzbe sťažovateľa v predmetnej trestnej veci, totiž podľa názoru ústavného súdu dostatočne popísali a vyhodnotili zistené skutočnosti nasvedčujúce tomu, že skutok, pre ktorý bolo proti sťažovateľovi začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, že ide o skutok, ktorý má znaky trestného činu, a existuje dôvodné podozrenie založené na konkrétnych okolnostiach, že tento skutok spáchal sťažovateľ, ako aj skutočnosti svedčiace o dôvodnosti väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a ich závery nemožno považovať za arbitrárne. Ústavný súd konštatoval, že z nijakého ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva, že nedodržaním lehoty piatich pracovných dní na rozhodnutie o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vzatí do väzby vzniká obligatórne povinnosť sťažnostného súdu prepustiť obvineného na slobodu. Navyše právny záver, v zmysle ktorého by nerešpektovanie lehoty na rozhodnutie nadriadeného súdu uvedenej v § 192 ods. 3 Trestného poriadku malo viesť k obligatórnemu prepusteniu obvineného z väzby, by za určitých okolností mohol byť vo vzťahu k obvinenému aj kontraproduktívny; rešpektovanie požiadavky prednostného a urýchleného rozhodovania súdov vo väzobných veciach by totiž nemalo ísť na úkor rešpektovania zásad spravodlivého súdneho procesu.

Z uvedených dôvodov bola podľa názoru ústavného súdu väzba sťažovateľa zákonná. Ústavný súd preto nemohol vyhovieť požiadavke sťažovateľa na vyslovenie porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru v súvislosti so (ne)zákonnosťou ďalšieho trvania väzby spôsobenej napadnutým postupom a napadnutým uznesením krajského súdu.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy postupom krajského súdu v konaní a jeho uznesením z 27. októbra 2015 v súvislosti s nedodržaním požiadavky na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe

Konanie o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o jeho vzatí do väzby na krajskom súde trvalo 27 dní.

Aj keď konanie pred krajským súdom ako celok nepresiahlo lehotu jedného mesiaca, nemožno aj po zohľadnení skutočnosti, že vo veci sťažovateľa išlo o právne i skutkovo zložitú vec, opomenúť, že krajský súd rozhodol v tejto veci v lehote, ktorá je dvojnásobne dlhšia, než aká vyplýva z § 192 ods. 3 Trestného poriadku. V tomto kontexte ústavný súd zdôraznil, že okresný súd vo veci sťažovateľa na rozdiel od krajského súdu rozhodol o väzbe sťažovateľa v zákonom predpokladanej lehote vyplývajúcej z § 73 Trestného poriadku.

Za uvedených okolností ústavný súd dospel k záveru, že postup krajského súdu vo veci sťažovateľa nerešpektoval požiadavku prednostného a urýchlenného rozhodovania o väzbe vyplývajúcu z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Ústavný súd **nálezom** z 26. apríla 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v časti týkajúcej sa nedodržania požiadavky na prednostné a urýchlenné rozhodovanie o väzbe postupom Krajského súdu v Prešove v konaní porušené boli.

Sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie v sume 500 € a právo na úhradu trov konania.

Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

1.2.3.4 II. ÚS 661/2015 – porušenie práva obvineného na obhajobu pri rozhodovaní súdu o riadnom opravnom prostriedku (sudca spravodajca: Lajos Mészáros)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením zo 6. júla 2015.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu z 26. júna 2015 bola predĺžená lehota väzby sťažovateľky do 13. novembra 2015. Po oznámení tohto uznesenia sťažovateľka podala ústne do zápisnice proti všetkým jej týkajúcim sa výrokom sťažnosť. Písomné odôvodnenie sťažnosti podané jej obhajcom bolo okresnému súdu doručené 1. júla 2015. Uznesením krajského súdu zo 6. júla 2015 bola sťažnosť podaná sťažovateľkou zamietnutá a krajský súd konštatoval, že ústne do zápisnice o výsluchu zahlásená sťažnosť nebola sťažovateľkou, ale ani jej obhajcami bližšie písomne odôvodnená do konania verejného zasadnutia krajského súdu.

Sťažovateľka je presvedčená, že došlo k porušeniu jej obhajobného práva v rámci rozhodovania o väzbe tým, že krajský súd rozhodol o jej sťažnosti proti vzatiu do väzby skôr, než by mal k dispozícii písomné dôvody sťažnosti, ktoré boli včas predložené okresnému súdu, avšak tento ich nepostúpil krajskému súdu. Tak došlo k situácii, keď krajský súd rozhodol o väzbe bez znalosti obhajobnej argumentácie sťažovateľky.

Krajský súd je toho názoru, že vzniknutú situáciu nijako nezavinil, a preto mu nemôže byť vytýkané, že rozhodol bez toho, aby mal sťažnosť k dispozícii. Navyše treba predpokladať, že obsah sťažnosti bol obdobný ako tvrdenia sťažovateľky v rámci jej výsluchu pred okresným súdom.

Z pohľadu ústavného súdu bolo potrebné predovšetkým zo skutkového hľadiska zdôrazniť, že písomné odôvodnenie sťažnosti vypracované obhajcom sťažovateľky bolo doručené okresnému súdu 1. júla 2015. Znamená to, že z objektívneho hľadiska bol k dispozícii dostatok času na to, aby okresný súd dôvody sťažnosti predložil krajskému súdu, ktorému už predtým bol predložený spis okresného súdu na rozhodnutie o sťažnosti podanej sťažovateľkou hneď po vyhlásení uznesenia o predĺžení väzby. Z dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, sa dá s veľkou mierou pravdepodobnosti ustáliť, že došlo k administratívnej chybe na okresnom súde, keďže dôvody sťažnosti neboli sudcovi pre prípravné konanie predložené a sudca bol napokon o dôvodoch sťažnosti informovaný až 14. júla 2015.

Podľa názoru ústavného súdu, hoci je potrebné prisvedčiť tvrdeniu krajského súdu, podľa ktorého tento zo subjektívneho hľadiska nezavinil, že dôvody sťažnosti mu neboli predložené, neznamená to, že by nebol ani z objektívneho hľadiska zodpovedný za to, že o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľky bolo rozhodnuté bez toho, aby boli vzaté do úvahy včas predložené písomné dôvody jej sťažnosti.

Ústavný súd **nálezom** z 18. februára 2016 rozhodol, že Krajský súd v Nitre porušil základné právo sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jej právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo 6. júla 2015 v časti týkajúcej sa zamietnutia sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Nitra z 26. júna 2015 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.

1.2.3.5 I. ÚS 237/2015 – urýchlené rozhodovanie o väzbe a podmienky útekovvej väzby

(sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Sťažnosťami doručenými ústavnému súdu sťažovatelia napadli rozhodnutie najvyššieho súdu z 10. decembra 2014 a navrhli jeho zrušenie pre rozpor so svojimi právami zaručenými čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Sťažovatelia poukázali na prietahový postup všeobecných súdov pri rozhodovaní o ich poslednej sťažnosti o prepustenie z väzby. Sťažovatelia taktiež namietali arbitrárnosť záverov najvyššieho súdu o existencii dôvodu útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Ústavný súd vo veciach, v ktorých sa zaoberá požiadavkou urýchlenu rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby, konštantne zdôrazňuje, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenu posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.

Skutočnosti, na ktorých najvyšší súd po necelých dvoch rokoch od zadržania postavil dôvody útekovvej väzby obidvoch sťažovateľov, sa javia ústavnému súdu ako tendenčné, ba až iluzórne, ktoré vo veci konajúce všeobecné súdy (najvyšší súd a špecializovaný trestný súd, pozn.) nenachádzali v priebehu celého trestného konania. Medzi najvyšším súdom prezentovanými úvahami o väčšom počte cestovných pasov vydaných na meno sťažovateľov alebo ich agresívnej obrane počas trestného konania a dôvodmi útekovvej väzby v zmysle podmienok vyplývajúcich z § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nenachádza ústavný súd potrebné premostenie podporené konkrétnou skutočnosťou zakladajúcou relevantnosť obavy z úteku pred trestnoprávnou zodpovednosťou. Ústavný súd preto musel skonštatovať, že najvyšší súd vo svojom napadnutom rozhodnutí nedal primeranú súdnu odpoveď na dôvody existencie útekovvej väzby v zmysle podmienok vyplývajúcich z § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Ústavný súd nálezom z 3. februára 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2014 porušené boli.

Ústavný súd predmetné uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil.

Sťažovateľom priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažnosti sťažovateľov vo zvyšnej časti nevyhovel.

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudcu Milan Ľalík.

1.2.3.6 II. ÚS 185/2016 – urýchlené rozhodovanie o väzbe a podmienky útekovvej väzby

(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ústavnému súdu bola doručená sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a postupom krajského súdu a jeho uznesením zo 4. novembra 2015. Sťažovateľ namietal, že v danom prípade okresný súd nekonal o jeho žiadosti o prepustenie z väzby prednostne a urýchlene a že krajský súd po jeho sťažnosti nezrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a neprepustil ho z väzby na slobodu z dôvodu, že súd prvého stupňa nerozhodoval o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby neodkladne a urýchlene.

S poukazom na skutočnosť, že okresný súd o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu rozhodol až po 59 dňoch, ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu nezodpovedá požiadavkám na prednostné a urýchlené rozhodovanie vo väzobných veciach.

O námietke sťažovateľa voči postupu a rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd z predloženého spisového materiálu zistil, že sťažovateľ svoju sťažnosť proti rozhodnutiu prvého stupňa žiadnym spôsobom neodôvodnil. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenal, že všeobecný súd posudzuje každú vec individuálne a s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, a to, že nerozhodne v súlade s predstavou sťažovateľa, ktorú sťažovateľ súdu navyše ani nepredložil, samo osebe ešte neznamená porušenie základných práv sťažovateľa.

Ústavný súd nálezom z 26. apríla 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Okresného súdu Komárno v konaní v súvislosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby porušené boli.

Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.

1.2.3.7 II. ÚS 204/2016 – žiadosť o prepustenie z väzby podaná obhajcom väzobne stíhanej osoby

(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Sťažnosťou doručenou ústavnému súdu sťažovateľ namietal porušenie práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru postupom generálnej prokuratúry a postupom okresného súdu. Sťažovateľ v sťažnosti vytýkal, že nebolo zabezpečené vedenie vyšetrovania bez zbytočných prietahov a nerozhodlo sa bez zbytočných prietahov o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby z 19. decembra 2014 a 3. februára 2015. Navyše, generálna prokuratúra žiadosť o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 podanú jeho obhajcom posúdila ako podanie podané neoprávnenou osobou a v rozpore s ustanovením § 79 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku o tejto žiadosti nerozhodla a nepredložila ju na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie.

Podľa názoru ústavného súdu zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nemožno vyvodiť také obmedzenie práv obhajcu pri zastupovaní obvineného, že by nemohol samostatne podať v mene obvineného aj žiadosť o prepustenie z väzby.

Z obsahu podania obhajcu vyplýva, že bolo napísané v tretej osobe, pod hlavičkou obhajcu, síce bez označenia mena obvineného, avšak s označením spisovej značky konania, pod ktorou je vedené trestné konanie proti sťažovateľovi. Obhajca obvineného po zhrnutí doterajšieho priebehu konania o žiadostiach obvineného o prepustenie z väzby opätovne v mene obvineného poukázal na to, že v predmetnej veci už bol vypočutý hlavný svedok, vyhotovený znalecký posudok, a dokonca došlo aj k oboznámeniu sa s výsledkami vyšetrovania. V závere tohto podania uviedol: „*Na základe uvedeného obvinený žiada, aby prokurátor, alebo v prípade jeho nesúhlasu súd, obvineného prepustil z väzby...*“

Argumentácia generálnej prokuratúry, ktorú uviedla vo svojom prípise z 11. februára 2015, na základe ktorej vyhodnotila podanie obhajcu sťažovateľa ako podnet na preskúmanie trvania dôvodov väzby podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku, pretože bola toho názoru, že z obsahu tohto podania obhajcu vyplýva, že ide len o jeho prejav ako obhajcu, je príliš formalistická a v konečnom dôsledku by znamenala neprípustné obmedzenie základných práv obvineného (sťažovateľa).

Ústavný súd nálezom z 11. augusta 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky spočívajúcim v tom, že nerozhodla o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 3. februára 2015 a nepredložila ju Okresnému súdu Banská Bystrica, porušené boli.

Sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie vo výške 500 eur a náhradu trov konania.

Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

1.2.3.8 II. ÚS 264/2016 – práceneschopnosť konajúceho sudcu neospravedlňuje oneskorené rozhodnutie o žiadosti o prepustení z väzby (sudca spravodajca Lajos Mészáros)

Sťažnosťou doručenou ústavnému súdu sťažovateľ namietal porušenie práva zaručeného čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu. Sťažovateľ poukazoval na porušenie požiadavky prednosti a urýchlenu vybavovania väzobných vecí.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, ako aj zo vzájomne nesporných (nespochybňovaných) tvrdení účastníkov konania bolo možné zo skutkového hľadiska ustáliť tieto rozhodujúce skutočnosti:

Žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola okresnému súdu prednesená na hlavnom pojednávaní 11. novembra 2015. Na neverejnom zasadnutí konanom 23. novembra 2015 bola žiadosť zamietnutá, pričom sťažovateľ priamo na neverejnom zasadnutí zahlásil proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť. Písomné vyhotovenie uznesenia prevzal sťažovateľ 4. decembra 2015 a jeho obhajca 7. decembra 2015. Písomné dôvody sťažnosti doručil obhajca sťažovateľa okresnému súdu 11. decembra 2015. Napokon bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnostiach podaných sťažovateľom aj ďalším obžalovaným 7. januára 2016.

Možno konštatovať, že od momentu prednesenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 11. novembra 2015 do momentu úplného vybavenia veci okresným súdom, teda do momentu predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 7. januára 2016, uplynulo celkom 56 dní, teda takmer 2 mesiace.

Je zrejmé, že z hľadiska namietaného porušenia označených práv treba považovať najmä obdobie od doručenia písomného vyhotovenia uznesenia (7. decembra 2015) do predloženia spisu krajskému súdu (7. januára 2016) za neprimerane dlhé. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že predseda senátu okresného súdu bol práceneschopný, a ani to, že sa s predložením spisu čakalo na doručenie písomných dôvodov sťažnosti ďalšieho obžalovaného, a to dokonca za cenu dvoch písomných urgencií.

Ústavný súd nálezom z 1. júna 2016 rozhodol, že Okresný súd Prešov porušil základné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie vo výške 500 eur a náhradu trov konania.

1.2.3.9 III. ÚS 164/2016 – urýchlené rozhodnutie o väzbe závisí aj od konania obhajcu obvineného (sudca spravodajca: Sergej Kohut)

Sťažnosťou doručenou ústavnému súdu sťažovateľ napádal postup okresného súdu pre porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Podľa názoru sťažovateľa celková dĺžka rozhodovania o jeho prepustení z väzby trvala 76 dní, čo nezodpovedá parametru urýchlenosti.

Okresný súd po výsluchu sťažovateľa za prítomnosti jeho obhajcu rozhodol uznesením z 26. marca 2015 tak, že žiadosť zamietol a dôvody preventívnej väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ okamžite sťažnosť. Uznesenie okresného súdu bolo vyhotovené v písomnej forme 27. marca 2015 a na poštovú prepravu obhajcovi sťažovateľa spolu s výzvou na doplnenie dôvodov odovzdané 13. apríla 2015. Sťažovateľ prevzal uznesenie okresného súdu 14. apríla 2015 a obhajcovi bolo uznesenie okresného súdu neúspešne doručované 15. apríla 2015 a 16. apríla 2015. Po jeho uložení na pošte bolo uznesenie okresného súdu prevzaté obhajcom sťažovateľa až 21. apríla 2015. Písomné odôvodnenie sťažnosti doručil obhajca okresnému súdu prostredníctvom elektronickej podateľne v piatok 24. apríla 2015 o 21. 46 h. Krajskému súdu v Bratislave bol súdny spis predložený 29. apríla 2015.

Od predloženia žiadosti okresnému súdu do rozhodnutia o nej (od 5. marca 2015 do 26. marca 2015) trvalo konanie 21 dní, čo možno považovať za primeranú lehotu. Zdlhavosť postupu okresného súdu v rámci konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby však spočíva v období od vyhotovenia uznesenia okresného súdu 27. marca 2015 do jeho doručovania, keďže sťažovateľovi bolo uznesenie okresného súdu doručené až 14. apríla 2015 a jeho obhajcovi mohlo byť prvýkrát doručené až 15. apríla 2015. Tvrdenie okresného súdu, že uznesenie bolo na poštovú prepravu odovzdané 27. marca 2015, nebolo v konaní preukázané, naopak, obhajca sťažovateľa preukázal, že uznesenie okresného súdu adresované jemu bolo na poštovú prepravu odovzdané 13. apríla 2015.

Ústavný súd uviedol, že k dĺžke konania pred okresným súdom prispel svojím konaním aj sťažovateľ, resp. jeho obhajca, ktorý si neprevzal uznesenie okresného súdu 15. apríla 2015, ale až 21. apríla 2015. K ďalšiemu predĺženiu konania prispel sťažovateľ, resp. jeho obhajca tým, že písomné dôvody sťažnosti doručil okresnému súdu síce v tretí deň v súlade s výzvou okresného súdu, avšak až o 21.46 h. Vzhľadom na to, že posledný deň lehoty pripadol na piatok, a prihliadnuc najmä na čas doručenia, je zrejmé, že okresnému súdu nemožno vytknúť odoslanie súdneho spisu krajskému súdu 29. apríla 2015.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd musel skonštatovať, že po rozhodnutí okresného súdu a po vyhotovení uznesenia došlo aj na strane okresného súdu k prieťahom.

Ústavný súd nálezom z 21. júna 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava IV porušené boli.

Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.

1.2.3.10 III. ÚS 216/2016 – rozhodnutie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o väzbe bez posúdenia všetkých argumentov predložených väzobne stíhanou osobou (sudkyňa spravodajkyňa: Jana Baricová)

Sťažovateľka doručila ústavnému súdu sťažnosť, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením zo 6. júla 2015.

Podľa názoru ústavného súdu za námietku s vysokou relevanciou z pohľadu požadovanej ústavnoprávnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky možno považovať predovšetkým jej tvrdenie, že krajský súd rozhodoval o jej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 26. júna 2015 bez toho, aby mu bolo doručené písomné odôvodnenie tejto sťažnosti predložené okresnému súdu jej druhým obhajcom 1. júla 2015.

Osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Ústavný súd preto uviedol, že z objektívneho hľadiska je aj krajský súd zodpovedný za to, že o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľky bolo rozhodnuté bez toho, aby boli vzaté do úvahy všetky včas predložené písomné dôvody jej sťažnosti.

Ďalšou skutočnosťou, ktorú sťažovateľka vytýkala postupu a rozhodnutiu krajského súdu, bolo, že napriek svojmu konštatovaniu, že okresný súd nemal o ponúknutej peňažnej záruke jej obhajcu rozhodovať z dôvodu nesplnenia všetkých formálnych podmienok, nezrušil výrok prvostupňového súdu o neprijatí peňažnej záruky s odôvodnením, že zrušeniu výroku bránila zásada upravená v § 195 ods. 1 Trestného poriadku (zásada zákazu zmeny v neprospech obvineného, resp. zásada zákazu zmeny k horšiemu).

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu bol ústavný súd nútený konštatovať, že v jeho odôvodnení nie sú uvedené žiadne skutkové či právne dôvody, ktoré by argumentačne dostatočným spôsobom podporili názor, že zrušenie výroku súdu prvého stupňa o neprijatí peňažnej záruky by bolo v neprospech obvinenej sťažovateľky. Vyhodnotenie krajského súdu spočívajúce iba v tvrdení, že by to bolo „zjavne... v neprospech obvinenej“, ostalo bez legitímne očakávaného dostatočného ozrejmenia, v čom má tento neprospech sťažovateľky spočívať. Takéto odôvodnenie oprávnene vyvoláva dojem arbitrárnosti – svojvoľe rozhodnutia v spojení s nedostatkom jeho odôvodnenia, a teda nemožno ho akceptovať z hľadiska ochrany základných práv sťažovateľky (právo na odôvodnenie rozhodnutia).

Ústavný súd nálezom zo 17. augusta 2016 rozhodol, že základné práva sťažovateľky zaručené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom Krajského súdu v Nitre a jeho uznesením zo 6. júla 2015 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Nitre v časti týkajúcej sa zamietnutia sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Nitra z 26. júna 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

Sťažnosti sťažovateľky vo zvyšnej časti nevyhoveli.

1.3 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o obnove konania podľa čl. 133 Ústavy Slovenskej republiky

1.3.1 I. ÚS 76/2016 – porušenie práva na spravodlivé konanie najvyšším súdom z dôvodu zrušenia skoršieho právoplatného rozhodnutia najvyšším súdom na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike č. 25132/13 z 9. júna 2015)

(sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Ústavnému súdu bol doručený návrh navrhovateľky na obnovu konania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 421/2012.

Najvyšší súd uznesením z 30. apríla 2012 v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora zrušil právoplatný rozsudok okresného súdu z 27. februára 2009, ako aj potvrdzujúci právoplatný rozsudok krajského súdu z 8. októbra 2009, ktorými bola zamietnutá žaloba mesta Košice ako žalobcu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam proti navrhovateľke ako žalovanej, a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu.

Navrhovateľka doručila ústavnému súdu sťažnosť, ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2012, ktorú ústavný súd svojím uznesením sp. zn. II. ÚS 421/2012 z 11. októbra 2012 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Navrhovateľka sa po neúspešnom vyčerpaní prostriedkov nápravy, ktoré mala k dispozícii pred vnútroštátnymi orgánmi, domáhala ochrany svojho práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 dohovoru pred Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý svojím rozsudkom z 9. júna 2015 právoplatným 9. septembra 2015 vyslovil porušenie čl. 6 dohovoru Slovenskou republikou v konaní vedenom najvyšším súdom a jeho kasačným uznesením z 30. apríla 2012 v spojení s uznesením ústavného súdu z 11. októbra 2012.

V čase, keď EŠLP konal, ale ešte nerozhodol o sťažnosti navrhovateľky, okresný súd opätovne rozhodol v merite veci rozsudkom z 26. februára 2013 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu z 13. novembra 2014 tak, že žalobe mesta Košice vyhovel a určil, že mesto Košice je vlastníkom sporných nehnuteľností. Pri svojom opätovnom rozhodovaní sa okresný súd aj krajský súd spravovali právnymi názormi vyslovenými najvyšším súdom v jeho kasačnom uznesení z 30. apríla 2012, ktoré boli одобrené ústavným súdom v jeho uznesení z 11. októbra 2012.

Aj tieto rozhodnutia napadla sťažovateľka ďalšou ústavnou sťažnosťou, ktorej ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 154/2015 zo 16. septembra 2015 nevyhovel.

Navrhovateľka súčasne s podaním návrhu na obnovu konania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 421/2012 podala aj návrh na obnovu konania vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vedeného pred všeobecnými súdmi, ktoré nasledovalo po kasačnom uznesení najvyššieho súdu z 30. apríla 2012, dôvodiac závermi EŠLP v jeho rozsudku z 9. júna 2015. Toto konanie o obnove konania navrhla prerušiť do právoplatného skončenia konania vedeného ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 76/2016.

Ústavný súd zohľadnil, že podľa rozsudku EŠLP z 9. júna 2015 k porušeniu čl. 6 dohovoru Slovenskou republikou došlo kasačným uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2012 v spojení s uznesením ústavného súdu z 11. októbra 2012.

V súvislosti so skutočnosťou, že súčasne s podaním návrhu na obnovu konania pred ústavným súdom podala navrhovateľka zároveň návrh na obnovu konania pred všeobecným súdom, sa ústavný súd osobitne venoval vyhodnoteniu otázky, či dostupnosť a využitie tohto mimoriadneho opravného prostriedku navrhovateľkou nezakladá nedostatok právomoci ústavného súdu v súlade so zásadou subsidiarity právomoci ústavného súdu.

Ústavný súd konštatoval, že samotné vedenie konania o povolenie obnovy konania vedeného všeobecnými súdmi po kasačnom uznesení najvyššieho súdu a prípadné obnovenie tohto konania môžu viesť len k opätovnému meritórnemu prerokovaniu veci navrhovateľky bez možnosti ovplyvniť existenciu, procesné dôsledky, a tým kasačný účinok rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu ku skoršiemu meritórnemu a právoplatnému rozhodnutiu v merite veci. Objektívne nemôžu privodiť nápravu porušenia práv navrhovateľky vyslovených rozsudkom EŠLP z 9. júna 2015, keďže EŠLP videl porušenie práva navrhovateľky práve v kasácii (zrušení) skoršieho právoplatného rozhodnutia vo veci navrhovateľky najvyšším súdom (v spojení s uznesením ústavného súdu z 11. októbra 2012) z iniciatívy generálneho prokurátora na základe mimoriadneho dovolania.

Ústavný súd preto uzavrel, že vzhľadom na osobitosti daného prípadu, dôvody rozsudku EŠLP z 9. júna 2015, ako aj záver ústavného súdu v náleze sp. zn. I. ÚS 154/2015 zo 16. septembra 2015 aj napriek absencii výslovného príkazu opätovného preskúmania napadnutého rozhodnutia ústavného súdu v odôvodnení rozsudku EŠLP z 9. júna 2015 je v záujme poskytnutia materiálnej ochrany práv navrhovateľky nevyhnutné, aby ústavný súd opätovne preskúmal svoje skoršie rozhodnutie.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že v prerokováanej veci z rozsudku ESĽP z 9. júna 2015 vyplýva Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu, čím sú splnené podmienky na obnovu konania.

Ústavný súd nálezom z 11. mája 2016 rozhodol, že obnovu konania vo veci navrhovateľky vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 421/2012 povolil.

Uznesenie ústavného súdu č. k. ÚS 421/2012-14 z 11. októbra 2012 zrušil a vec vrátil ústavnému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľke priznal úhradu trov konania.

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudca Peter Brňák.

1.3.2 II. ÚS 218/2016 – preskúmavanie právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu v prípade, ak dovolanie bolo odmietnuté najvyšším súdom z dôvodu neprípustnosti, v rámci konania o ústavnej sťažnosti (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Franek proti Slovenskej republike č. 14090/10 z 11. februára 2014)
(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ústavnému súdu bol doručený návrh navrhovateľa, ktorým sa domáha povolenia obnovy konania vedeného ústavným súdom, v ktorom ako sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu z 21. marca 2006, rozsudkom krajského súdu zo 6. septembra 2007 a uznesením najvyššieho súdu zo 7. apríla 2009.

V predmetnom konaní rozhodol ústavný súd uznesením zo 17. septembra 2009 tak, že sťažnosť navrhovateľa odmietol. Sťažnosť vo vzťahu k napadnutým rozsudkom okresného súdu z 21. marca 2006 a napadnutým rozsudkom krajského súdu zo 6. septembra 2007 odmietol ako podanú oneskorene. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu zo 7. apríla 2009 ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Navrhovateľ následne podal proti Slovenskej republike sťažnosť Európskemu súdu pre ľudské práva, o ktorej ESĽP rozhodol rozsudkom z 11. februára 2014 tak, že vyslovil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k právu navrhovateľa na prístup k súdu.

Pre posúdenie opodstatnenosti návrhu na obnovu konania ústavný súd vychádzal predovšetkým z odôvodnenia rozsudku ESĽP z 11. februára 2014, ktorý posudzoval námietky navrhovateľa. Ústavný súd považoval za podstatnú tú časť odôvodnenia, v ktorej ESĽP analyzuje judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa vzájomného vzťahu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a dovolania podľa Občianskeho súdneho poriadku, ako aj zachovania lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Z rozsudku ESĽP je zrejmé, že ESĽP neakceptoval tú prax ústavného súdu, uplatnenú aj v navrhovateľovej veci, podľa ktorej v prípade odmietnutia dovolania najvyšším súdom z dôvodu neprípustnosti ústavný súd nepreskúmava právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu predchádzajúce rozhodnutiu dovolacieho súdu z dôvodu uplynutia lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na to, že podanie neprípustného dovolania nepovažoval za účinný prostriedok nápravy.

Ústavný súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na obnovu konania.

Ústavný súd nálezom z 11. mája 2016 rozhodol, že obnovu konania vo veci navrhovateľa vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 296/09 povolil.

Uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 zrušil a vec vrátil ústavnému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi priznal úhradu trov konania.

1.3.3 III. ÚS 650/2015 – porušenie práva na spravodlivé konanie z dôvodu opomenutia povinnosti všeobecného súdu doručiť účastníkovi konania vyjadrenie protistrany k jeho odvolaniu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Trančíková proti Slovenskej republike č. 17127/12 z 13. januára 2015)

(sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Ústavnému súdu bol doručený návrh navrhovateľky na obnovu konania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 283/2011, v ktorom ústavný súd rozhodol uznesením zo 7. júla 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z predloženého návrhu na obnovu konania a jeho príloh vyplýva, že ústavný súd o sťažnosti navrhovateľky rozhodol napadnutým uznesením, ktorým jej sťažnosť odmietol. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd vo vzťahu k rozsudku okresného súdu z hľadiska možného prieskumu porušenia označených práv konštatoval nedostatok právomoci ústavného súdu a vo vzťahu k rozsudku krajského súdu a uzneseniu najvyššieho súdu z 20. apríla 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) konštatoval zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti navrhovateľky.

Navrhovateľka nespokojná s výsledkom konania pred všeobecnými súdmi a na ústavnom súde podala sťažnosť Európskemu súdu pre ľudské práva. O sťažnosti navrhovateľky rozhodol ESĽP rozsudkom z 13. januára 2015, v ktorom konštatoval porušenie jej práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. dohovoru. Z odôvodnenia rozsudku ESĽP vo veci navrhovateľky vyplýva, že ESĽP dospel k záveru o porušení označeného práva navrhovateľky z dôvodu opomenutia povinnosti krajského súdu doručiť jej rovnopis odporcovho písomného vyjadrenia k odvolaniu.

Pre posúdenie opodstatnenosti návrhu na obnovu konania ústavný súd vychádzal predovšetkým z odôvodnenia rozsudku ESĽP, ktorý meritórne posudzoval námietku navrhovateľky týkajúcu sa nedoručenia vyjadrenia v odvolacom konaní. V podstatnom dospel ESĽP k záveru, že opomenutím povinnosti krajského súdu doručiť navrhovateľke ako účastníčke civilného konania vyjadrenie druhej sporovej strany k jej odvolaniu došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní, a tým aj jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva okrem iného konštatoval, že posúdenie spornej otázky zo strany najvyššieho súdu bolo totožné s posúdením ústavného súdu, pričom z obsahu rozsudku ESĽP vyplýva, že ESĽP odmietol prax najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, čo sa týka potreby doručenia vyjadrenia v závislosti od toho, či vyjadrenie má alebo nemá podstatný vplyv na rozhodnutie o odvolaní. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to aj napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu. V danej veci je podľa názoru ESĽP rozhodujúce, že vyjadrenie odporcu predstavovalo riadnu právnu a skutkovú argumentáciu.

Pokiaľ ide o konanie pred ústavným súdom, navrhovateľka v návrhu namietala neústavnosť postupu krajského súdu, ktorá spočívala i v tom, že krajský súd jej nedoručil vyjadrenie k odvolaniu protistrany, v čom navrhovateľka identifikovala porušenie princípu rovnosti zbraní. Navrhovateľka pri koncipovaní svojho dovolania videla v nedoručení vyjadrenia k odvolaniu protistrany zároveň aj dôvod prípustnosti svojho dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Keďže najvyšší súd jej dovolanie odmietol ako procesne neprípustné, navrhovateľka pred ústavným súdom namietala, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu v jej veci zároveň došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na obnovu konania.

Ústavný súd nálezom z 24. februára 2016 obnovu konania vo veci navrhovateľky vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 283/2011 povolil.

Uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 283/2011 zo 7. júla 2011 zrušil a vec vrátil ústavnému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľke priznal úhradu trov konania.

**1.4 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky
v konaniach o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu
a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.
o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov
v znení zákona č. 545/2005 Z. z.**

1.4.1 II. ÚS 400/2016 – nedostatočné skutkové vymedzenie porušenia povinnosti ustanovenej v čl. 4 ods. 1 a čl. 4 ods. 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. v rozhodnutí mestského zastupiteľstva

(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ústavnému súdu bol doručený návrh primátora mesta Galanta (ďalej len „navrhovateľ“) na preskúmanie rozhodnutia Mestského zastupiteľstva mesta Galanta (ďalej len „mestské zastupiteľstvo“) z 18. februára 2016. Navrhovateľ považoval napadnuté rozhodnutie za vecne nesprávne, arbitrárne, zmätočné a nepreskúmateľné, podľa jeho názoru bolo vydané na základe nesprávneho a neúplne zisteného skutkového stavu veci a z výroku rozhodnutia nevyplýva, akým spôsobom uprednostnil svoj vlastný záujem nad verejným záujmom a aký konkrétny vlastný záujem uprednostnil.

Námietky navrhovateľa proti napadnutému rozhodnutiu obecného zastupiteľstva bolo možné sumarizovať takto:

- a) mestské zastupiteľstvo prekročilo v konaní podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. ústavné a zákonné limity svojho rozhodovania vo veci navrhovateľa (ďalej len „prvá námietka“),
- b) mestské zastupiteľstvo nedostatočne odôvodnilo, akým spôsobom primátor uprednostnil svoj osobný záujem pred verejným záujmom (ďalej len „druhá námietka“),
- c) mestské zastupiteľstvo sa dopustilo ďalších procesných pochybení (ďalej len „tretia námietka“).

Aj keď niektoré procesné pochybenia mestského zastupiteľstva uvedené v tretej námietke podľa ústavného súdu pri samostatnom posudzovaní nedosahujú intenzitu, ktorá by signalizovala potrebu zrušiť napadnuté rozhodnutie, nevylúčil však, že tieto procesné pochybenia za určitých okolností a pri ich kumulatívnom posudzovaní by mohli viesť k inému záveru.

Za kľúčovú považoval ústavný súd argumentáciu navrhovateľa týkajúcu sa prvých dvoch námietok. Pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa považoval ústavný súd za podstatný aspekt ústavnoprávny rozmer problému, najmä preukázanie príčinnej súvislosti medzi mestským zastupiteľstvom vypočítanými pochybeniami navrhovateľa uvedenými v napadnutom rozhodnutí a tvrdením mestského zastupiteľstva, že navrhovateľ svojím konaním uprednostnil osobný záujem pred verejným záujmom. Mestské zastupiteľstvo totiž založilo svoje rozhodnutie na tvrdení, že primátor v súvislosti s výkonom svojej funkcie ako štatutárny orgán mesta porušil pracovnoprávne predpisy, predovšetkým Zákonník práce a interné predpisy mesta v súvislosti so vznikom pracovného pomeru zamestnanca.

Ústavný súd nemal dôvod spochybňovať, že navrhovateľ sa mohol v súvislosti s prijatím zamestnanca do pracovného pomeru na mestskom úrade a jeho pracovným zaradením dopustiť určitých pochybení. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia mestského zastupiteľstva je obsiahnutý celý rad pochybení navrhovateľa, ale absentuje v ňom preukázanie akejkoľvek súvislosti s tvrdením mestského zastupiteľstva, že navrhovateľ svojím postupom, resp. konaním vo funkcii primátora uprednostnil svoj osobný záujem pred verejným záujmom, t. j. napadnuté rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie, akým spôsobom mal navrhovateľ svojím konaním uprednostniť svoj osobný záujem.

Podľa názoru ústavného súdu nie je napadnuté rozhodnutie mestského zastupiteľstva dostatočne skutkovo vymedzené a nevyplýva z neho uprednostnenie akého konkrétného osobného záujmu mestské zastupiteľstvo navrhovateľovi vytýka. Skutkové vymedzenie vytýkaného porušenia povinnosti uprednostniť

verejný záujem pred osobným záujmom ustanovenej ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. musí byť podľa názoru ústavného súdu identifikované v rozhodnutí natoľko dostatočne a presne, aby ho nebolo možné dodatočne zamieňať za dôvod iný, ktorý v čase rozhodovania nebol v „hre“. Zároveň platí, že dodatočné vysvetľovanie skutočného dôvodu vydania napadnutého rozhodnutia je právne irelevantné. Keďže skutkové zistenia mestského zastupiteľstva nie sú v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nijako konkretizované a nie je ani dostatočne zrejmé, z akých dôkazov a v akej ich hodnotiacej väzbe bol ustálený skutkový stav veci, z ktorého mestské zastupiteľstvo pri rozhodovaní v danej veci vychádzalo, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie mestského zastupiteľstva z 18. februára 2016 je nepreskúmateľné a nespĺňa predpoklady ústavne konformného rozhodnutia orgánu verejnej moci.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatoval, že v posudzovanom konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov neboli vo vzťahu k navrhovateľovi dodržané princípy spravodlivého procesu tým, že mestské zastupiteľstvo svoje závery „neoprelo“ o preukázanie svojich tvrdení. Vzhľadom na to bolo potrebné napadnuté rozhodnutie považovať za rozporné s týmito ústavnými princípmi a aj za arbitrárne.

Ústavný súd nálezom z 21. júla 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie mestského zastupiteľstva z 18. februára 2016 vydané v konaní podľa čl. 9 ods. 1 písm. b) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. zrušil.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

1.4.2 II. ÚS 689/2016 – možnosť uloženia sankcie straty mandátu alebo verejnej funkcie podľa čl. 9 ods. 8 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

(sudca spravodajca: Lajos Meszáros)

Ústavnému súdu bol doručený návrh primátora mesta Galanta (ďalej len „navrhovateľ“) na preskúmanie rozhodnutia Mestského zastupiteľstva mesta Galanta (ďalej len „mestské zastupiteľstvo“) z 22. júna 2016.

Navrhovateľ považuje napadnuté rozhodnutie za vecne nesprávne, zmätočné a nepreskúmateľné, pretože ako sankcia mu bola uložená strata mandátu, hoci proti predchádzajúcemu rozhodnutiu mestského zastupiteľstva z 18. februára 2016, podľa ktorého navrhovateľ porušil ustanovenia ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. a bola mu udelená pokuta vo výške dvanásťnásobku platu, podal návrh na preskúmanie rozhodnutia ústavnému súdu. Zároveň navrhovateľ namietal, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, akým spôsobom mal uprednostniť vlastný záujem pred verejným záujmom a mestské zastupiteľstvo v ňom nezohľadnilo obsah jeho výpovede k veci.

Z konštrukcie ústavných noriem ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. (t. j. čl. 9 ods. 8) možno vyvodiť, že objektívne právo vyžaduje, aby voči verejnému funkcionárovi, ktorému má byť uložená sankcia straty mandátu či verejnej funkcie podľa čl. 9 ods. 8 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z., existovalo pred rozhodovaním o uložení sankcie straty mandátu či verejnej funkcie za opätovné nesplnenie alebo porušenie povinnosti alebo obmedzenia ustanovených ústavným zákonom alebo zákonom minimálne jedno právoplatné rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci, ktoré právoplatne konštatuje, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 ústavného zákona uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje. Z uvedeného vyplýva, že orgán príslušný na vydanie rozhodnutia o uložení sankcie straty mandátu či verejnej funkcie podľa čl. 9 ods. 8 písm. a) ústavného zákona (v prípade navrhovateľa mestské zastupiteľstvo) môže takéto rozhodnutie vydať až po tom, keď jeho predchádzajúce rozhodnutie nadobudne právoplatnosť.

Ústavný súd zistil, že v čase rozhodovania mestského zastupiteľstva o napadnutom rozhodnutí bolo prvé rozhodnutie mestského zastupiteľstva č. 1/2016 z 18. februára 2016 predmetom prieskumu pred ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 400/2016. Navyše, zo samotného napadnutého rozhodnutia vyplýva, že mestské zastupiteľstvo malo vedomosť o tomto konaní pred ústavným súdom. Mestské zastupiteľstvo tak mohlo a malo vedieť, že v prípade, že ústavný súd zruší nálezom rozhodnutie mestského zastupiteľstva č. 1/2016 z 18. februára 2016, nebude mať mestské zastupiteľstvo ústavný základ na to, aby druhým rozhodnutím o nesplnení alebo porušení povinnosti alebo obmedzenia ustanovených ústavným zákonom alebo zákonom v zmysle čl. 9 ods. 6 ústavného zákona navrhovateľomuložilo navrhovateľovi sankciu straty mandátu či verejnej funkcie podľa čl. 9 ods. 8 písm. a) ústavného zákona.

Napriek tomu mestské zastupiteľstvo neprerušilo konanie č. 2/2016 vedené proti navrhovateľovi. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 400/2016 z 21. júla 2016 zrušil rozhodnutie mestského zastupiteľstva č. 1/2016 z 18. februára 2016. Podmienka uloženia sankcie straty mandátu či verejnej funkcie podľa čl. 9 ods. 8 písm. a) ústavného zákona vo veci navrhovateľa zjavne nie je splnená, keďže po zrušení rozhodnutia mestského zastupiteľstva č. 1/2016 z 18. februára 2016 ústavným súdom nálezom sp. zn. II. ÚS 400/2016 z 21. júla 2016 neexistuje (resp. z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že by existovalo) žiadne právoplatné rozhodnutie predchádzajúce napadnutému rozhodnutiu, ktoré by konštatovalo, že navrhovateľ ako verejný funkcionár (primátor mesta Galanta) nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 ústavného zákona uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje.

Na tomto základe ústavný súd bez toho, aby sa zaoberal meritórnymi dôvodmi, ktoré viedli k prijatiu napadnutého rozhodnutia mestského zastupiteľstva, zrušil napadnuté rozhodnutie mestského zastupiteľstva z uvedených dôvodov.

Ústavný súd nálezom zo 4. novembra 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie mestského zastupiteľstva z 22. júna 2016 zrušil.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

1.4.3 I. ÚS 414/2016 – povinnosť orgánov verejnej moci v konaní podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. vykonať dokazovanie z úradnej povinnosti a na základe vykonaného dokazovania v potrebnom rozsahu konkretizovať, akú povinnosť alebo obmedzenie ustanovenú ústavným zákonom alebo zákonom verejný funkcionár nesplnil alebo porušil
(sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Navrhovateľka, bývalá starostka obce Veľké Kozmálovce, doručila ústavnému súdu návrh na preskúmanie uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Veľké Kozmálovce (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“ alebo „odporca“) č. 10 zo 6. apríla 2016, ktorý následne doplnila o návrh na preskúmanie rozhodnutia obecného zastupiteľstva z 12. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým jej ako verejnému funkcionárovi, bývalej starostke obce, bola uložená sankcia za porušenie zákonnej povinnosti vyplývajúcej z čl. 8 ods. 5 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z., t. j. povinnosť oznámiť informácie o pracovnom pomere po skončení výkonu verejnej funkcie.

Navrhovateľka v prvom rade uviedla, že nie je verejným funkcionárom v zmysle ustanovenia čl. 8 ods. 1 ústavného zákona, a preto nemala povinnosť ustanovenú čl. 8 ods. 5, a zároveň uvádza, že v konaní nebolo preukázané, že si nesplnila akúkoľvek zákonnú povinnosť, pričom poukazuje aj na to, že vo veci bolo vykonané nedostatočné dokazovanie, a odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje žiadne skutočnosti preukazujúce akékoľvek porušenie zákona z jej strany. Podľa názoru navrhovateľky rozhodnutie vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci, nie je dostatočne odôvodnené a ako také je arbitrárne, nepreskúmateľné a nezákonné.

Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia obecného zastupiteľstva dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia rozhodnutia orgánu verejnej moci a z pohľadu záverov v ňom uvedených je prejavom arbitrárneho prístupu obecného zastupiteľstva k rozhodovaniu navrhovateľkinej veci. Obecné zastupiteľstvo sa nezaoberalo a nijakým spôsobom ani nešpecifikovalo, z akých dôvodov považuje navrhovateľku za osobu s obmedzeniami po skončení výkonu verejnej funkcie, na základe ktorých ako verejný funkcionár spĺňa podmienky uvedené v čl. 8 ods. 1, z čoho jej vyplýva povinnosť podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či obecné zastupiteľstvo v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov zisťovalo (akokoľvek) stav veci a či vykonalo v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov v navrhovateľkinej veci dokazovanie.

Tým, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obecného zastupiteľstva nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia, ústavný súd ako orgán verejnej moci povolaný až sekundárne zisťovať, či konanie verejného funkcionára bolo/nebolo v rozpore s ústavným zákonom (§ 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde), nemohol suplovať ústavným zákonom uloženú povinnosť obecného zastupiteľstva zisťovať a preukázať, že navrhovateľka nespĺnila alebo porušila povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo iným zákonom (čl. 9 ods. 6 ústavného zákona).

Ústavný súd nálezom z 15. júna 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie Obecného zastupiteľstva obce Veľké Kozmálovce č. 116/16 z 12. apríla 2016 zrušil.

Navrhovateľke priznal náhradu trov konania.

1.4.4 I. ÚS 667/2016 – porušovanie zákazu výkonu funkcie nezlučiteľnej s výkonom verejnej funkcie podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. a posúdenie tohto verejnoprávneho deliktu v zmysle zásady ne bis in idem
(sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

Ústavnému súdu bol doručený návrh navrhovateľa na preskúmanie rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) sp. zn. VP/17/16/K zo 16. júna 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Týmto rozhodnutím bola navrhovateľovi ako verejnému funkcionárovi vo funkcii člena predstavenstva spoločnosti BIONT, a. s., Bratislava, uložená pokuta podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. z dôvodu porušenia čl. 5 ods. 2 ústavného zákona, keďže navrhovateľ vykonával funkciu nezlučiteľnú s verejnou funkciou aj po uplynutí 30-tich dní odo dňa ustanovenia do verejnej funkcie.

Navrhovateľ poukázal na rozhodnutie výboru sp. zn. VP/16/16/K vydané v rovnaký deň ako napadnuté rozhodnutie, ktorým mu výbor uložil pokutu za porušenie čl. 5 ods. 2 ústavného zákona, pretože navrhovateľ neukončil výkon funkcie do 30 dní od ujatia sa verejnej funkcie. Týmto rozhodnutím mu bola podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona uložená pokuta, ktorú uhradil.

Navrhovateľ považuje napadnuté rozhodnutie výboru, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, za nezákonné z dôvodu jeho duplicity. Navrhovateľ namieta, že za jedno skutkovo rovnaké konanie ústavný zákon umožňuje uložiť iba jednu sankciu – iba jednu finančnú pokutu.

V predmetnej veci nebolo sporné, že zo strany navrhovateľa došlo k porušeniu ústavného zákona v tom smere, že počas výkonu verejnej funkcie vykonával súbežne aj po uplynutí 30 dní od začatia výkonu verejnej funkcie i funkcie nezlučiteľné s výkonom verejnej funkcie, čím porušil čl. 5 ods. 2 ústavného zákona. V danej veci bolo potrebné posúdiť, či sa svojím konaním v rozpore s ústavným zákonom dopustil jedného alebo viacerých verejnoprávnych deliktov, resp. opakovane toho istého verejnoprávneho deliktu o viacerých samostatne posudzovaných obdobiach alebo jedného verejnoprávneho deliktu v rámci celého preverovaného obdobia od začiatku výkonu verejnej funkcie do skončenia výkonu funkcie nezlučiteľnej s výkonom verejnej funkcie.

Pokiaľ verejný funkcionár neskončil po uplynutí 30 dní od ustanovenia do verejnej funkcie výkon funkcie nezlučiteľnej s výkonom verejnej funkcie, ku dokonaniu verejnoprávneho deliktu porušenia zákazu výkonu funkcie nezlučiteľnej s výkonom verejnej funkcie dochádza prvým dňom nasledujúcim po 30. dni od ustanovenia do verejnej funkcie. Každý ďalší deň je udržiavaním protiprávneho stavu vyvolaného dokonaním tohto verejnoprávneho deliktu, a tento protiprávny stav je ukončený až skončením výkonu funkcie nezlučiteľnej s výkonom verejnej funkcie. Pre účely správneho trestania sa však toto celé obdobie od dokonania verejnoprávneho deliktu až po ukončenie protiprávneho stavu považuje za jedno konanie (skutok) a jeden verejnoprávny delikt, a to bez ohľadu na to, koľko dní, týždňov, mesiacov alebo rokov sa protiprávny stav udržuje, keďže ide o trváci verejnoprávny delikt.

V prípade, že počas daného protiprávneho stavu dôjde k právoplatnému rozhodnutiu príslušného orgánu verejnej moci o porušení zákazu výkonu funkcie nezlučiteľnej s výkonom verejnej funkcie podľa čl. 5 ods. 1 a (alebo) 2 ústavného zákona a verejný funkcionár aj po právoplatnosti tohto rozhodnutia naďalej vykonáva funkciu nezlučiteľnú s výkonom verejnej funkcie (alebo nesplní či poruší iné obmedzenie alebo povinnosť v zmysle ústavného zákona alebo zákona), dopúšťa sa recidívy, a teda opätovného protiprávneho konania, resp. opätovného spáchania verejnoprávneho deliktu.

V okolnostiach danej veci boli obidve rozhodnutia vydané a nadobudli právoplatnosť v rovnaký deň. Navrhovateľ sa tak dopustil jedného trvajúceho verejnoprávneho deliktu. Nemožno v danom prípade posudzovať konanie navrhovateľa ako porušenie ústavného zákona dvakrát v dvoch hodnotených obdobiach.

Ústavný súd dospel k záveru, že doručením rozhodnutia výboru sp. zn. VP/16/16/K zo 16. júna 2016 navrhovateľovi nastala prekážka pre opätovné konanie a rozhodnutie (potrestanie) vo veci porušenia čl. 5 ods. 2 ústavného zákona vykonávaním funkcií nezlučiteľných s výkonom verejnej funkcie v období od prvého dňa nasledujúceho po 30. dni od ustanovenia do verejnej funkcie až do marca 2016. Tým, že výbor napriek tomu napadnutým rozhodnutím opätovne rozhodol v totožnej veci, porušil tým princíp ne bis in idem vyjadrený v čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Toto pochybenie výboru má ústavnoprávnu relevanciu a intenzitu a je dôvodom na zrušenie rozhodnutia sp. zn. VP/17/16/K zo 16. júna 2016.

Ústavný súd nálezom z 30. novembra 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií sp. zn. VP/17/16/K zo 16. júna 2016 zrušil.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

1.4.5 II. ÚS 463/2015 – k ústavne konformného výkladu ustanovenia čl. 9 ods. 15 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z., ktoré upravuje pojem mesačný plat verejného funkcionára v prípade, že verejný funkcionár nevykonával verejnú funkciu počas celého predchádzajúceho kalendárneho roka
(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Návrhom doručeným ústavnému súdu sa starosta obce Markušovce (ďalej len „navrhovateľ“) domáhal preskúmania rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Markušovce (ďalej aj „obecné zastupiteľstvo“) z 2. júna 2015 vydaného v konaní podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. Napadnutým rozhodnutím bola navrhovateľovi za porušenie povinnosti podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona (povinnosť oznámenia funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov) uložená sankcia v sume zodpovedajúcej mesačnému platu verejného funkcionára.

Navrhovateľ sa domnieva, že uložená finančná sankcia je zjavne neprimeraná, je zle vypočítaná, a namietá, že obecné zastupiteľstvo mu nedalo možnosť sa k veci vyjadriť.

Právne záväzným východiskom pre rozhodovanie ústavného súdu o tomto návrhu bolo stanovisko pléna ústavného súdu vyslovené v konaní o zjednotení právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde v konaní sp. zn. PLz. ÚS 1/2016 z 3. februára 2016, ktorý senát rozhodujúci o tomto návrhu inicioval a v ktorom ústavný súd vyslovil, že „Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť sumy pokuty uloženej verejnému funkcionárovi“, ako aj právne názory vyslovené v jeho odôvodnení, a že predmetom konania o preskúmanie rozhodnutia vo veciach ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je komplexné preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Vo vzťahu k námietke, podľa ktorej obecné zastupiteľstvo navrhovateľovi odňalo možnosť vyjadriť sa k veci, ústavný súd z predloženého audiozáznamu z rokovaní obecného zastupiteľstva zistil, že obecné zastupiteľstvo navrhovateľovi poskytlo primeraný priestor na prezentovanie svojej obrany vo vzťahu k tvrdeniam o porušení povinnosti podať písomné oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona, a preto vyhodnotil prvú námietku navrhovateľa ako nedôvodnú.

V rámci svojej druhej námietky navrhovateľ tvrdil, že výška pokuty, ktorá mu bola uložená napadnutým rozhodnutím obecného zastupiteľstva, bola vypočítaná nesprávne. Ústavný súd zastáva názor, že pri uplatnení požiadavky materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti a tiež požiadavky ústavne konformného výkladu právnych noriem nemožno čl. 9 ods. 15 tohto ústavného zákona vykladať v prípade, že verejný funkcionár nevykonával verejnú funkciu počas celého predchádzajúceho kalendárneho roka tak extenzívne, že by sa za mesačný plat verejného funkcionára na účely tohto ústavného zákona považovala jedna dvanástina z jeho ideálneho ročného príjmu, teda ročného príjmu, ktorý by dosiahol, ak by funkciu vykonával po celý rok. V posudzovanom prípade malo obecné zastupiteľstvo pri ukladaní pokuty uplatniť ústavne konformný výklad tohto ustanovenia, ktorý spočíva v tom, že za základ pre výpočet výšky pokuty sa bude považovať reálny príjem navrhovateľa za výkon funkcie starostu v predchádzajúcom kalendárnom roku, t. j. 981,06 €. Za týchto okolností jedna dvanástina (reálneho) ročného príjmu navrhovateľa za výkon funkcie starostu predstavuje sumu 81,76 €, čo je zároveň aj suma, v ktorej mu mala byť uložená pokuta za nesplnenie povinnosti vyplývajúcej z čl. 7 ods. 1 ústavného zákona.

V rámci tretej námietky navrhovateľ vyslovil názor, že sankcia uložená obecným zastupiteľstvom je zjavne neprimeraná, keďže splnenie povinnosti vyplývajúcej mu z čl. 7 ods. 1 ústavného zákona omeškal len o jeden deň. Ústavný súd v nadväznosti na argumentáciu navrhovateľa poukázal na text ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, ktorý neumožňuje orgánu, ktorý rozhoduje o uložení sankcie (v prípade navrhovateľa obecnému zastupiteľstvu), a ani orgánu, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku navrhovateľa (ústavný súd), zohľadniť pri svojom rozhodovaní konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu a výšku pokuty primerane znížiť z dôvodu, že uloženú povinnosť si dodatočne splnil. Z uvedených dôvodov ústavný súd tretiu námietku navrhovateľa vyhodnotil ako nedôvodnú.

Ústavný súd nálezom z 11. februára 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie Obecného zastupiteľstva obce Markušovce z 2. júna v časti, v ktorej bola navrhovateľovi uložená pokuta nad sumu 81,76 €, zrušil.

Vo zvyšnej časti rozhodnutie Obecného zastupiteľstva obce Markušovce z 2. júna 2015 potvrdil.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

1.4.6 II. ÚS 743/2015 – v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom

(sudca spravodajca: Lajos Meszáros)

Ústavnému súdu bol doručený návrh starostu obce Ľubietová (ďalej len „navrhovateľ“) na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Ľubietová (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“ alebo „odporca“) z 24. júna 2015, ktorým bola navrhovateľovi ako verejnému funkcionárovi uložená pokuta podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. vo výške 1 699 eur z dôvodu porušenia čl. 7 ods. 1 písm. d) a písm. e) a čl. 7 ods. 2 ústavného zákona tým, že nepodal v ustanovenej lehote oznámenie funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov (ďalej len „oznámenie“) a nepriložil potvrdenie o podanom daňovom priznaní.

Navrhovateľ tvrdí, že oznámenie podal na obecnom úrade, že obecné zastupiteľstvo mu neoznámilo začatie konania ani ho nevyzvalo, aby sa vyjadril k začatiu konania, zároveň uvádza, že obecné zastupiteľstvo nemalo žiadne zistenia, ktoré by nasvedčovali tomu, že navrhovateľ v oznámení uviedol neúplné a nepravdivé údaje, a napadnuté rozhodnutie obecného zastupiteľstva nespĺňa zákonné náležitosti výroku a jeho odôvodnenia, keď bolo zdôvodnené len citáciou ustanovení čl. 7 ods. 1 písm. d) a e) a ods. 2 ústavného zákona.

Ústavný súd konštatoval, že v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom. Obecné zastupiteľstvo musí preto v takomto konaní vykonať dokazovanie z úradnej povinnosti a na základe vykonaného dokazovania v potrebnom rozsahu konkretizovať, akú povinnosť alebo obmedzenie ustanovenú ústavným zákonom alebo zákonom verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil.

Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia obecného zastupiteľstva ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia rozhodnutia orgánu verejnej moci a z pohľadu záverov v ňom uvedených je prejavom arbitrárneho prístupu obecného zastupiteľstva k rozhodovaniu navrhovateľovej veci. Obecné zastupiteľstvo v napadnutom rozhodnutí neodpovedalo relevantne na ťažiskové námietky navrhovateľa, nevysporiadalo sa s nevykovaním dôkazov, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je možné zistiť, aké iné dôkazy obecné zastupiteľstvo priamo v konaní vykonalo a z ktorých vychádzalo pri konštatácii nesplnenia povinnosti navrhovateľa v zmysle čl. 7 ods. 1 písm. d) a e) a ods. 2 ústavného zákona.

Ústavný súd zároveň vyjadril znepokojenie aj zo skutočnosti, že konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov proti navrhovateľovi sa konalo v jeden deň v rámci zasadnutia obecného zastupiteľstva. A teda v jeden deň sa konanie začalo, v ten istý deň sa konalo dokazovanie, vyjadrenie navrhovateľa na zasadnutí obecného zastupiteľstva a v ten istý deň bolo obecným zastupiteľstvom prijaté napadnuté rozhodnutie. Možno teda hovoriť o podstatnom oklieštení ústavného práva navrhovateľa na obhajobu, resp. materiálne popretie tohto práva.

Ústavný súd nálezom z 24. februára 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie Obecného zastupiteľstva obce Ľubietová č. OcZ 9-34/2015 z 24. júna 2015 zrušil.

Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

1.4.7 III. ÚS 34/2016 – k posúdeniu preskúmateľnosti rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci zo strany ústavného súdu v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

(sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Ústavnému súdu bol doručený návrh starostu obce Zlatá Baňa (ďalej len „navrhovateľ“) na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva Zlatá Baňa (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“) vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. za porušenie povinnosti podať písomné oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona spôsobom podľa čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona.

Podľa navrhovateľa je napadnuté rozhodnutie absolútne zmätočné a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Navrhovateľ namietal vadu v doručovaní napadnutého rozhodnutia a nesprávnu sumu uloženú pokuty. Navrhovateľ podľa vlastného tvrdenia neporušil povinnosť uloženú čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a oznámenie za kalendárny rok 2013 podľa uvedeného ustanovenia podal do 30 dní odo dňa ujatia sa funkcie starostu obce.

Ústavný súd konštatoval, že výrok rozhodnutia atakovaného navrhovateľom vôbec neobsahuje tzv. skutkovú vetu, teda dostatočne konkrétny a nezameniteľný popis konania (alebo nekonania), ktoré sa navrhovateľovi kladie za vinu. Iba výrok rozhodnutia je právne záväzný. Akékoľvek dovysvetlenia obecného zastupiteľstva, či už v odôvodnení rozhodnutia alebo v jeho vyjadrení k návrhu navrhovateľa, sú z analyzovaného hľadiska irelevantné.

Výrok rozhodnutia obecného zastupiteľstva je vnútorne rozporný. Nie je možné z neho jednoznačne ustáliť, či sa navrhovateľovi vytýka porušenie povinnosti vyplývajúcej z čl. 7 ods. 1 alebo z čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Obecné zastupiteľstvo si neujasnilo, či navrhovateľ vôbec podal oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v tam určenej lehote. Až prípadná kladná odpoveď na túto otázku mohla viesť ku skúmaniu splnenia povinnosti plynúcej z čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Pri súčasnej, už kritizovanej absencii skutkovej vety bráni takto formulovaný výrok napadnutého rozhodnutia jednoznačnej identifikácii eventuálneho protiústavného skutku navrhovateľa. Ďalšie námietky navrhovateľa prednesené v jeho návrhu ústavný súd nepovažoval za potrebné meritórne vyhodnotiť, pretože zistené nedostatky formulácie výroku napadnutého rozhodnutia obecného zastupiteľstva samy osebe postačujú na jeho zrušenie.

Ústavný súd **nálezom z 12. apríla 2016 rozhodol tak, že rozhodnutie Obecného zastupiteľstva Zlatá Baňa schválené uznesením z 26. novembra 2015 vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov zrušil.**

Vo zvyšnej časti návrhu navrhovateľa nevyhovel.

1.5 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach o zjednotení právnych názorov podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov

1.5.1 PLz. ÚS 1/2016

(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Stanovisko:

Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi.

1.5.2 PLz. ÚS 2/2016

(sudkyňa spravodajkyňa: Jana Baricová)

Stanovisko:

Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj tým fyzickým osobám alebo právnickým osobám, ktorým exekučný súd neodôvodnenou nečinnosťou bráni stať sa účastníkom exekučného konania.

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudca Milan Ľalík.

PROJEKT

1. EFEKTÍVNOSŤ VÝKONU ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY V KONANÍ O SŤAŽNOSTIACH FYZICKÝCH OSÔB A PRÁVNICKÝCH OSÔB V KAUZÁLNEJ SÚVISLOSTI S PRINCÍPOM PREZUMPCIE ZAVINENÉHO KONANIA ŠTÁTU

Ústavný súd od začiatku roku 2009 realizuje projekt, ktorého cieľom je:

- zabrániť opätovnému vzniku zbytočných prieťahov v občianskom súdnom konaní a trestnom konaní s osobitným dôrazom na monitorovanie tzv. opakovaných a extrémnych prieťahov (Rešerš A),
- efektívnejšie realizovať výkon rozhodnutí ústavného súdu pri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu (Rešerš B),
- koordinovaným postupom so zainteresovanými subjektmi zabezpečiť precíznejšiu riadiacu a kontrolnú činnosť na všeobecných súdoch v konkrétnych prípadoch,
- po splnení podmienok iniciovať disciplinárnu zodpovednosť sudcov (prokurátorov, vyšetrovateľov),
- napomáhať predchádzaniu uplatňovania právnej zodpovednosti proti Slovenskej republike v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva z dôvodu porušenia ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov.

Podrobnosti týkajúce sa projektu (prehľady, tabuľky a dosiahnuté výsledky), ako aj vyhodnotenie jeho efektívnosti sú dostupné na webovom sídle ústavného súdu www.ustavnysud.sk v časti **Predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky – Projekt**.

Dĺžka trvania projektu: **I. etapa: roky 2009 – 2013**

II. etapa: roky 2014 – 2017

1.1 REŠERŠ A

Zhodnotenie účinnosti a efektívnosti výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky**, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd** a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa **čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa metodiky projektu**

Prehľad počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za sledované obdobie rokov 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016.

Tabuľka č. 12

Prehľad výsledkov projektu za obdobie od roku 2009 do roku 2016

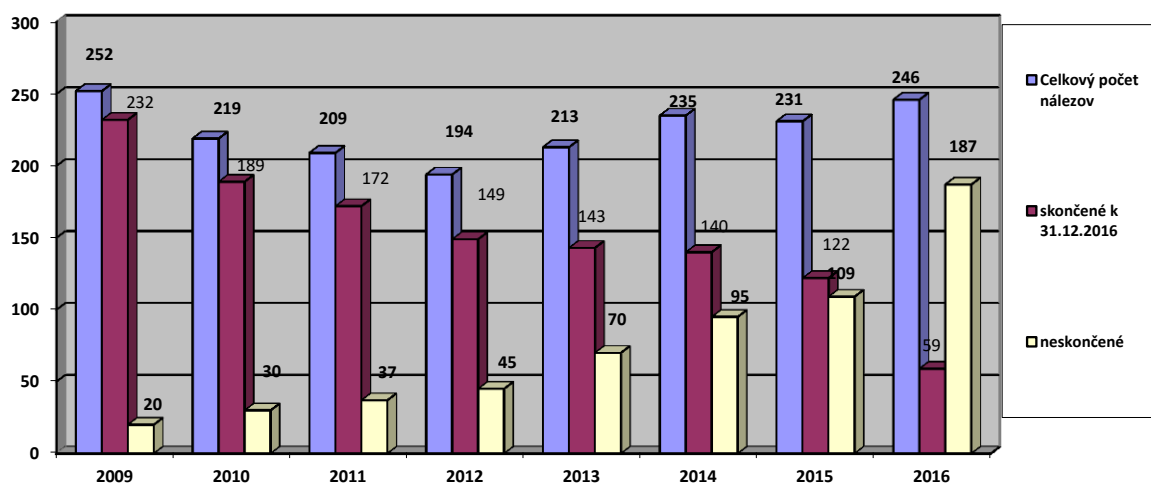
rok	celkový počet nálezov	z toho skončené k 31. 12. 2016	z toho neskončené k 31. 12. 2016
2009	252	232	20
2010	219	189	30
2011	209	172	37
2012	194	149	45
2013	213	143	70
2014	235	140	95
2015	231	122	109
2016	246	59	187
Spolu	1799	1206	593

Zdroj: vlastný

Ústavný súd v rámci projektu „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátu“ eviduje za roky 2009 - 2016 v súvislosti s porušením základných práv zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu ku konaniam všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní 593 nálezov ústavného súdu, ktoré bude aj naďalej až do ich právoplatného skončenia sledovať.

Graf č. 8

Prehľad výsledkov projektu za obdobie od roku 2009 do roku 2016

Zdroj: vlastný

V rámci projektu ústavný súd preveruje aj to, či všeobecné súdy, resp. iné orgány, ktorým ústavný súd v nálezochoch uložil povinnosť vyplatiť primerané finančné zadostučinenie úspešným sťažovateľom, toto primerané finančné zadostučinenie včas zaplatili.

Ústavný súd zistil, že priznané primerané finančné zadostučinenie bolo sťažovateľom vo všetkých prípadoch vyplatené.

1.2 EXTRÉMNE A OPAKOVANÉ PRIETĚHY

Ústavný súd venuje v rámci projektu osobitnú pozornosť kategórii tzv. **extrémnych** prietáhov a tiež tzv. **opakovaných** prietáhov.

Z celkového počtu **593** právoplatných nálezov ústavného súdu týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov za roky 2009 – 2016 k 31. decembru 2016 bude ústavný súd aj naďalej monitorovať:

- **106** nálezov týkajúcich sa extrémnych prietáhov,
- **47** nálezov týkajúcich sa opakovaných prietáhov.

Extrémne prietahy sú prietahy v konaniach pred všeobecnými súdmi alebo pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré začali do roku 2000 (vrátane) a k 31. decembru 2016 neboli právoplatne skončené.

Opakované prietahy sú prietahy v konaniach pred všeobecnými súdmi alebo orgánmi činnými v trestnom konaní, v ktorých ústavný súd opakovane nálezocho konštatoval porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd sa týmto projektom priblížil cieľu, ktorý každoročne sleduje Európska komisia pre efektívnosť súdnictva – CEPEJ, najmä pokiaľ ide o komparatívny nástroj predstavený 27. marca 2013 Európskou komisiou pod názvom „Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície“, ktorý poskytuje komparatívny prehľad efektívnosti, kvality a nezávislosti justičných systémov v členských štátoch Európskej únie. Cieľom tohto prehľadu je prostredníctvom získaných porovnávacích údajov pomôcť vnútroštátnym orgánom v úsilí o zlepšenie ich justičných systémov.

Posledný, v poradí piaty, porovnávací prehľad za rok 2016 z 10. apríla 2017 sa na rozdiel od jeho predchádzajúcich vydaní zameriava aj na nové aspekty fungovania justičných systémov. V tohtoročnom vydaní sa dospelo k pozitívnemu zisteniu, že občianske a obchodné súdne konania v členských štátoch trvajú kratšie a taktiež k zisteniu, že v porovnaní s predchádzajúcim rokom vníma verejnosť nezávislosť súdnictva priaznivejšie alebo rovnako. Na základe porovnávacích údajov sa však zistilo aj to, že v niektorých krajinách sa informačné a komunikačné technológie stále používajú v obmedzenej miere a taktiež to, že v niektorých členských štátoch je prístup k spravodlivosti obmedzený pre sociálne slabších občanov.

Piate vydanie porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície z 10. apríla 2017 potvrdilo, že práve efektívne a nezávislé justičné systémy majú rozhodujúci význam pri vytváraní priaznivého investičného prostredia a sú základným pilierom každej demokracie.

Extrémne prietahy

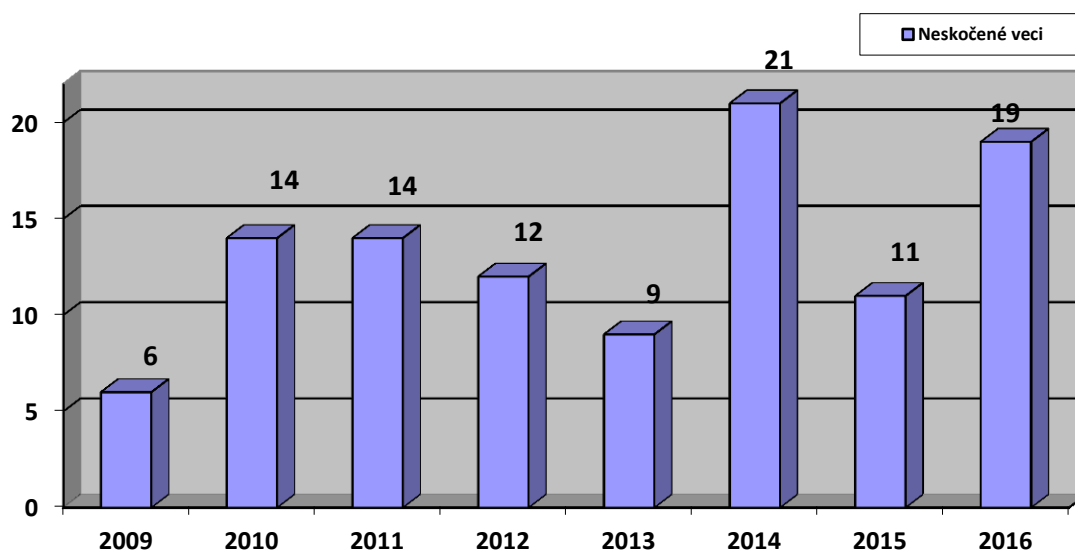
Extrémne prietahy sú prietahy v konaniach pred všeobecnými súdmi alebo pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré začali do roku 2000 (vrátane) a k 31. decembru 2016 neboli právoplatne skončené.

Z celkového počtu **593** právoplatných nálezov ústavného súdu za roky 2009 – 2016 bude ústavný súd v roku 2017 v rámci monitorovania venovať zvýšenú pozornosť výkonu svojich rozhodnutí (nálezov), konkrétne **106 nálezov** týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov, v ktorých bolo z dôvodu extrémnych prietahov konštatované porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

rok 2009	6 nálezov	(tabuľka č. 13)
rok 2010	14 nálezov	(tabuľka č. 14)
rok 2011	14 nálezov	(tabuľka č. 15)
rok 2012	12 nálezov	(tabuľka č. 16)
rok 2013	9 nálezov	(tabuľka č. 17)
rok 2014	21 nálezov	(tabuľka č. 18)
rok 2015	11 nálezov	(tabuľka č. 19)
rok 2016	19 nálezov	(tabuľka č. 20)

SPOLU **106 nálezov**

Graf č. 9 Prehľad počtu nálezov vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov s extrémnymi prietahmi za obdobie od roku 2009 do roku 2016

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 13

Prehľad nálezov z roku 2009, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prietahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená ¹⁸	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Okresný súd Bratislava I	14 C 172/96	III. ÚS 7/09	Mgr. Bajánková	1996/ 20 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	10 C 190/00	IV. ÚS 338/09	JUDr. D. Káčerová	2000/ 16 rokov
3.	Okresný súd Bratislava IV	6 C 526/96	I. ÚS 117/09	JUDr. Evin	1996/ 20 rokov
4.	Okresný súd Dunajská Streda	5 C 171/96	III. ÚS 47/09	JUDr. Csémyová	1996/ 20 rokov
5.	Okresný súd Košice I	15 C 820/94	II. ÚS 342/08	JUDr. Brondoš	1994/ 22 rokov
6.	Okresný súd Žilina	D 1356/95	II. ÚS 3/09	JUDr. Tučková	1992/ 24 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 14

Prehľad nálezov z roku 2010, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prietahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Krajský súd v Bratislave	49 Cb 24/00 (33 Cb 39/1998)	I. ÚS 259/2010	JUDr. Pálašthy	1998/ 18 rokov
2.	Krajský súd v Košiciach	13 Cb 767/00	IV. ÚS 305/2010	JUDr. Kočišová	2000/ 16 rokov
3.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	IV. ÚS 90/2010	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
4.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	IV. ÚS 411/09	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
5.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	III. ÚS 28/2010	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
6.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	II. ÚS 145/2010	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
7.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	IV. ÚS 149/2010	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
8.	Okresný súd Bratislava I	10 C 51/99	II. ÚS 328/2010	JUDr. Káčerová	1995/ 21 rokov
9.	Okresný súd Bratislava III	8 C 22/96	II. ÚS 278/09	JUDr. Kurinec	1995/ 21 rokov
10.	Okresný súd Bratislava III	8 C 492/95	II. ÚS 288/09	JUDr. Veverčáková	1995/ 21 rokov
11.	Okresný súd Bratislava III	Er 2863/98	II. ÚS 366/09	JUDr. Weisová	1988/ 28 rokov
12.	Okresný súd Košice I	10 C 950/99	III. ÚS 220/09	JUDr. Vekrbauerová	1999/ 17 rokov
13.	Okresný súd Trenčín	18 D 6174/93	I. ÚS 321/2010	JUDr. Štefanová	1993/ 23 rokov
14.	Okresný súd Žilina	14 C 415/93	IV. ÚS 173/2010	JUDr. Mrva	1993/ 23 rokov

Zdroj: vlastný

¹⁸ Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

Tabuľka č. 15

Prehľad nálezov z roku 2011, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prieťahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	IV. ÚS 52/2011	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	9 C 185/88	IV. ÚS 366/2011	JUDr. Cviková	1988/ 18 rokov
3.	Okresný súd Bratislava IV	6 C 12/99	I. ÚS 317/2010	JUDr. Evin	1999/ 17 rokov
4.	Okresný súd Čadca	8 C 1079/99	II. ÚS 169/2011	Mgr. Stehurová	1999/ 17 rokov
5.	Okresný súd Galanta	11 Cb 47/00	I. ÚS 189/2011	JUDr. Jakubovič	2000/ 16 rokov
6.	Okresný súd Košice II	19 C 1375/99	IV. ÚS 394/2011	JUDr. Kováčová	1991/ 25 rokov
7.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	II. ÚS 335/2011	JUDr. Mičková	1997/ 19 rokov
8.	Okresný súd Košice-okolie	11 C 514/99	II. ÚS 60/2011	JUDr. Mlejová	1999/ 17 rokov
9.	Okresný súd Košice-okolie	1 D 994/90	IV. ÚS 270/2011	JUDr. Nemcová	1985/ 31 rokov
10.	Okresný súd Košice-okolie	16 C 440/94	II. ÚS 80/2011	JUDr. Švrčeková	1994/ 22 rokov
11.	Okresný súd Nové Zámky	13 C 422/99	IV. ÚS 442/2011	JUDr. Rajňáková	1999/ 17 rokov
12.	Okresný súd Trenčín	18 D 6174/93	I. ÚS 403/2011	JUDr. Štefanová	1993/ 23 rokov
13.	Okresný súd Trnava	15 C 71/95	I. ÚS 69/2011	JUDr. Valocká	1995/ 21 rokov
14.	Okresný súd Žilina	13 C 486/92	III. ÚS 319/2011	JUDr. Svediaková	1992/ 24 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 16

Prehľad nálezov z roku 2012, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prieťahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Krajský súd v Bratislave	Z-2-35 Cb 1359/93	II. ÚS 83/2012	Mgr. Pekarčíková	1993/ 23 rokov
2.	Krajský súd v Bratislave	7 K 223/00	II. ÚS 398/2012	JUDr. Noskovičová	2000/ 16 rokov
3.	Okresný súd Banská Bystrica	13 C 53/00	IV. ÚS 422/2012	JUDr. Slobodník	2000/ 16 rokov
4.	Okresný súd Bratislava I	15 C 96/92	I. ÚS 158/2011	JUDr. Belavá	1992/ 24 rokov
5.	Okresný súd Bratislava I	9 C 160/95	I. ÚS 341/2012	JUDr. Hadrbulcová	1995/ 21 rokov
6.	Okresný súd Bratislava II	14 C 134/87	I. ÚS 584/2012	JUDr. Nižňanská	1987/ 29 rokov
7.	Okresný súd Bratislava II	17 C 141/94	III. ÚS 42/2011	JUDr. Pacharová	1994/ 22 rokov
8.	Okresný súd Bratislava III	V-2 10 C 75/96	I. ÚS 30/2012	JUDr. Kurinec	1996/ 20 rokov

9.	Okresný súd Bratislava IV	4 C 204/92	II. ÚS 475/2011	JUDr. Rigáňová	1992/ 24 rokov
10.	Okresný súd Dunajská Streda	4 C 163/91	II. ÚS 384/2011	JUDr. Képešyová	1991/ 25 rokov
11.	Okresný súd Košice II	19 C 508/95	III. ÚS 129/2012	Mgr. Petrovič	1995/ 21 rokov
12.	Okresný súd Žilina	12 C 398/96	IV. ÚS 26/2012	JUDr. Panáková	1996/ 20 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 17

Prehľad nálezov z roku 2013, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prieťahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Krajský súd v Prešove	2 NcCb 9/05	I. ÚS 420/2012	JUDr. Škrab	2000/ 16 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	8 C 99/92	III. ÚS 202/2013	JUDr. Bajánková	1992/ 24 rokov
3.	Okresný súd Bratislava II	13 C 200/98	II. ÚS 405/2012	JUDr. Staněk	1998/ 18 rokov
4.	Okresný súd Bratislava III	19 Cb 558/99	IV. ÚS 315/2013	Mgr. Dufalová	1997/ 19 rokov
5.	Okresný súd Košice II	19 C 630/98	I. ÚS 202/2013	JUDr. Mičková	1998/ 18 rokov
6.	Okresný súd Trenčín	7 C 519/01	II. ÚS 168/2013	JUDr. Kumová	1999/ 17 rokov
7.	Okresný súd Trnava	7 T 248/96	II. ÚS 8/2013	Mgr. Pollák	1996/ 20 rokov
8.	Okresný súd Trnava	7 T 248/96	IV. ÚS 567/2013	Mgr. Pollák	1996/ 20 rokov
9.	Okresný súd Žilina	13 C 486/92	IV. ÚS 432/2012	JUDr. Svediaková	1992/ 24 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 18

Prehľad nálezov z roku 2014, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prieťahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Krajský súd v Bratislave	28 Cb 16/01	I. ÚS 38/2014	JUDr. Zelenák	2000/ 16 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	10 C 155/00	IV. ÚS 83/2014	JUDr. Káčerová	2000/ 16 rokov
3.	Okresný súd Bratislava I	10 C 50/94	IV. ÚS 141/2014	JUDr. Káčerová	1994/ 22 rokov
4.	Okresný súd Bratislava I	8 C 4/00	III. ÚS 58/2014	JUDr. Doláková	1992/ 24 rokov
5.	Okresný súd Bratislava IV	6 C 526/96	IV. ÚS 334/2012	JUDr. Evin	1996/ 20 rokov
6.	Okresný súd Bratislava V	Er 59/96	IV. ÚS 551/2013	JUDr. Tamášiová	1994/ 22 rokov
7.	Okresný súd Čadca	6 C 544/99	I. ÚS 110/2014	Mgr. Holeščáková	1997/ 19 rokov
8.	Okresný súd Čadca	8 C 1079/99	I. ÚS 641/2014	Mgr. Stehurová	1999/ 17 rokov

9.	Okresný súd Čadca	10 C 412/00	III. ÚS 511/2014	JUDr. Žideková	1999/ 17 rokov
10.	Okresný súd Čadca	6 C 1645/99	II. ÚS 623/2013	JUDr. Krišťáková	1999/ 17 rokov
11.	Okresný súd Galanta	15 C 15/2012	II. ÚS 157/2014	JUDr. Tischlerová	1996/ 20 rokov
12.	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	II. ÚS 368/2013	JUDr. Mgr. Dubjel	1994/ 22 rokov
13.	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	IV. ÚS 303/2014	JUDr. Mgr. Dubjel	1994/ 22 rokov
14.	Okresný súd Košice II	19 C 630/98	IV. ÚS 9/2014	JUDr. Mičková	1998/ 18 rokov
15.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	IV. ÚS 216/2014	JUDr. Mičková	1997/ 19 rokov
16.	Okresný súd Košice - okolie	11 C 515/99	IV. ÚS 109/2014	JUDr. Mlejová	1999/ 17 rokov
17.	Okresný súd Námestovo	3 C 285/08	III. ÚS 500/2014	Mgr. Mikulášová	1998/ 18 rokov
18.	Okresný súd Nové Zámky	12 C 62/95	IV. ÚS 664/2013	JUDr. Kováčsová	1995/ 21 rokov
19.	Okresný súd Pezinok	5 C 8/08	III. ÚS 362/2014	JUDr. Michálek	1999/ 17 rokov
20.	Okresný súd Prešov	17 C 7/2013	IV. ÚS 289/2014	JUDr. Wildeová	1996/ 20 rokov
21.	Okresný súd Trenčín	18 D 6174/93	II. ÚS 324/2013	JUDr. Štefanová	1993/ 23 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 19

Prehľad nálezov z roku 2015, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prieťahmi

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Okresný súd Bardejov	4 C 10/2011 (7 C 697/96)	I. ÚS 235/2015	JUDr. Majerník, PhD.	1996/ 20 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	10 C 159/93	II. ÚS 191/2014	JUDr. Káčerová	1993/ 23 rokov
3.	Okresný súd Bratislava III	V-29 C 33/96	III. ÚS 578/2014	JUDr. Kurinec	1996/ 20 rokov
4.	Okresný súd Čadca	14 Cb 108/96	II. ÚS 189/2015	Mgr. Holeščáková	1996/ 20 rokov
5.	Okresný súd Dunajská Streda	9 C 158/96	II. ÚS 397/2014	JUDr. Vörösová	1996/ 20 rokov
6.	Okresný súd Košice II	19 C 508/95	II. ÚS 169/2015	Mgr. Petrovič	1995/ 21 rokov
7.	Okresný súd Nitra	17 C 163/08	III. ÚS 10/2015	Mgr. Mesárošová	1998/ 18 rokov
8.	Okresný súd Piešťany	4 C 155/08	III. ÚS 327/2015	Mgr. Zimányi	1999/ 17 rokov
9.	Okresný súd Žilina	13 C 486/92	I. ÚS 386/2015	JUDr. Svediaková	1992/ 24 rokov
10.	Okresný súd Žilina	13 C 486/92	III. ÚS 690/2014	JUDr. Svediaková	1992/ 24 rokov
11.	Okresný súd Žilina	25 C 381/07	II. ÚS 751/2014	JUDr. Scholtzová	1999/ 17 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 20

Prehľad nálezov z roku 2016, týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov s extrémnymi prieťahmi

p. č.	súd	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi
1.	Okresný súd Bratislava III	6 C 299/98	II. ÚS 511/2015	Mgr. Fekete	1998/ 18 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	7 Nc 154/88	III. ÚS 564/2015	JUDr. Hadrbulcová	1988/ 28 rokov
3.	Okresný súd Bratislava I	11 C 42/96	I. ÚS 582/2015	JUDr. Bizoňová	1996/ 20 rokov
4.	Okresný súd Bratislava I	29 Cb 130/01 (Rob 2329/00)	III. ÚS 493/2015	JUDr. Ondriašová	2000/ 16 rokov
5.	Okresný súd Bratislava II	13 C 200/98	II. ÚS 876/2014	JUDr. Staněk	1998/ 18 rokov
6.	Okresný súd Bratislava III	V-2-7 C 186/96	I. ÚS 115/2016	JUDr. Lamprechtová	1996/ 20 rokov
7.	Okresný súd Dunajská Streda	5 C 171/96	I. ÚS 492/2015	JUDr. Csémyová	1996/ 20 rokov
8.	Okresný súd Dunajská streda	9 C 171/96	II. ÚS 704/2015	JUDr. Vörösová	1996/ 20 rokov
9.	Okresný súd Galanta	11 Cb 47/00	II. ÚS 500/2015	JUDr. Jakubovič	2000/ 16 rokov
10.	Okresný súd Košice - okolie	11 C 514/99	II. ÚS 767/2015	JUDr. Mlejová	1999/ 17 rokov
11.	Okresný súd Košice II	19 C 155/06 (19 C 389/96)	I. ÚS 27/2016	JUDr. Burkušová	1996/ 20 rokov
12.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	I. ÚS 577/2015	JUDr. Mičková	1997/ 19 rokov
13.	Okresný súd Liptovský Mikuláš	13 C 146/97	II. ÚS 503/2016	JUDr. Michalíková	1997/ 19 rokov
14.	Okresný súd Revúca	6 Er 453/08 (Er 173/99)	II. ÚS 300/2015	JUDr. Kvetková	1999/ 17 rokov
15.	Okresný súd Svidník	6 C 261/99	I. ÚS 36/2016	JUDr. Tvrdíková	1999/ 17 rokov
16.	Okresný súd Svidník	5 C 602/00	III. ÚS 70/2016	JUDr. Tvrdíková	2000/ 16 rokov
17.	Okresný súd Trnava	17 C 2/00	III. ÚS 282/2016	Mgr. Mizerová	2000/ 16 rokov
18.	Okresný súd Trnava	14 C 119/00	II. ÚS 496/2016	JUDr. Kordošová	2000/ 16 rokov
19.	Okresný súd Vranov nad Topľou	10 C 221/00	III. ÚS 335/2016	JUDr. Šviderská	2000/ 16 rokov

Zdroj: vlastný

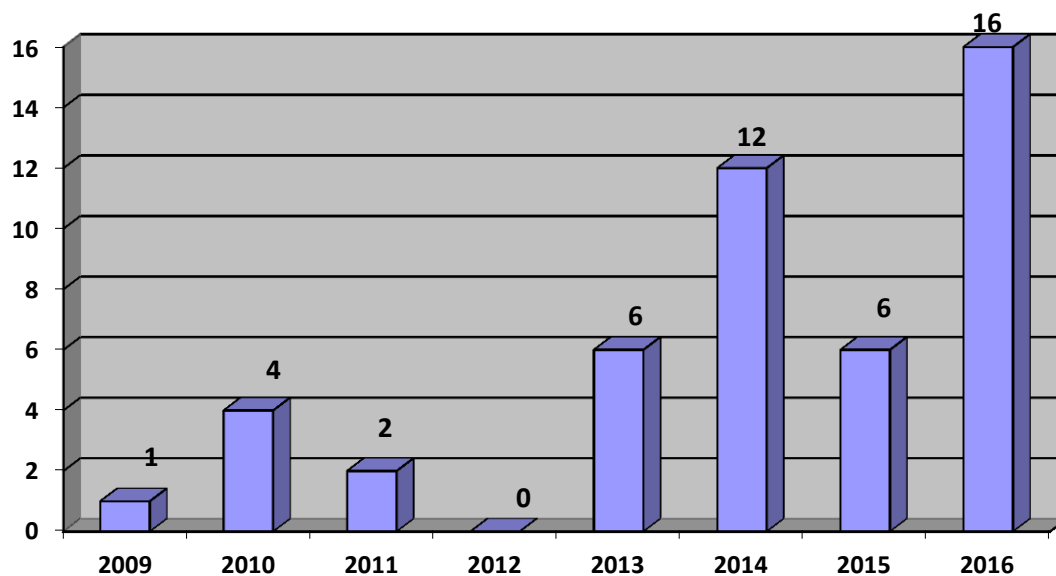
Opakované prietahy

Opakované prietahy sú prietahy v konaniach pred všeobecnými súdmi alebo orgánmi činnými v trestnom konaní, v ktorých ústavný súd opakovane (v tej istej veci) nálezom konštatoval porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z celkového počtu **593** právoplatných nálezov ústavného súdu za roky 2009 – 2016 bude ústavný súd v roku 2017 v rámci monitorovania venovať zvýšenú pozornosť výkonu svojich rozhodnutí (nálezov), konkrétne **47 nálezov** týkajúcich sa neskončených konaní všeobecných súdov, v ktorých bolo **opakovane vyslovené porušenie** základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

rok 2009	1 nález	(tabuľka č. 21)
rok 2010	4 nálezy	(tabuľka č. 22)
rok 2011	2 nálezy	(tabuľka č. 23)
rok 2012	0 nálezov	
rok 2013	6 nálezov	(tabuľka č. 24)
rok 2014	12 nálezov	(tabuľka č. 25)
rok 2015	6 nálezov	(tabuľka č. 26)
rok 2016	16 nálezov	(tabuľka č. 27)
SPOLU	47 nálezov	

Graf č. 10 Prehľad počtu nálezov vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za obdobie od roku 2009 do roku 2016

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 21

Prehľad nálezov z roku 2009 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená ¹⁹	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava I	1 Er 1842/02	JUDr. R. Milták	I. ÚS 97/09	III. ÚS 37/07	2002/ 14 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 22

Prehľad nálezov z roku 2010 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Krajský súd v Košiciach	13 Cb 767/00	JUDr. Kočišová	IV. ÚS 305/2010	I. ÚS 255/08	2000/ 16 rokov
2.	Okresný súd Bratislava I	15 C 34/02	JUDr. Belavá	I. ÚS 49/2010	I. ÚS 125/07	2001/ 15 rokov
3.	Okresný súd Bratislava III	15 C 8/02	JUDr. Kurinec	IV. ÚS 417/09	II. ÚS 244/05	1999/ 17 rokov
4.	Okresný súd Košice I	10 C 950/99	JUDr. Vekrbauerová	III. ÚS 220/09	III. ÚS 214/06	1999/ 17 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 23

Prehľad nálezov z roku 2011 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	II. ÚS 335/2011	II. ÚS 8/05 IV. ÚS 37/05 IV. ÚS 300/04	1997/ 19 rokov
2.	Okresný súd Košice II	19 C 1375/99	JUDr. V. Kováčová	IV. ÚS 394/2011	IV. ÚS 148/03	1999/ 17 rokov

Zdroj: vlastný

¹⁹ Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

Tabuľka č. 24

Prehľad náleзов z roku 2013 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava I	10 C 104/04	JUDr. Harvancová	III. ÚS 212/2013	II. ÚS 323/09	2004/ 12 rokov
2.	Okresný súd Bratislava V	12 C 313/03	JUDr. Sándtnerová	III. ÚS 215/2013	III. ÚS 256/09	2003/ 13 rokov
3.	Okresný súd Čadca	6 C 1645/99	JUDr. Krišťáková	II. ÚS 623/2013	I. ÚS 7/2011	1999/ 17 rokov
4.	Okresný súd Košice-okolie	8 C 1/03	JUDr. Mlejová	IV. ÚS 226/2013	IV. ÚS 172/2010	2002/ 14 rokov
5.	Okresný súd Piešťany	4 C 62/08	JUDr. Ivan	IV. ÚS 171/2013	II. ÚS 286/07	1999/ 17 rokov
6.	Okresný súd Žilina	8 C 2/07	Mgr. Chamula	I. ÚS 53/2013	III. ÚS 297/09	2005/ 11 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 25

Prehľad náleзов z roku 2014 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava II	12 C 83/03	JUDr. Dzurdzík	I. ÚS 36/2014	III. ÚS 93/09	2003/ 13 rokov
2.	Okresný súd Bratislava IV	6 C 526/96	JUDr. Evin	IV. ÚS 334/2012	I. ÚS 117/09	1996/ 20 rokov
3.	Okresný súd Čadca	8 C 1079/99	JUDr. Stehurová	I. ÚS 641/2014	II. ÚS 169/2011	1999/ 17 rokov
4.	Okresný súd Galanta	15 C 15/2012	JUDr. Tischlerová	II. ÚS 157/2014	I. ÚS 126/08 I. ÚS 69/03	1996/ 20 rokov
5.	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	JUDr. Mgr. Dubjel	IV. ÚS 303/2014	IV. ÚS 69/07	1994/ 22 rokov
6.	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	JUDr. Mgr. Dubjel	II. ÚS 368/2013	IV. ÚS 187/07	1994/ 22 rokov
7.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	IV. ÚS 216/2014	II. ÚS 335/2011	1997/ 19 rokov
8.	Okresný súd Námestovo	3 C 285/08	Mgr. Mikulášová	III. ÚS 500/2014	III. ÚS 217/03	1998/ 18 rokov
9.	Okresný súd Pezinok	5 C 8/08	JUDr. Michálek	III. ÚS 362/2014	III. ÚS 33/2012	1999/ 17 rokov
10.	Okresný súd Prešov	17 C 7/2013	JUDr. Wildeová	IV. ÚS 289/2014	I. ÚS 74/04	1996/ 20 rokov
11.	Okresný súd Trenčín	18 D 6174/93	JUDr. Štefanová	II. ÚS 324/2013	I. ÚS 403/2011 I. ÚS 321/2010	1993/ 23 rokov
12.	Okresný súd Trnava	9 C 55/04	Mgr. Maláriková	IV. ÚS 300/2014	II. ÚS 68/2011	2003/ 13 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 26

Prehľad nálezov z roku 2015 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava I	18 C 377/04	Mgr. Plavčáková	II. ÚS 239/2015	III. ÚS 332/2010	2004/ 12 rokov
2.	Okresný súd Bratislava II	9 C 50/08	JUDr. Priečinská	III. ÚS 84/2015	II. ÚS 327/2011	2008/ 8 rokov
3.	Okresný súd Košice I	40 C 145/07	JUDr. Veľká	III. ÚS 708/2014	IV. ÚS 502/2011	2003/ 13 rokov
4.	Okresný súd Nové Zámky	6 C 129/04	JUDr. Záhorák	II. ÚS 854/2014	III. ÚS 383/2012	2004/ 12 rokov
6.	Okresný súd S Žilina	8 C 15/08	Mgr. Chamula	I. ÚS 91/2015	IV. ÚS 118/2013	2004/ 12 rokov

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 27

Prehľad nálezov z roku 2016 vo vzťahu k neskončeným konaniam všeobecných súdov, v ktorých bolo zistené opakované porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	Okresný súd Bratislava I	18 C 315/09	JUDr. Líšková	III. ÚS 125/2016	III. ÚS 288/2014	2009/ 7 rokov
2.	Okresný súd Bratislava II	13 C 200/98	JUDr. Staněk	II. ÚS 876/2014	II. ÚS 405/2012	1998/ 18 rokov
3.	Okresný súd Bratislava III	6 C 299/98	Mgr. Fekete	II. ÚS 511/2015	I. ÚS 102/06	1998/ 18 rokov
4.	Okresný súd Bratislava III	6 C 31/2011 (6 NcC 5/02)	Mgr. Fekete	III. ÚS 542/2015	III. ÚS 92/2010	2002/ 14 rokov
5.	Okresný súd Čadca	7 C 31/06	JUDr. Pytliaková	I. ÚS 401/2016	I. ÚS 355/2014	2006/ 10 rokov
6.	Okresný súd Čadca	7 C 31/06	JUDr. Pytliaková	II. ÚS 560/2016	I. ÚS 355/2014	2006/ 10 rokov
7.	Okresný súd Dunajská Streda	5 C 171/96	JUDr. Csémyová	I. ÚS 492/2015	III. ÚS 47/09	1996/ 20 rokov
8.	Okresný súd Galanta	11 Cb 47/00	JUDr. Jakubovič	II. ÚS 500/2015	I. ÚS 189/2011	2000/ 16 rokov
9.	Okresný súd Košice-okolie	11 C 514/99	JUDr. Mlejová	II. ÚS 767/2015	II. ÚS 60/2011	1999/ 17 rokov
10.	Okresný súd Košice-okolie	15 C 80/2010	JUDr. Puškášová	III. ÚS 302/2016	I. ÚS 22/2016	2010/ 6 rokov
11.	Okresný súd Košice I	10 C 270/08	JUDr. Lučivjanská	I. ÚS 312/2016	II. ÚS 690/2015	2008/ 8 rokov
12.	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	I. ÚS 577/2015	I. ÚS 199/04	1997/ 19 rokov
13.	Okresný súd Martin	12 P 303/2010	JUDr. Tichý	III. ÚS 243/2016	III. ÚS 353/2015	2010/ 6 rokov

14.	OS Pezinok	5 C 813/08	JUDr. Majerský	II. ÚS 768/2015	I. ÚS 152/2014	2008/ 8 rokov
15.	Okresný súd Žilina	8 C 2/07	Mgr. Chamula	I. ÚS 53/2016	III. ÚS 297/09 I. ÚS 53/2013	2007/ 9 rokov
16.	Okresný súd Žilina	15 P 135/02	Mgr. Halla	II. ÚS 306/2016	I. ÚS 492/2011	2002/ 14 rokov

Opakované prietahy sú podobne ako extrémne prietahy veľmi aktuálnym a závažným problémom slovenského súdnictva, a preto je potrebné, aby všeobecné súdy postupovali v týchto konaniach aktívne a efektívne s cieľom čo najskôr danú vec právoplatne ukončiť.

Extrémne a súčasne aj opakované prietahy

V súvislosti s extrémnymi a opakovanými prietahmi ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že na všeobecných súdoch existuje viacero konaní, v ktorých ústavný súd nálezmi, ktoré nadobudli právoplatnosť najneskôr do konca roku 2016, konštatoval extrémne, avšak súčasne aj opakované prietahy a k 31. decembru 2016 neboli právoplatne skončené (tabuľka č. 28). Je zarážajúce, že v tejto kategórii konaní všeobecných súdov sú aj konania, v ktorých ústavný súd trikrát a v jednom prípade dokonca až štyrikrát konštatoval porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Tabuľka č. 28

Prehľad neskončených konaní pred všeobecnými súdmi, v ktorých boli konštatované opakované a extrémne prietahy, za obdobie od roku 2009 do roku 2016

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená ⁴	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1.	KS v Košiciach	13 Cb 767/00	JUDr. Kočišová	IV. ÚS 305/2010	I. ÚS 255/08	2000/ 16 rokov
2.	OS Bratislava IV	6 C 526/96	JUDr. Evin	IV. ÚS 334/2012	I. ÚS 117/09	1996/ 20 rokov
3.	OS Čadca	6 C 1645/99	JUDr. Krišťáková	II. ÚS 623/2013	I. ÚS 7/2011	1999/ 17 rokov
4.	OS Čadca	8 C 1079/99	Mgr. Stehurová	I. ÚS 641/2014	II. ÚS 169/2011	1999/ 17 rokov
5.	OS Galanta	15 C 15/2012	JUDr. Tischlerová	II. ÚS 157/2014	I. ÚS 126/08 I. ÚS 69/03	1996/ 20 rokov
6.	OS Košice I	10 C 950/99	JUDr. Vekrbauerová	III. ÚS 220/09	III. ÚS 214/06	1999/ 17 rokov
7.	OS Košice I	15 C 258/94	JUDr. Mgr. Dubjel	II. ÚS 368/2013	IV. ÚS 187/07	1994/ 22 rokov
8.	OS Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	II. ÚS 335/2011	II. ÚS 8/05 IV. ÚS 37/05 IV. ÚS 300/04	1997/ 19 rokov
9.	OS Košice II	19 C 1375/99	JUDr. Kováčová	IV. ÚS 394/2011	IV. ÚS 148/03	1999/ 17 rokov
10.	OS Košice I	15 C 258/94	JUDr. Mgr. Dubjel	IV. ÚS 303/2014	IV. ÚS 69/07	1994/ 22 rokov
11.	OS Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	IV. ÚS 216/2014	II. ÚS 335/2011	1997/ 19 rokov

12.	OS Námestovo	3 C 285/08	Mgr. Mikulášová	III. ÚS 500/2014	III. ÚS 217/03	1998/ 18 rokov
13.	OS Pezinok	5 C 8/08	JUDr. Michálek	III. ÚS 362/2014	III. ÚS 33/2012	1999/ 17 rokov
14.	OS Prešov	17 C 7/2013	JUDr. Wildeová	IV. ÚS 289/2014	I. ÚS 74/04	1996/ 20 rokov
15.	OS Trenčín	18 D 6174/93	JUDr. Štefanová	II. ÚS 324/2013	I. ÚS 403/2011 I. ÚS 321/2010	1993/ 23 rokov
16.	OS Bratislava III	6 C 299/98	Mgr. Fekete	II. ÚS 511/2015	I. ÚS 102/06	1998/ 18 rokov
17.	OS Bratislava II	13 C 200/98	JUDr. Staněk	II. ÚS 876/2014	II. ÚS 405/2012	1998/ 18 rokov
18.	OS Dunajská Streda	5 C 171/96	JUDr. Csémyová	I. ÚS 492/2015	III. ÚS 47/09	1996/ 20 rokov
19.	OS Galanta	11 Cb 47/00	JUDr. Jakubovič	II. ÚS 500/2015	I. ÚS 189/2011	2000/ 16 rokov
20.	OS Košice - okolie	11 C 514/99	JUDr. Mlejová	II. ÚS 767/2015	II. ÚS 60/2011	1999/ 17 rokov
21.	OS Košice II	29 C 34/97	JUDr. Mičková	I. ÚS 577/2015	I. ÚS 199/04	1997/ 19 rokov

Zdroj: vlastný

Vzhľadom na mimoriadnu závažnosť situácie v súvislosti s tým, že na všeobecných súdoch sa doposiaľ ešte stále vedie 21 súdnych konaní s extrémnymi a súčasne s opakovanými prietahmi, ústavný súd považuje za veľmi dôležité prostredníctvom spolupráce s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, verejným ochrancom práv, Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Najvyšším súdom Slovenskej republiky, Súdnu radou Slovenskej republiky, ako aj s krajskými a okresnými súdmi, zabezpečiť pokiaľ možno v čo najkratšom časovom horizonte právoplatné skončenie týchto konaní, ktoré by malo byť pre všeobecné súdy absolútnou prioritou.

1.3 REŠERŠ B

Zhodnotenie účinnosti a efektívnosti výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie podľa metodiky projektu

Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 ods. 2 charty za sledované obdobie rokov 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016.

Tabuľka č. 29

Prehľad výsledkov projektu od r. 2009 do roku 2016

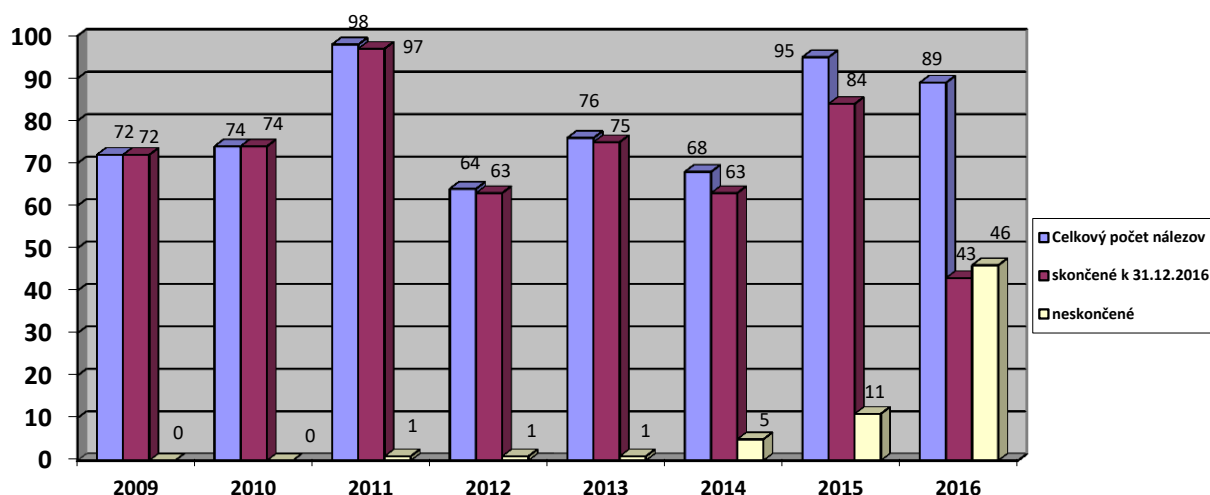
rok	celkový počet nálezov	skončené k 31. 12. 2016	neskončené k 31. 12. 2016
2009	72	72	-
2010	74	74	-
2011	98	97	1
2012	64	63	1
2013	76	75	1
2014	68	63	5
2015	95	84	11
2016	89	43	46
spolu	636	571	65

Zdroj: vlastný

Pri vyhodnocovaní projektu v časti monitorovania nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, príp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 ods. 2 charty, možno konštatovať, že počet nálezov, ktorých výkon rozhodnutí (nálezov) vo vzťahu ku konaniam všeobecných súdov, prípadne orgánov činných v trestnom konaní, je potrebné aj naďalej monitorovať, sa výrazným spôsobom znížil (klesol z 80 na 65 nálezov).

Graf č. 11

Prehľad výsledkov projektu od r. 2009 do r. 2016

Záver

Medzi základné ciele projektu predsedníčky ústavného súdu, ktorý sa realizuje už od roku 2009 a v jeho realizácii sa bude pokračovať až do roku 2017 (vrátane) a v rámci ktorého sa monitoruje výkon rozhodnutí (nálezov) ústavného súdu vo vzťahu k porušeniu základných práv sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (projekt – Rešerš A) a vo vzťahu k porušeniu základných práv sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 charty (projekt – Rešerš B), patrí predovšetkým prostredníctvom efektívnejšej realizácie výkonu rozhodnutí ústavného súdu napomáhať skráteniu dĺžky konania na všeobecných súdoch, a tým prispievať k posilňovaniu dôvery verejnosti v súdnictvo ako také.

Zhodnotenie výsledkov projektu – Rešerš A

Ústavný súd v súvislosti s výsledkami monitorovania projektu – Rešerš A opätovne poukazuje na pretrvávajúcu skutočnosť rýchleho rastu počtu konaní, v ktorých konštatoval prieťahy v konaniach všeobecných súdov, prípadne orgánov činných v trestnom konaní. Rozsah monitorovania sa oproti situácii z minulého roka zvýšil z 550 na 593 nálezov. Z uvedeného dôvodu bude ústavný súd aj naďalej sledovať, či všeobecné súdy, prípadne orgány činné v trestnom konaní postupujú v konaniach, v ktorých boli ústavným súdom konštatované prieťahy, efektívne, t. j. tak, aby boli tieto konania čo najskôr právoplatne skončené.

Špeciálnu pozornosť venuje ústavný súd aj naďalej monitorovaniu stavu konaní pred všeobecnými súdmi, prípadne pred orgánmi činnými v trestnom konaní s extrémnymi alebo opakovanými prieťahmi.

Ústavný súd upozorňuje, že je potrebné aj naďalej monitorovať výkon rozhodnutí (nálezov) ústavného súdu týkajúcich sa konaní pred všeobecnými súdmi, prípadne pred orgánmi činnými v trestnom konaní, v ktorých boli zistené extrémne a opakované prieťahy, t. j. konania s celkovou dĺžkou 16 a viac rokov (extrémne prieťahy) a konania, v ktorých ústavný súd opakovane konštatoval porušenie základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (opakované prietahy). Aby boli uvedené konania v čo najkratšom čase právoplatné skončené, venuje im ústavný súd špeciálnu a predovšetkým zvýšenú pozornosť.

Zhodnotenie výsledkov projektu – Rešerš B

Výsledky monitorovania týkajúce sa projektu – Rešerš B možno hodnotiť veľmi pozitívne, pretože v porovnaní s minulým rokom počet právoplatných nálezov, ktorými bolo vyslovené porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 charty a ktorých výkon vo vzťahu ku konaniam všeobecných súdov, prípadne orgánov činných v trestnom konaní, je potrebné aj naďalej monitorovať, sa výrazným spôsobom znížil – klesol z 80 na 65 nálezov, čo svedčí o zlepšení prístupu všeobecných súdov, prípadne orgánov činných v trestnom konaní, vo vzťahu ku ktorým bolo nálezmi vyslovené porušenie práv, k napĺňaniu cieľov tohto projektu.

Ústavný súd bude aj v roku 2017 podrobne monitorovať výkon svojich nálezov a prostredníctvom tohto projektu v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, verejným ochrancom práv, Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Najvyšším súdom Slovenskej republiky a Súdnou radou Slovenskej republiky, vyvíjať tlak na všeobecné súdy, prípadne iné orgány, s cieľom dosiahnuť právoplatné skončenie aj zvyšných sledovaných konaní.

ČINNOSŤ KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky je právnickou osobou, ktorá bola zriadená na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Jej postavenie a úlohy upravujú ustanovenia § 9, § 9a a § 9b zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorých Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky plní úlohy spojené s organizačným, personálnym, ekonomickým, administratívnym a technickým zabezpečením činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky. Kanceláriu riadi a v jej mene vystupuje vedúci Kancelárie, ktorého vymenúva a odvoláva predsedníčka ústavného súdu, ktorej zodpovedá za svoju činnosť.

Úlohy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky plnia štátni zamestnanci podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zamestnanci na základe zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov, vo vzťahu ku ktorým plní Kancelária úlohy služobného úradu a zamestnávateľa.

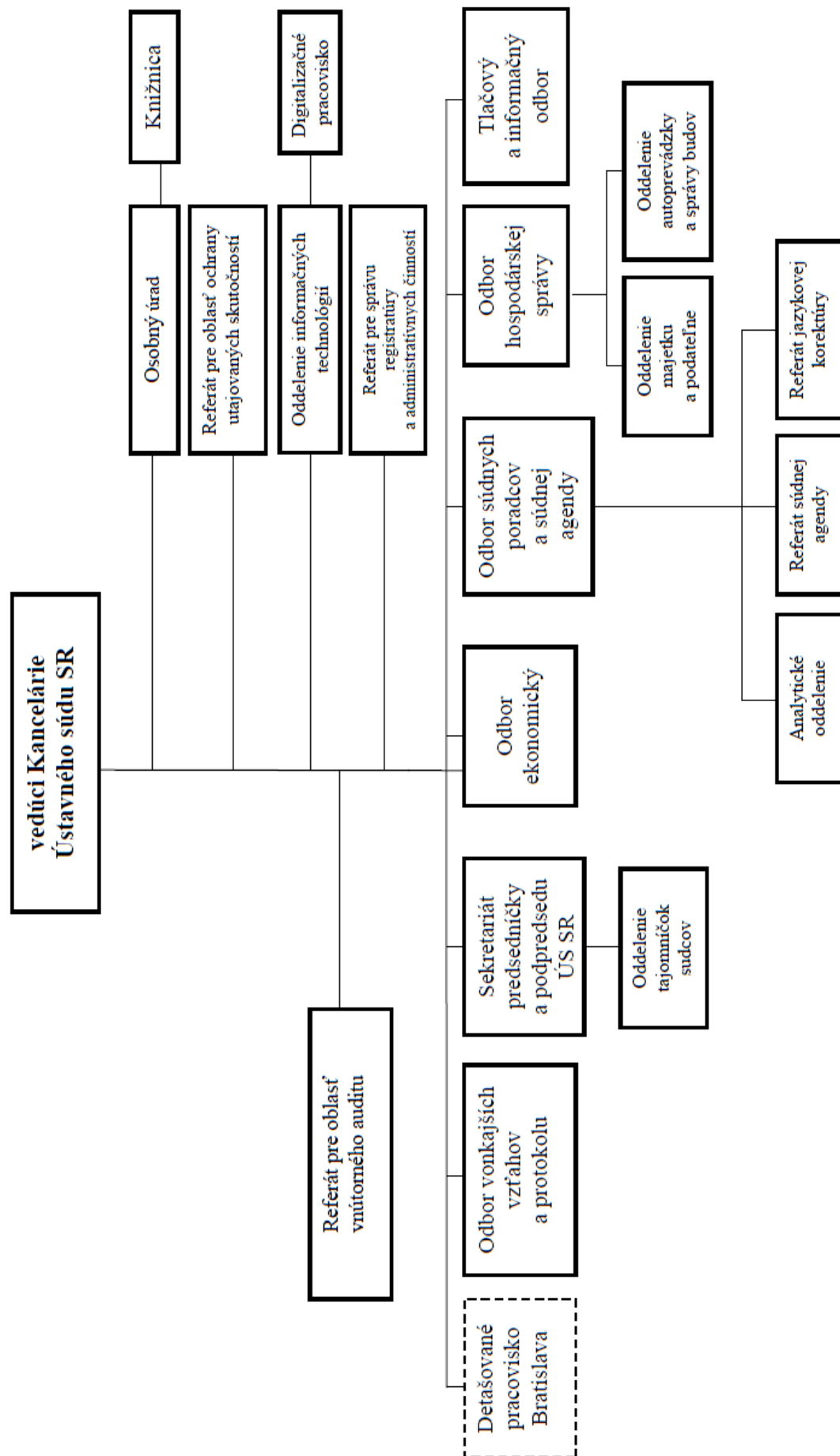
V priebehu roku 2016 bol do legislatívneho procesu zaradený vládny návrh nového zákona o štátnej službe, ktorý má nahradiť v súčasnosti platný a účinný zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Do pripomienkového konania sa zapojila aj Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky, jej zásadné pripomienky k navrhovanému zneniu zákona však neboli v rámci legislatívneho procesu akceptované. Nový zákon o štátnej službe bol schválený Národnou radou Slovenskej republiky 6. decembra 2016. Na základe rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky z 22. decembra 2016 bol zákon o štátnej službe vrátený na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky.

1. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky aj v priebehu roku 2016 aktívne realizovala personálnu politiku pre účely zabezpečenia dostatočných odborne vybavených personálnych kapacít na výkon jej úloh a činností, o čom svedčí aj skutočnosť, že v priebehu tohto roku bolo realizovaných celkom 15 výberov a výberových konaní v súvislosti s obsadením buď novovytvorených štátnozamestnaneckých miest a miest pri výkone práce vo verejnom záujme alebo miest, pri ktorých si zmenu vyžiadala nová právna úprava alebo zvyčajný tok pracovnej sily.

V súlade s požiadavkami novej legislatívy zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov Kancelária Ústavného súdu zriadila nový referát vnútorného auditu, ktorý je organizačne priamo podriadený vedúcemu Kancelárie a je oddelený a nezávislý od iných organizačných útvarov Kancelárie, ktorého zamestnanci plnia úlohy súvisiace s výkonom vnútorného auditu v zmysle platnej právnej úpravy.

Organizačný schém a Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky platná

1.1 ČINNOSŤ ODBORU SÚDNYCH PORADCOV A SÚDNEJ AGENDY A ANALYTICKÉHO ODDELENIA

Zamestnancami tohto odboru sú súdni poradcovia, zamestnanci analytického oddelenia, referátu súdnej agendy a referátu jazykovej korektúry, ktorí sa podieľajú na rozhodovacej činnosti ústavného súdu.

Súdni poradcovia, ktorých postavenie upravuje ustanovenia § 10 zákona o ústavnom súde, sa v rozsahu ustanovenom touto právnou úpravou podieľajú na realizácii procesných úkonov v konaniach pred ústavným súdom. Sudca ústavného súdu môže poveriť súdneho poradcu realizáciou jednotlivých úkonov, ktoré inak patria sudcovi, ako napríklad výsluchom svedkov, znalcov a obstaraním listín a vyjadrení potrebných na rozhodnutie. Súdni poradcovia pripravujú významnú časť podkladov potrebných na rozhodovanie ústavného súdu. Ich úlohou je predovšetkým spracovanie analýz podaní doručených ústavnému súdu, vypracúvanie odborných právnych stanovísk k veciam, ktoré sú predmetom prerokovania a rozhodovania v senátoch a v pléne ústavného súdu, ako aj vypracúvanie návrhov rozhodnutí ústavného súdu podľa pokynov sudcov ústavného súdu.

Súdni poradcovia sa podieľajú aj na príprave podkladov pre výber a publikovanie rozhodnutí ústavného súdu v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Zamestnanci analytického oddelenia sa zaoberajú najmä vypracovaním odborných podkladov, stanovísk a analýz, ktoré sú potrebné na rozhodovacu činnosť ústavného súdu. Príprava zmienených podkladov zahŕňa aj právnu komparáciu vyžadujúcu vyhľadávanie, preklad a analýzu cudzojazyčných právnych zdrojov obsahujúcich informácie z oblasti právnej teórie, legislatívy a relevantnej judikatúry vybraných štátov, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne iných nadnárodných súdnych orgánov.

Za rok 2016 je možné upozorniť najmä na:

- analýzu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa Slovenskej republiky s dôrazom na prípady, v ktorých na vnútroštátnej úrovni rozhodoval aj ústavný súd,
- analýzu týkajúcu sa poskytovania náhrady za zriadenie vecných bremien vo verejnom záujme a podmienok ukončenia zmluvy o odbere tepla pri zriadení „vlastnej“ kotolne, ktorá bola vypracovaná pre potreby konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 42/2015, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o súlade ustanovení zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov s ústavou,
- analýzu týkajúcu sa otázok diskriminácie a práva na vlastníctvo vo svetle judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva pre potreby konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 27/2014, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o súlade ustanovení zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení s ústavou,
- analýzu k súdnym poplatkom v konaní pred ústavným súdom o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy v súvislosti s novo prijatým zákonom č. 402/2015 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov,
- analýzu týkajúcu sa zmien v prevádzkovaní ambulantných zdravotníckych zariadení v odbore anestéziológie a intenzívnej medicíny v súvislosti s konaním vedeným na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 52/2015, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o súlade ustanovení zákona č. 578/2007 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov s ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom,

- analýzu k základnému právu na podnikanie a ústavnému princípu ochrany hospodárskej súťaže vypracovanej pre potreby konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 51/2015, ktorého predmetom je rozhodovanie o súlade ustanovení zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov s ústavou a predpismi Európskej únie,
- analýzu k volebnému právu osôb vo výkone trestu odňatia slobody a osôb pozbavených spôsobilosti na právne úkony, ktorá bola spracovaná pre potreby konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 2/2016, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o súlade ustanovení zákona č. 180/2014 Z. z. o výkone volebného práva s ústavou a ďalšími medzinárodnými zmluvami,
- analýzu týkajúcu sa judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k otázke diskriminácie,
- analýzu týkajúcu sa judikatúry ústavného súdu v konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy týkajúcich sa rozhodovania všeobecných súdov podľa antidiskriminačného zákona (zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- analýzu k elektronickému monitorovaniu priebehu výučby a výcviku v autoškolách v súvislosti s konaním vedeným na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 7/2016, ktorého predmetom je rozhodovanie o súlade ustanovení zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškolách v znení neskorších predpisov s ústavou.

Analytické oddelenie na základe požiadavky sudcov ústavného súdu spracováva aj právne analýzy k prípadom zistenej rozbiehajúcej sa judikatúry ústavného súdu a vypracováva štatistiky a analýzy týkajúce sa špecifických oblastí rozhodovacej činnosti ústavného súdu. Zároveň pravidelne spracúva prehľady relevantných článkov uverejnených v odborných právnických periodikách.

Scieľom sprístupnenia informácií o rozhodovacej činnosti ústavného súdu v podobe, ktorá je zrozumiteľná nielen odbornej právnickej, ale aj laickej verejnosti, analytické oddelenie pravidelne vypracováva prehľady o rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ktoré obsahujú vybrané nálezy a uznesenia za daný kalendárny mesiac. Tie sú následne publikované na webovej stránke ústavného súdu (konkrétne: www.ustavnysud.sk v časti „Prehľady rozhodnutí“).

V spolupráci s redakciou časopisu Justičná revue analytické oddelenie pravidelne pripravuje na uverejnenie vybrané rozhodnutia ústavného súdu.

Vypracováva odpovede na odborné otázky či dotazníky od zahraničných subjektov, ktoré súvisia napríklad s legislatívou Slovenskej republiky, judikatúrou ústavného súdu, prípadne vzťahom rozhodovacej činnosti ústavného súdu a rozhodovacej činnosti iných súdnych orgánov (Súdneho dvora Európskej únie, Európskeho súdu pre ľudské práva a pod.).

Poskytuje súčinnosť a podieľa sa na výmene informácií s Kanceláriou zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva pri vypracovaní stanovísk vlády Slovenskej republiky v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva.

Analytické oddelenie sa zúčastňuje aj na správe a aktualizácii časti webovej stránky ústavného súdu (časť „Prehľady rozhodnutí“), kde sa publikujú vybrané rozhodnutia ústavného súdu, ako aj iných ústavných súdov, Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva spracované analytickým oddelením.

Zamestnanci analytického oddelenia tiež poskytujú podporu Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky pri administratívnom vybavovaní vecí, ktoré si vyžadujú dôkladnejší právny rozbor, prípadne pri vypracovaní dokumentov s právnym obsahom. V prípade náročnejších vecí poskytujú zodpovedným zamestnancom odbornú pomoc a konzultácie aj pri vybavovaní žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, prípadne pri vybavovaní agendy sťažností podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach.

V súvislosti so začatím elektronického prideľovania spisov sudcom ústavného súdu ako sudcom spravodajcom od 1. apríla 2016 je potrebné uviesť, že zamestnanci analytického oddelenia sa v spolupráci s dodávateľom informačného systému Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v rámci projektu OPIS I podieľali na vytvorení systému elektronického prideľovania spisov.

Súdni poradcovia a zamestnanci analytického oddelenia sa podieľajú na spolupráci s Právnickou fakultou UPJŠ v Košiciach ako školitelia študentov v rámci stážovej kliniky.

Významnou súčasťou odboru súdnych poradcov a súdnej agendy sú aj referáty súdnej agendy a jazykovej korektúry. **Referát súdnej agendy** zabezpečuje vedenie súdnych registrov ústavného súdu. **Referát jazykovej korektúry** sa podieľa na formálnej jazykovej úprave rozhodnutí ústavného súdu a zároveň sa ako gestorský útvar Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v rozhodujúcej miere podieľa na príprave tlače a vydaní Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky.

1.2 ČINNOSŤ ODBORU VONKAJŠÍCH VZŤAHOV A PROTOKOLU

Hlavnou náplňou činnosti odboru vonkajších vzťahov a protokolu je zabezpečovanie oficiálneho styku Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) s ústavnými súdmi a im podobnými inštitúciami vo svete, ako aj oficiálneho styku s ústavnými činiteľmi a orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky.

Ťažiskom odboru je medzinárodná spolupráca, ktorá je v podobe výmeny informácií a skúseností pri súdnej ochrane ústavnosti zdrojom cennej inšpirácie. V rámci nej sú aktivity odboru zamerané na budovanie a rozvoj bilaterálnych vzťahov s európskymi ústavnými súdmi, predovšetkým s ústavnými súdmi štátov strednej Európy. Odbor kladie medzi svoje priority rozvoj spolupráce s európskymi inštitúciami, ako je Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva, ako aj zabezpečenie činnosti v rámci členstva Ústavného súdu Slovenskej republiky v Konferencii európskych ústavných súdov a Svetovej konferencii ústavného súdnictva.

Odbor sa podieľa na organizovaní medzinárodných vedeckých konferencií a zabezpečuje účasť na medzinárodných vedeckých konferenciách na Slovensku aj v zahraničí. V súvislosti s touto činnosťou je potrebné vyzdvihnúť dlhoročnú spoluprácu Ústavného súdu Slovenskej republiky s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, v rámci ktorej sa v roku 2016 organizovali už „**V. ústavné dni**“ na tému „**Implementácia rozhodnutí medzinárodných súdnych orgánov vnútroštátnymi súdmi a inými orgánmi verejnej moci**“. Konferencia sa koná v priestoroch pojednávacej miestnosti ústavného súdu. Jej prípravu a priebeh zabezpečuje odbor v súčinnosti s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, s ktorou sa každoročne pri tejto príležitosti uzatvára Memorandum o vzájomnej spolupráci.

Konferencie sa zúčastnili mnohí významní hostia, medzi nimi sudkyňa Európskeho súdu pre ľudské práva za Slovenskú republiku **Alena Poláčková**, sudca Európskeho súdu pre ľudské práva za Českú republiku **Aleš Pejchal**, zástupkyňa vlády Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva **Marica Pirošíková**, predseda Ústavného súdu Českej republiky **Pavel Rychetský**, emeritný sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky **Eduard Barány**, ako aj ďalší dôležití predstavitelia justície a akademických kruhov Slovenskej republiky a Českej republiky. Súčasťou podujatia bolo aj slávnostné **udelenie titulu „Doctor honoris causa“ Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Pavlovi Rychetskému** za jeho celoživotnú prácu, ktorou sa významne zaslúžil o rozvoj demokracie, humanity a ochrany ľudských práv a slobôd. Pri tejto príležitosti odbor vonkajších vzťahov a protokolu na návrh predsedníčky Ivetty Macejkovej zabezpečil vyhotovenie a osadenie jeho pamätnej dlaždice na „Chodníku cti a slávi pri Dóme sv. Alžbety“.

Odbor pripravuje a organizuje oficiálne návštevy zahraničných delegácií v rámci rozvoja existujúcich bilaterálnych vzťahov a zároveň svojou činnosťou zabezpečuje aj nadväzovanie nových bilaterálnych vzťahov so zahraničnými ústavnými súdmi. Kontinuálna diskusia s európskymi partnermi je tou najlepšou formou pre získanie informácií o aktuálnej judikatúre európskych súdov. Stálou bilaterálnych kontaktov sú **každoročné pracovné stretnutia s Ústavným súdom Českej republiky**, kde sa oba sudy striedajú v roli hostiteľa. Z dôvodu obmeny takmer celého sudcovského zboru Ústavného súdu Českej republiky v roku 2016 bol hostiteľom Ústavný súd Slovenskej republiky a dejiskom podujatia bolo sídlo súdu v Košiciach. Stálou témou týchto stretnutí je **rozbor najzaujímavejších rozhodnutí oboch súdov**. Jedinou bilaterálnou zahraničnou pracovnou cestou v roku 2016 bola návšteva Ústavného súdu Čiernej Hory. Práve osobná možnosť diskutovať o problémoch konkrétnych inštitútov ústavného práva zohráva neoceniteľnú rolu pri rozvoji judikatúry ústavných súdov.

Významná je predovšetkým spolupráca Ústavného súdu Slovenskej republiky s **Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátskou komisiou)**. Predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetta Macejková je už desiaty rok jej členkou ako zástupkyňa Slovenskej republiky menovaná vládou. Pravidelne sa zúčastňuje plenárnych zasadnutí v Benátkach, na ktorých ju v prípade potreby zastupuje náhradná členka, sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Jana Baricová. Výsledkom aktívnej činnosti predsedníčky Ivetty Macejkovej v rámci Benátskej komisie je informovanie odbornej

i laickej verejnosti o aktivitách Benátskej komisie, k čomu prispievajú i preklady stanovísk Benátskej komisie realizované odborom a uverejňované na webovej stránke ústavného súdu. S Benátskou komisiou úzko spolupracujú aj „**liaison officeri**“ Ústavného súdu Slovenskej republiky, do ktorých kompetencie patrí odpovedanie na otázky členských štátov v rámci Benátskeho fóra. Okruhy otázok sa týkajú ústavného poriadku a jeho aspektov a slúžia pre potreby komparácie v súvislosti s konkrétnymi konaniami vedenými pred ústavným súdom. Dôležitou súčasťou ich činnosti je vypracovanie skrátenej formy rozhodnutí ústavného súdu pre účely publikácie v **databáze CODICES**.

Odbor organizačne zastrešuje pravidelnú účasť delegácie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedenej jej predsedníčkou Ivettou Macejkovou na kongresoch **Konferencie európskych ústavných súdov a Svetovej konferencie ústavného súdnictva**. S členstvom ústavného súdu v týchto združeniach a jeho účasťou na ich kongresoch súvisí aj požiadavka vypracovania „národnej správy“ v anglickom jazyku, ktorá tvorí súčasť obsahu zborníka z kongresu.

Odbor zabezpečuje zahraničné pracovné cesty sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a ostatných zamestnancov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky pri rozvíjaní bilaterálnych vzťahov so zahraničnými súdmi a inštitúciami, ako aj ich účasť na medzinárodných vedeckých konferenciách.

Odbor dohliada na dodržiavanie protokolu pri oficiálnych prijatiach veľvyslancov akreditovaných v Slovenskej republike predsedníčkou súdu Ivettou Macejkovou. V rámci toho je potrebné koordinovať spoluprácu s diplomatickými misiami akreditovanými v Slovenskej republike a pripravovať podklady pre jednotlivé prijatia.

Odbor zabezpečuje **cudzojazyčné preklady** podkladových materiálov pre rozhodovaciu činnosť, tlmočenie pri zahraničných návštevách na ústavnom súde a návštevách delegácií ústavného súdu v zahraničí, požiadavky na tlmočenie a preklady písomností súvisiacich s rozhodovacou činnosťou, a to buď zamestnancami odboru alebo externými prekladateľmi a tlmočníkmi. Odbor v priebehu roka zabezpečil preklady vybraných stanovísk Benátskej komisie, rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci menovania sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a s tým súvisiacich dokumentov, príspevkov sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky na zahraničných konferenciách a analýz vypracovaných referátom analytických činností.

K ďalšej činnosti odboru patrí vypracovanie oficiálnej korešpondencie v rámci styku Ústavného súdu Slovenskej republiky s ústavnými činiteľmi, predstaviteľmi ministerstiev, súdov a úradov, predstaviteľmi akademickej a právnickej obce. Obdobne zabezpečuje korešpondenciu s predstaviteľmi zahraničných ústavných súdov, nadnárodných súdov a medzinárodných organizácií, a to predovšetkým v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku.

Do okruhu činnosti odboru patrí aj zabezpečovanie diplomatických a služobných pasov predsedníčky a sudcov ústavného súdu a vízovej agendy. Odbor zabezpečuje aj výrobu propagačného materiálu a nákup darov pre oficiálne delegácie a pripravuje plán zahraničných ciest a konferencií. V jeho kompetencii je aj tvorba ročného rozpočtu odboru a príprava podkladov pre záverečný účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky. Odbor sa zúčastňuje aj na spravovaní webovej stránky ústavného súdu.

Prehľad aktivít zabezpečovaných odborom vonkajších vzťahov a protokolu v roku 2016

11. január 2016

Bratislava

Pracovné stretnutie s členmi hodnotiacej komisie Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Alexandrom Shlykom, zástupcom riaditeľa sekcie pre voľby, a Oleksiyom Lychkovakhom, poradcom OBSE pre problematiku volieb, na Ministerstve zahraničných vecí Slovenskej republiky. Účelom stretnutia bolo oboznámiť členov komisie s volebnou legislatívou v rámci ústavného súdnictva.

Účast': JUDr. Miloslav Babják, JUDr. Mária Siegfriedová

29. január 2016

Štrasburg

Slávnostné zasadnutie Európskeho súdu pre ľudské práva a seminár

Téma: Medzinárodné a vnútroštátne sudy, ktoré čelia rozsiahlemu porušovaniu ľudských práv

Účast': JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Jana Baricová, JUDr. Mária Siegfriedová

19. február 2016

Košice

Predseda Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetta Macejková sa v Sieni nezávislosti Ústavného súdu Slovenskej republiky stretla s generálnymi prokurátormi krajín Vyšehradskej skupiny a spoločne podpísali oficiálny dokument „*Košická deklarácia generálnych prokurátorov krajín Vyšehradskej štvorky*“.

1. marec 2016

Košice

Predseda Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetta Macejková prijala v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky členov volebnej hodnotiacej komisie vyslanej OBSE. Ivetta Macejková informovala politických analytikov Mary Bolandovú a Armena Mazmanyana o postavení a právomociach Ústavného súdu Slovenskej republiky vo volebnom procese, o systéme riešenia sporov vo volebných veciach, o problémoch spojených s právom na účinný prostriedok nápravy v priebehu volebného procesu a s tým spojenou judikatúrou.

11. – 12. marec 2016

Benátky

106. plenárne zasadnutie Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) v Benátkach

Účast': JUDr. Jana Baricová, JUDr. Mária Siegfriedová

20. – 22. apríl 2016

Košice

Vedecká konferencia „*Košické dni súkromného práva I.*“ organizovaná Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Téma: Košické dni súkromného práva I.

Účast': JUDr. Jana Baricová

28. – 29. apríl 2016

Brno

Medzinárodná konferencia „*Prostriedky ochrany subjektívnych práv vo verejnej správe, ich systém a efektívnosť*“ organizovaná Právnickou fakultou Masarykovej univerzity v Brne

Téma: Prostriedky ochrany subjektívnych práv vo verejnej správe, ich systém a efektívnosť

Účasť: JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc.

3. – 5. mája 2016

Košice

Pracovné stretnutie sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a sudcov Ústavného súdu Českej republiky organizované Ústavným súdom Slovenskej republiky v Košiciach

Téma:

Rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky:

Nález sp. zn. Pl. ÚS 10/15 Osvojenie dieťaťa

Nález sp. zn. IV. ÚS 650/15 Výživné

Nález sp. zn. I. ÚS 1253/14 Povinné očkovanie

Nález sp. zn. II. ÚS 3626/13 Trestné konanie a vyšetrovanie

Nález sp. zn. I. ÚS 3599/15 Regulačný poplatok

Nález sp. zn. IV. ÚS 3122/15 Náhrada škody

Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky:

PL. ÚS 2/2012 Kreovanie a kompetencie Súdnej rady

PL. ÚS 8/2014 Dávky v hmotnej núdzi

PL. ÚS 19/2014 Poľovníctvo

PL. ÚS 27/2015 Zmrazovanie platov sudcov

PL. ÚS 45/2015 Výklad ústavy – menovanie sudcov ústavného súdu

Účasť: sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky a sudcovia Ústavného súdu Českej republiky

30. máj 2016

Bratislava

Príhovor predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetty Macejkovej pri príležitosti otvorenia nového sídla Súdnej rady Slovenskej republiky.

31. máj – 1. jún 2016

Bukurešť

Medzinárodná konferencia „*Úloha poradcov na Ústavnom súde*“ organizovaná Ústavným súdom Rumunska

Téma: Úloha poradcov na ústavnom súde

Účasť: JUDr. Igor Mihálik

8. – 10. jún 2016

Znojmo

Medzinárodná vedecká konferencia „*Metamorfózy práva v Strednej Európe - Prekrásny nový svet alebo ostrov?*“ organizovaná Právnickou fakultou Západočeskej univerzity v Plzni

Téma: Metamorfózy práva v Strednej Európe V. – Prekrásny nový svet alebo ostrov?

Účasť: JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc., doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc.

28. jún 2016

Košice

Účasť predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetty Macejkovej na vedeckej konferencii „*Európska únia a jej vplyv na organizáciu a fungovanie verejnej správy v Slovenskej republike – doterajší vývoj a aktuálny stav, perspektívy*“, ktorú usporiadala Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v súvislosti s predsedníctvom Slovenskej republiky v Rade Európskej únie.

Téma: Európska únia a jej vplyv na organizáciu a fungovanie verejnej správy v Slovenskej republike – doterajší vývoj a aktuálny stav, perspektívy.

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD.

Téma príspevku: Právo Európskej únie v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky.

1. – 5. august 2016

Dimaro

Letná škola o komparatívnej interpretácii európskej ústavnej judikatúry organizovaná Právnickou fakultou na Univerzite v Trente.

Téma: Ústavná legitimita politických strán: bojovná demokracia a antisystémové strany v Európe

Účasť: Mgr. Tomáš Plško

22. – 23. september 2016

Trnava

Medzinárodná vedecká konferencia Trnavské právne dni „*Nová Európa – výzvy a očakávania*“ organizovaná Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave

Téma: Nová Európa – výzvy a očakávania

Účasť: JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc.

27. september 2015

Košice

Medzinárodná vedecká konferencia „*Implementácia rozhodnutí medzinárodných súdnych orgánov vnútroštátnymi súdmi a inými orgánmi verejnej moci – V. ústavné dni*“ organizovaná Ústavným súdom Slovenskej republiky v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Téma: Implementácia rozhodnutí medzinárodných súdnych orgánov vnútroštátnymi súdmi a inými orgánmi verejnej moci

Účasť: sudcovia a poradcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky, významní predstavitelia domácej a zahraničnej právnickej obce

29. september 2016

Košice

I. Deň otvorených dverí na Ústavnom súde Slovenskej republiky

Účasť: sudcovia, poradcovia a ďalší zamestnanci Ústavného súdu Slovenskej republiky

4. – 6. október 2016

Podgorica

Oficiálna návšteva delegácie Ústavného súdu Slovenskej republiky na Ústavnom súde Čiernej Hory

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc., JUDr. Mária Siegfriedová

14. – 15. október 2016

Benátky

108. plenárne zasadnutie Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) v Benátkach

Účasť: JUDr. Jana Baricová, JUDr. Mária Siegfriedová

20. – 21. október 2016

Viedeň

II. futbalový turnaj ústavných súdov strednej Európy organizovaný Ústavným súdom Rakúska vo Viedni

Účasť: JUDr. Milan Ľalík, JUDr. Lajos Mészáros, JUDr. Rudolf Tkáčik, Ing. Tomáš Mosný, JUDr. Milan Babják, Mgr. Tomáš Hubinák, Mgr. Tomáš Majerník, JUDr. Igor Mihálik, Mgr. Andrea Nagyová, Mgr. Ing. Vladimír Pavlišák, JUDr. Martina Perháčová

21. – 22. október 2016

Bratislava

Konferencia „*Bratislavské právnické fórum 2016*“ organizovaná Právnickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave pod záštitou predsedu Národnej rady Slovenskej republiky

Téma: Alternatívy pre smerovanie EÚ – integrácia alebo dezintegrácia

Účasť: JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc.

21. – 22. október 2016

Jerevan

Medzinárodná vedecká konferencia „*Úloha a význam rozhodnutí ústavného súdu pri riešení problému legislatívnych dier a právnej neistoty (skúsenosti z rôznych krajín)*“ organizovaná Ústavným súdom Arménska

Téma: Úloha a význam rozhodnutí ústavného súdu pri riešení problému legislatívnych dier a právnej neistoty (skúsenosti z rôznych krajín)

Účasť: JUDr. Sergej Kohut, Mgr. Tomáš Plško

7. november 2016

Bratislava

Oficiálna pracovná návšteva delegácie Benátskej komisie, predsedu Gianniho Buquicchia a vedúceho oddelenia pre ústavné súdnictvo Schnutza Dürra, ktorí prijali pozvanie prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku. Predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky prijala delegáciu Benátskej komisie na Ústavnom súde Slovenskej republiky – detašovanom pracovisku v Bratislave. Témou rozhovorov bola potreba doplnenia počtu sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ivetta Macejková v tejto súvislosti poskytla členom delegácie anglický preklad dotknutých rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a dokument obsahujúci analýzu vývoja vo veci nevymenovania sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky.

10. november 2016

Košice

Oficiálne prijatie mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca štátu Izrael na Slovensku Zvi A. Vapniho predsedníčkou Ústavného súdu Slovenskej republiky

11. – 19. november 2016

Piešťany

Jesenná škola práva "*Právna regulácia politiky v Európe*" organizovaná Ústavom štátu a práva Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Téma: Právna regulácia politiky v Európe

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD.

1. december 2016

Košice

Oficiálne prijatie veľvyslanca Francúzskej republiky na Slovensku Christophea Leonziho predsedníčkou Ústavného súdu Slovenskej republiky

**Prehľad stanovísk Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva
preložených odborom vonkajších vzťahov a protokolu v roku 2016**

p. č.	názov stanoviska
1.	Stanovisko k novele zákona z 25. júna 2015 o Ústavnom tribunáli Poľskej republiky prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 106. plenárnom zasadnutí (Benátky 11. – 12. marec 2016) Spr 577/2016, CDL-AD(2016)001
2.	Stanovisko vlády Poľskej republiky ku skutočnostiam týkajúcim sa novely zákona o ústavnom tribunáli a rozsudky Ústavného tribunálu Poľskej republiky z 3. a 9. decembra 2015 (veci č. 34/15 a č. 35/15) Spr 756/2016, CDL-REF(2016)015
3.	Stanovisko k zákonom o disciplinárnej zodpovednosti a profesijnom hodnotení sudcov Macedónska prijaté Európskou komisiou na jej 105. plenárnom zasadnutí (Benátky 18. - 19. december 2015) Spr 869/2016, CDL-AD(2015)042
4.	Stanovisko k novele organického zákona o ústavnom súde a k novele zákona o konaní pred ústavným súdom prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) Spr 1306/2016, CDL-AD(2016)017
5.	Stanovisko k návrhu sudcovského etického kódexu (Kazachstan) prijaté Benátskou komisiou na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) Spr 1415/2016, CDL-AD(2016)013
6.	List AMICUS CURIAE pre ústavný súd k práve štátu na regresnú náhradu škody voči sudcom prijatý Benátskou komisiou na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) Spr 1682/2016, CDL-AD(2016)015
7.	Stanovisko k federálnemu zákonu č.129-FZ o zmene niektorých legislatívnych aktov (Rusko) prijaté Benátskou komisiou na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) Názov stanoviska Spr 1873/2016, CDL-AD(2016)020
8.	Stanovisko k zákonu, ktorým sa mení volebný zákon (Moldavsko) prijaté Benátskou komisiou na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) Spr 1883/2016, CDL-AD(2016)021

9.	<i>Stanovisko k novele volebného zákona týkajúce sa vyškrtnutia kandidátov z kandidátnych listín politických strán (Ukrajina)</i> prijaté Benátskou komisiou na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) <i>Spr 13/2017, CDL-AD(2016)018</i>
10.	<i>Stanovisko k návrhu ústavného zákona o ochrane národa (Francúzsko)</i> prijaté Benátskou komisiou na jej 107. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. jún 2016) <i>Spr 54/2017, CDL-AD(2016)006</i>

Preklad stanovísk Benátskej komisie je dostupný na:

<https://www.ustavnysud.sk/-/benatska-komisia-2016>

1.3 ČINNOSŤ ODBORU TLAČOVÉHO A INFORMAČNÉHO

Odbor tlačový a informačný Kancelárie sa v roku 2016 zameriaval **na intenzívnu komunikáciu s interným a externým prostredím Ústavného súdu Slovenskej republiky** s cieľom šíriť a posilňovať dobré meno ústavného súdu. Po organizačnej, vecnej a odbornej stránke plnil úlohy Kancelárie súvisiace s informovaním verejnosti, a to prostredníctvom médií a zaužívaných foriem komunikácie. **Súčasne plnil úlohy súvisiace s výkonom funkcie hovorca.**

Vychádzajúc z naplánovaného zámeru zabezpečoval predovšetkým každodennú komunikáciu s médiami, systematicky monitoroval a spracúval mediálne výstupy v domácich a zahraničných médiách, pravidelne analyzoval mediálne výstupy vo vzťahu k ústavnému súdu. Zároveň zaisťoval informačný servis sudcom ústavného súdu, ako aj všetkým zamestnancom Kancelárie sprístupnením prostredníctvom elektronickej pošty a intranetu.

Spracovával a publikoval tlačové správy – za rok 2016 spolu 224 (plenárne správy – 21, senátne správy – 144, správy k udalosti – 20, správy iné – 39). Rovnako **spracúval a publikoval štatistické prehľady rozhodnutí v rámci projektu predsedníčky ústavného súdu „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb (konkrétna kontrola ústavnosti) v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátu (všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní)“.**

Aktualizoval obsahovú náplň webovej stránky ústavného súdu v súlade so smernicou o publikovaní jednotlivých príspevkov na webovom sídle ústavného súdu. Podieľal sa na tvorbe a príprave publikácií o rozhodovacej činnosti ústavného súdu a činnosti Kancelárie.

Plánoval, koordinoval a realizoval informačnú a masmediálnu prezentáciu ústavného súdu, participoval na PR aktivitách Kancelárie a zabezpečoval ich medializáciu. Z podujatí a aktivít je potrebné spomenúť napr. **V. ústavné dni** a v rámci nich medzinárodnú vedeckú konferenciu na tému: „Implementácia rozhodnutí medzinárodných súdnych orgánov vnútroštátnymi súdmi a inými orgánmi verejnej moci“ organizovanú v spolupráci s Právnickou fakultou UPJŠ v Košiciach, realizáciu **historicky prvého Dňa otvorených dverí**, na ktorom sa zúčastnilo niekoľko tisíc návštevníkov vo všetkých vekových kategóriách, ako aj **vydanie prvej ilustrovanej Ústavy Slovenskej republiky**, ktorá zaznamenala veľký úspech v širokej verejnosti, najmä u detí.

Časovo a administratívne mimoriadne náročnou úlohou bola aj **evidencia podaní**, ktoré nie sú návrhmi na začatie konania o súlade právnych predpisov s Ústavou Slovenskej republiky alebo sťažnosťami podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ústavnými sťažnosťami), resp. došlej pošty v rámci správneho denníka, ktorých obsahom boli najčastejšie žiadosti o poskytnutie informácií o konkrétnom podaní, ale aj komentáre k rozhodnutiam ústavného súdu, sťažnosti na postup všeobecných súdov či orgánov činných v trestnom konaní. Tlačový a informačný odbor zabezpečoval ich včasné a odborné vybavenie. V rozsahu podľa osobitných predpisov **poskytoval** tlačový a informačný odbor účastníkom konania a ich právnym zástupcom **informácie o konaniach vedených na ústavnom súde** denne telefonicky, elektronicky alebo poštou.

1. Podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov to v roku 2016 bolo **230 žiadostí o informácie**, z toho len v 4 prípadoch využili žiadatelia opravný prostriedok, t. j. odvolanie proti rozhodnutiu povinnej osoby o nesprístupnení požadovanej informácie.

2. Podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov **sprístupnil** v roku 2016 **masovokomunikačným prostriedkom písomne 125 vlastných tlačových informácií**, ktoré

dokumentovali rozhodovaciu činnosť pléna a jednotlivých senátov ústavného súdu, ako aj aktuálne podujatia organizované ústavným súdom a aktivity, ktoré realizovala Kancelária ústavného súdu.

3. Podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z. z. v roku 2016 zaregistroval a vybavil 4 sťažnosti.

Činnosť odboru tlačového a informačného reprezentuje komunikačnú stratégiu Kancelárie ústavného súdu vo vzťahu ku internému i externému prostrediu. Jeho cieľom je aj v nadchádzajúcom období informovať verejnosť o rozhodovacej a ďalšej činnosti ústavného súdu ako inštitúcie, predsedníčky ústavného súdu i sudcov ústavného súdu promptne a transparentne.

2. PROJEKTY KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY FINANCOVANÉ Z PROSTRIEDKOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky ukončila v roku 2015 implementáciu dvoch projektov financovaných z prostriedkov Európskej únie. Cieľom projektov „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“ a „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“ je zefektívnenie, zvýšenie kvality, ako aj zlepšenie dostupnosti služieb poskytovaných Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Hlavným cieľom nového integrovaného informačného systému Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky, súčasťou ktorého je aj digitalizácia objektov, je skvalitnenie získavania, spracovania, ochrany a využitia poznatkov a digitálneho obsahu pamäťových a fondových zbierok inštitúcie.

2.1 Projekt „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky ukončila 31. decembra 2015 záverečnú etapu projektu „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“ spolufinancovaného z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Operačného programu Informatizácia spoločnosti – Tvoríme vedomostnú spoločnosť. Projekt sa podarilo zrealizovať aj vďaka nenávratnému finančnému príspevku vo výške 3 499 815,40 €, ktorý poskytlo Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ktorý je sprostredkovateľským orgánom pre Operačný program Informatizácia spoločnosti (ďalej len „OPIS“).

Integrovaný informačný systém elektronizácie služieb tvorí niekoľko samostatných modulov, ktorých špecifikácia a postup implementácie sú detailne opísané v dokumente „Ochrana ústavnosti a Ústavy Slovenskej republiky v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky za rok 2015“. Súčasťou projektu je náš záväzok počas nasledujúcich piatich rokov dosiahnuté výsledky nielen udržiavať a stabilizovať, ale v zmysle budúcich užívateľských požiadaviek a technologického rozvoja tiež modernizovať a rozširovať. Počnúc 1. januárom 2016 odstraňovanie akýchkoľvek záručných formálnych chýb a nedostatkov informačného systému, jeho údržba vrátane zmien a doplnkov, ako aj aktualizácie legislatívnych zmien v jednotlivých moduloch a implementácia jeho nových verzií podliehajú podmienkam zmluvy Servis Level Agreement (ďalej len „SLA“) uzavretej s dodávateľom informačného systému.

Jednou z najdôležitejších úloh v rámci plnenia SLA bolo analytické spracovanie a funkčné sprevádzkovanie **Elektronického prideľovania spisov**, ktoré je súčasťou modulu Manažment konaní.

Elektronické prideľovanie návrhov na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky sudcom ústavného súdu ako sudcom spravodajcom bolo v rámci informačného systému ústavného súdu uvedené do prevádzky 1. apríla 2016. Stalo sa tak z dôvodu potreby zosúladenia faktického stavu s ustanovením § 29 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého návrh vo veci, o ktorej rozhoduje ústavný súd v senáte alebo v pléne, sa v súlade s rozvrhom práce prideľuje sudcovi ako spravodajcovi náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených plénom ústavného súdu tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia veci.

Elektronické prideľovanie návrhov na začatie konania pred ústavným súdom bolo navrhnuté a zrealizované tak, aby sa v súvislosti s rozdelením práce v rámci rozhodovacej činnosti ústavného súdu v maximálnej možnej miere dodržala zásada náhodnosti prideľovania vecí jednotlivým sudcom ako spravodajcom za súčasného rešpektovania ich rovnomerného zaťaženia.

Elektronické prideľovanie je teda vychádzajúc z citovanej právnej úpravy založený na týchto princípoch:

1. Náhodnosť – riešenie umožňuje rozdeľovať nové návrhy na začatie konania (spisy) náhodným spôsobom medzi sudcov pri každom delení nápadu.
2. Rovnomerné zaťaženie – v rámci náhodného prideľovania systém umožňuje nastaviť v prípade potreby výnimky alebo obmedzenia prideľovania vecí pre jednotlivých sudcov z dôvodov určených

v rozvrhu práce (či už ide o úplné vylúčenie z prideľovania napr. z dôvodu práceneschopnosti alebo o obmedzenie počtu prideľovaných spisov z iných dôvodov). Taktiež elektronické prideľovanie umožňuje vzhľadom na rozdielnu náročnosť oddelené prideľovanie spisov podľa typov konaní. Výsledkom je rovnomerné rozdeľovanie spisov nielen podľa ich počtu, ale aj podľa náročnosti s ohľadom na typ vecí, ktorej sa týkajú.

3. Transparentnosť – každé prideľovanie je zaznamenávané a zdokumentované (formou logu) a spätne kontrolovateľné. Systém umožňuje nastaviť automatické spúšťanie procesu prideľovania, ale aj jeho manuálne spúšťanie podľa toho, pre akú organizáciu procesu prideľovania návrhov na začatie konania (spisov) z hľadiska kontroly a transparentnosti sa plénum rozhodne.
4. Flexibilita – systém umožňuje parametrické úpravy algoritmu v časti zabezpečujúcej zaistovanie rovnomernosti prideľovania, ak by v praxi došlo k potrebe úprav algoritmu (základná funkcia zaistujúca náhodnosť prideľovania je neovplyvniteľná a nemeniteľná, pozn.).

Elektronizácia prideľovania návrhov na začatie konania zároveň umožnila pomerne rýchlu publikáciu výsledkov uskutočneného prideľovania jednotlivých návrhov na začatie konania na webovom sídle ústavného súdu (www.ustavnysud.sk) za dodržania všetkých zákonných ustanovení zaručujúcich ochranu osobných údajov dotknutých osôb.

V súlade so zmluvou SLA boli v roku 2016 priebežne evidované a následne dodávateľom odstraňované nedostatky vyskytujúce sa pri využívaní jednotlivých modulov zamestnancami Kancelárie. Súčasťou tohto procesu bolo zaznamenávanie ich požiadaviek na informačný systém tak funkčného, ako aj prevádzkového charakteru. Vecné náplne úprav zmenových požiadaviek boli priebežne odovzdávané prostredníctvom komunikačného nástroja JIRA dodávateľovi informačného systému. Proces vykonávania jednotlivých zmien bol priebežne nasadzovaný do produkčného prostredia vo vopred dohodnutých termínoch. Medzi výrazné zmeny obohacujúce jednotlivé moduly patrili:

Modul manažment konaní

V module pribudli nové akcie, ktoré uľahčujú prácu:

1. tajomníckam

- nie je potrebné manuálne vypisovanie dokumentov, pretože systém ich vygeneruje priamo z údajov v MK,
- automatické predvyplnenie tlačových zostáv typu *spisový prehľad spisu, prílohová obálka spisu, obal (košielka) na materiál na senát alebo plénum, pozvánka na senát, zoznam po senáte, zápisnice (neverejného zasadnutia, o porade a hlasovaní)*,

2. tlačovému odboru

- automatické predvyplnenie tlačovej zostavy typu *tlačová správa po senáte*,

3. sudcom, poradcom, tajomníckam

- vyhľadávanie spisov, dokumentov a v dokumentoch – umožňuje vyhľadať nielen podania, ale aj výzvy a rozhodnutia na základe rôznych filtračných kritérií (dokonca aj na základe nejakého slova),
- zoznamy – vyhľadá (zobrazí) zoznamy nevybavených vecí sudcu spravodajcu, zoznamy pridelených vecí sudcu spravodajcu jednotlivým poradcom, pričom ich nie je potrebné manuálne tvoriť, a zároveň vytvorí aj tlačové zostavy o týchto údajoch,

4. súdnej agende a tajomníckam

- systém pri uzatváraní spisov kontroluje, či sú splnené všetky požiadavky na vypublickovanie rozhodnutia (či existuje anonymizovaná verzia rozhodnutia, či je rozhodnutie právoplatné), keď sú všetky podmienky splnené, rozhodnutie sa automaticky vypublickuje na webe ústavného súdu.

Modul ZNaU (Zbierka nálezov a uznesení)

- pri tvorbe MUSTRA právnej vety – doťahuje údaje týkajúce sa rozhodnutia, z ktorého sa následne právna veta tvorí, a to priamo z MK. Zamestnancom je potrebné doplniť iba názov a text právnej vety,
- kontroluje, či rozhodnutie, z ktorého bude tvorená právna veta, je už právoplatné a môže byť uverejnené v ZNaU za daný rok,
- umožňuje si predpripraviť, označiť rozhodnutie, z ktorého by sa mohla vytvoriť právna veta na nasledujúci kalendárny rok.

Modul umožňuje aj predpripraviť si MUSTR právnej vety na nasledujúci rok.

Modul SEVR (sledovanie efektívnosti vybraných rozhodnutí)

- do modulu sa automaticky preklápajú údaje z modulu MK potrebné na tvorbu mesačných prehľadov rozhodnutí, ktoré spĺňajú požiadavky na zaradenie do týchto prehľadov (čl. 17, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) – nie je potrebné tieto údaje o rozhodnutiach vypisovať manuálne z jednotlivých spisov v MK podľa zoznamov z jednotlivých senátov za daný mesiac,
- zo spracovaných mesačných prehľadov je možné automaticky vytvárať polročné prehľady,

Webové sídlo (www.ustavnysud.sk)

- začiatkom roka bol vytvorený aj mobilný webový dizajn stránky pre správne zobrazovanie na každom mobilnom zariadení (napr. smartphone, tablet, iPhone alebo iPad), a to z dôvodu pohodlnejšieho prezerania webovej stránky, prehľadnejšieho ovládania, celkového zjednodušenia. Na mobilných zariadeniach je k dispozícii aj možnosť prehliadania webu prostredníctvom desktopovej verzie (klasického zobrazenia), ktorá je štandardne nastavená ako defaultná.

Modul Brisk

- boli vytvorené podmienky umožňujúce hromadnú tlač štítkov. Keďže Kancelária prijíma aj hromadné podania od jedného sťažovateľa (10 a viac), vytvorili sme v podateľni podmienky pre účely evidencie podaní v module Brisk. Možnosť hromadnej tlače bola v auguste 2016 zavedená v produkčnom prostredí aj na detašovanom pracovisku v Bratislave,
- pre účely zabezpečenia jednotného postupu pri správe registratúry podľa § 16 ods. 3 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v pôsobnosti Kancelárie bolo nevyhnutné zapracovať legislatívne zmeny do certifikovaného modulu Brisk. Tieto zmeny boli realizované na základe Registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu schváleného Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.
- pre štatistické účely boli pridané filtračné kritériá, ktoré umožňujú exportovať výstupy z modulu, napr. podľa organizačného útvaru či podľa typu agendy.

Pred realizáciou projektu boli v sieti implementované nekompatibilné verzie sieťových prepínačov od rôznych výrobcov, čoho následkom boli identifikované problémy týkajúce sa hardvérového zabezpečenia lokálnej počítačovej siete. Problémy viedli k strate topológie siete medzi prepínačmi a následnému zhadzovaniu portov a k strate komunikácie medzi servermi, storage-mi.

Aby sme minimalizovali výpadky siete, optimalizovali nároky na jej správu, znížili požiadavky na náročnosť pri rozširovaní jej topológie, zefektívnili kontrolu nad počítačovou sieťou a zabezpečili jej homogénnosť, existujúcu infraštruktúru priestorov Kancelárie sme vybavili a doplnili vhodnými hardvérovými zariadeniami.

2.2 PROJEKT „DIGITALIZÁCIA OBJEKTOV KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY“

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky získala v roku 2013 od Ministerstva kultúry Slovenskej republiky nenávratný finančný príspevok vo výške 999 912,50 € na realizáciu projektu „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“. Pod objektmi v zmysle projektu rozumieme spisy a audiozáznamy z pojednávaní, ktoré boli vyhlásené za kultúrne dedičstvo.

Projekt spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja prostredníctvom Operačného programu Informatizácia spoločnosti – Tvoríme vedomostnú spoločnosť sme úspešne ukončili 30. júna 2015. V nasledujúcich piatich rokoch budeme v súlade so Zmluvou o nenávratnom finančnom prostriedku digitalizovať a zverejňovať objekty na webovej stránke Ústavného súdu Slovenskej republiky v časti Operačný program informatizácia spoločnosti. Zistené nedostatky alebo chyby, ktoré sa v priebehu riešenia takého rozsiahleho projektu môžu vyskytnúť, priebežne odstraňujeme.

3. KNIŽNICA ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Knižnici Ústavného súdu Slovenskej republiky sa v roku 2016 podarilo zrealizovať hlavné ciele, ktoré si stanovila v súvislosti s prechodom na nový knižničný a informačný systém Advanced Rapid Library.

1. Komplexná revízia a evidencia knižničného fondu

Nevyhnutnou podmienkou pre spustenie nového systému bola komplexná revízia knižničného fondu. Jej cieľom bola nielen fyzická inventarizácia všetkých kníh nachádzajúcich sa v knižnici, ale aj kontrola, oprava a aktualizácia 2,5 tisíc bibliografických záznamov v databáze nového systému podľa platných medzinárodných štandardov, doplňovanie ukladacích znakov a etikiet RFID pre účely ochrany dokumentov a zrýchlenie procesu výpožičky. Súčasťou revízie bolo aj vyradenie 1078 obsahovo zastaraných a multiplicitných dokumentov, aby sa zvýšila priestorová kapacita knižnice pre doplnenie nových knižných i časopiseckých prírastkov. Výstupom revízie je historicky prvý Prírastkový zoznam knižnice Ústavného súdu Slovenskej republiky spracovaný podľa platnej legislatívy k 16. máju 2016 obsahujúci údaje o 5129 dokumentoch v knižničnom fonde.

2. Nákup novej odbornej knižnej a periodickej literatúry

V spolupráci s novo kreovanou Knižničnou komisiou sa knižnica sústredila na doplnenie svojho fondu o nové slovenské, české i zahraničné odborné tituly.

V roku 2016 knižnica získala do fondu 870 nových kníh a zborníkov z vedeckých konferencií. Nákupom za takmer 17 900 € pribudlo 309 exemplárov zo 172 titulov nových publikácií. Ďalších takmer 300 nových titulov kníh, učebníc a zborníkov získala knižnica formou darov v rokoch 2012 – 2016 zo strany vysokých škôl, odborných pracovísk vedeckých ústavov, profesijných združení, neziskových organizácií alebo autorov publikácií.

Základ fondu periodických publikácií tvorí 15 dochádzajúcich titulov slovenských, českých i zahraničných právnických periodík, 9 odborných časopisov a denníkov pre ďalšie pracoviská Kancelárie a 7 časopisov dochádzajúcich ako dar. Záznamy o časopisoch sa stali súčasťou elektronického katalógu knižnice; v nasledujúcom roku bude pokračovať kompletizácia evidovaných ročníkov a zväzkov časopisov a denná evidencia došlých čísel už v systéme ARL. K zvýšeniu používateľského komfortu prispelo aj zakúpenie multifunkčného zariadenia pre účely kopírovania a skenovania článkov z časopisov a kníh.

3. Rutinné sprevádzkovanie nového knižničného systému

Nutným predpokladom sprevádzkovania nového knižničného systému ARL bolo nastavenie číselníkov a parametrizácia systému a postupné spustenie jednotlivých modulov do rutinej prevádzky. V apríli 2016 bol sfunkčnený výpožičný modul, ktorému predchádzala aj registrácia 78 nových klientov do databázy a zápis všetkých takmer 1500 vypožičaných dokumentov na ich kontá. V priebehu celého roka bolo zaznamenaných 2182 výpožičiek vrátane prolongácií.

4. Sprístupnenie elektronického katalógu knižnice na webovej stránke ústavného súdu

Po testovacom režime sme v decembri 2016 vystavili elektronický katalóg knižnice na webovej stránke ústavného súdu. Katalóg v súčasnosti umožňuje pohodlné a jednoduché prehľadávanie záznamov o takmer 6000 knižných publikáciách a 50 tituloch časopisov; niektoré záznamy obsahujú aj priamy vstup do licenčne prístupných plných textov dokumentov. Katalóg je prístupný nielen registrovaným interným používateľom, ale aj laickej a odbornej verejnosti.

Dlhodobou víziou knižnice je priebežne dopĺňať fond o nové publikácie nielen v tradičnej tlačenej podobe, ale zlepšovať podmienky aj pre licencovaný prístup k elektronickým dokumentom. Realizácia tejto vízie je dôležitá nielen z pohľadu neustále sa zdokonaľujúcich informačných a komunikačných technológií, ale najmä zmien v používateľských potrebách a návykoch, zlepšujúcej sa informačnej gramotnosti a dopytu po rýchlejšom a jednoduchšom prístupe k plným textom dokumentov. Knižnica sa v ďalšom období bude usilovať o rozšírenie škály služieb, ku ktorým patria medziknižničné výpožičné služby i sprostredkovanie rešerší z externých odborných alebo vedeckých databáz podľa požiadaviek používateľov. Zlepšeniu informačnej podpory sudcov, súdnych poradcov, analytikov a odborných zamestnancov ústavného súdu určite prospeje aj rozšírenie a aktualizácia ponuky na webovej stránke knižnice o ďalšie zaujímavé externé informačné zdroje a služby ďalších knižníc a informačných inštitúcií.

predkladá:

JUDr. Ivetta Macejková, PhD.
predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky

spracovali:

JUDr. Miloslav Babják
JUDr. Mária Siegfriedová
JUDr. Martina Buchová
JUDr. Marián Skička
PhDr. Martina Ferencová, PhD.
Ing. Zuzana Bodnárová
PhDr. Darina Kožuchová

za správnosť vyhotovenia:

Gabriela Kimlerová
Adriána Vlčková